

คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษา :
การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน

เอกสารประกอบการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

คู่มือนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางและตัวอย่างในการประเมินผลภายในเท่านั้น
สถานศึกษาควรปรับวิธีการประเมินผลตามความเหมาะสมของสถานศึกษา

สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรีย
พ.ศ. 2543

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการส่งเสริมการประเมินผลภายในของสถานศึกษา โดยได้จัดทำ “โครงการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา” เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 6 ที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกระยะ 5 ปี

ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องทำการประเมินผลภายในของสถานศึกษาเอง โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน เป็นประจำทุกปีการศึกษา

การดำเนินงานโครงการดังกล่าว สำนักงานฯ ได้รับความร่วมมือจาก รศ.ดร.สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ ทำการศึกษา วิจัย และทดลองในสถานศึกษานำร่องสังกัดต่างๆ 30 แห่ง เพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการประเมินผลภายในที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยได้จัดทำ “คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน” ซึ่งเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของโครงการฯ ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลภายใน ตั้งแต่การวางแผน การทำการประเมิน และรายงานสรุปผลการประเมิน โดยสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประเมินผลภายใน

สำนักงานฯ ขอขอบคุณ รศ.ดร.สุวิมล ว่องวาณิช ที่ได้จัดทำคู่มือดังกล่าว ซึ่งจะเป็นองค์ความรู้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษานำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานประเมินผลภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

กิตติกรรมประกาศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเล็งเห็นความสำคัญของการประเมินผลภายในของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่จะสะท้อนจุดแข็งจุดอ่อนในการปฏิบัติงานของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา จึงได้ริเริ่มและสนับสนุนให้มีการจัดทำคู่มือการประเมินผลภายในขึ้น เอกสารคู่มือที่จัดทำนี้มี 4 เล่ม เล่มที่ 1 ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการออกแบบระบบการประเมินผลภายใน เล่มที่ 2-4 ประกอบด้วยตัวอย่างเกี่ยวกับการออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลจำแนกตามมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ด้านละ 1 เล่ม ซึ่งจะจัดพิมพ์ในโอกาสต่อไป สำหรับคู่มือเล่มนี้เป็นเล่มที่ 1 เกี่ยวกับการออกแบบระบบการประเมินผลภายใน

คู่มือการประเมินผลภายในนี้เป็นผลผลิตจากโครงการวิจัยและพัฒนากระบวนการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ดร.รุ่ง แก้วแดง (เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) ให้ดำเนินการจัดทำซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ดร.วิจิต สุรพงษ์ชัย ประธานคณะกรรมการอำนวยการส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และ ดร.นงราม เศรษฐพานิช ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยครั้งนี้ ที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำคู่มือการประเมินผลภายในให้สามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่ช่วยตรวจสอบคุณภาพของคู่มือก่อนนำไปใช้จริง ได้แก่ ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุมณ อมรวิวัฒน์ ศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์ และ ดร.วรภัทร์ ภูเจริญ ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงคู่มือให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคณะกรรมการอำนวยการส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะอาจารย์ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.ทิสนา เขมมณี อาจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความที่ใช้ในเครื่องมือประเมินผลอย่างละเอียด

การกำหนดรูปแบบการนำเสนอสาระในคู่มือฉบับนี้ได้รับการตรวจสอบความคิด และได้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากที่ปรึกษาการจัดทำคู่มือและเป็นที่ปรึกษาวิชาการในโครงการวิจัยด้วย คือ รองศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำให้คู่มือมีรายละเอียดของเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับการนำไปใช้จริง ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณที่ท่านให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

คู่มือการประเมินผลภายในฉบับนี้ได้ผ่านการทดลองใช้กับสถานศึกษานำร่องในโครงการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในจำนวน 31 แห่ง และมีการปรับปรุงข้อคำถามและคำชี้แจงในการใช้ตามคำแนะนำของกลุ่มครูอาจารย์ในสถานศึกษานำร่อง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณกลุ่มครูอาจารย์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำคู่มือไปใช้ และแจ้งผลให้ผู้วิจัยทราบในช่วงการดำเนินงานโครงการวิจัย

การจัดทำคู่มือครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งนักวิชาการ และบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ที่ช่วยพัฒนาเครื่องมือประเมินผล ตลอดจนนิสิตภาคศึกษาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยจัดพิมพ์ พิสูจน์อักษร และจัดทำรูปเล่มจนสำเร็จ และนำไปใช้ได้ตามแผนที่กำหนด นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากคณะเจ้าหน้าที่ของสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะคุณโสภณา ตาแก้ว คุณสมปอง สมญาติ และคุณเกื้อกมล ชังใจ ผู้ประสานงานโครงการที่ยอดเยี่ยม ซึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณกลุ่มบุคคลทั้งหมดที่ได้กล่าวมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยหวังว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา หากผู้ใช้คู่มือมีข้อคิดเห็นประการใดเกี่ยวกับคู่มือนี้ ขอได้โปรดแจ้งให้ผู้เขียนทราบเพื่อปรับปรุงคู่มือให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งานมากยิ่งขึ้น

สุวิมล ว่องวาณิช

ผู้วิจัย

สารบัญ

คำนำ	1
กิตติกรรมประกาศ	2
ส่วนที่ 1 บทนำเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน	5
ส่วนที่ 2 ระบบการประเมินผลภายใน	27
กิจกรรมที่ 1 การเตรียมความพร้อม	28
กิจกรรมที่ 2 การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษา	38
กิจกรรมที่ 3 การทำความเข้าใจกับบุคลากรใน สถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผล การดำเนินงานของสถานศึกษา	45
กิจกรรมที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน	51
กิจกรรมที่ 5 การกำหนดกรอบการประเมิน	61
กิจกรรมที่ 6 การกำหนดเกณฑ์การประเมิน	75
กิจกรรมที่ 7 การกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน	82
กิจกรรมที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูล	116
กิจกรรมที่ 9 การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน ของสถานศึกษา	132
กิจกรรมที่ 10 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา	141
กิจกรรมที่ 11 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	148
กิจกรรมที่ 12 การใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง	157
บรรณานุกรม	159
ภาคผนวก แบบวัดความพร้อมของครูในการดำเนิน การประเมินผลภายในของสถานศึกษา	161

ส่วนที่ 1
บทนำเกี่ยวกับภาระประเมินผลภายใน

บทนำ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน พัฒนาการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเปิดเผยผลการดำเนินงานให้ชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้มีการระดมความคิดเห็นในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อกำหนดมาตรฐานการศึกษาขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุผล โดยได้ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษาว่าหมายถึง "ข้อกำหนดทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการศึกษา เป็นคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้มีการศึกษาโดยการระดมความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ผลการศึกษาปรากฏว่าได้ร่างมาตรฐานการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 27 มาตรฐาน 113 ตัวบ่งชี้ (เป็นร่างมาตรฐานฉบับแรกที่ยังไม่ได้ปรับเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี) ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ในการจัดทำมาตรฐานการศึกษานั้นได้มีการพิจารณาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาชาติ หลักการหรือปรัชญาการศึกษา หลักสูตร นโยบาย และแผนการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสังคมและประชาชน

การประเมินผลภายในหรือการประเมินตนเองเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ได้สารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้นหากสถานศึกษามีการประเมินผลตนเองครบทุกมาตรฐาน ก็จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของตนเองว่ายังมีจุดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงตนเองในด้านใดบ้าง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่มีมักจะเกิดขึ้นในการประเมินผล คือ การมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผลภายในในกลุ่มผู้ที่ต้องรับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงจัดทำโครงการที่จะช่วยส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขึ้นหลายโครงการ โครงการหนึ่งในนั้น คือ โครงการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในที่สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลตามเป้าหมายได้ การจัดทำคู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาถือเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยนี้ เอกสารคู่มือการประเมินผล

ภายในตามมาตรฐานการศึกษาที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินผลภายในตามมาตรฐานการศึกษา

เอกสารฉบับนี้เป็นคู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา : การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการประเมินผลภายในตั้งแต่การวางแผนการประเมิน การทำการประเมิน และการรายงานสรุปผลการประเมิน

**คู่มือนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางและตัวอย่างในการประเมินผลภายในเท่านั้น
สถานศึกษาควรปรับวิธีการประเมินผลตามความเหมาะสมของสถานศึกษา**

ความหมายของการประเมินผล

การประเมินผล คือ การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกวัดโดยการเทียบกับเกณฑ์ จุดเน้นของการประเมินอยู่ที่ความยุติธรรมและความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินที่มีความโปร่งใสและเปิดเผย นอกจากนี้การประเมินผลที่ดีต้องอยู่บนฐานของข้อมูลที่มีความตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งได้มาจากกระบวนการวัดผลที่มีคุณภาพซึ่งสามารถให้ผลการวัดที่ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

การจัดประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลสามารถจัดประเภทได้หลายประการ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภท ดังนี้

1. บทบาทของการประเมิน

1.1 การประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) เป็นการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ที่สะท้อนจุดเด่นและจุดบกพร่องในการดำเนินงาน ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น แม้ในขณะที่การดำเนินงานยังไม่สิ้นสุด

1.2 การประเมินผลสรุป (summative evaluation) เป็นการประเมินผลหลังจากที่การดำเนินงานสิ้นสุดลงแล้ว เป็นการให้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินคุณภาพของผลการดำเนินงาน และช่วยในการตัดสินใจของการดำเนินงานหรือโครงการว่าควรยุติ ขยายงาน หรือปรับการดำเนินงานอย่างไรต่อไป

การประเมินความก้าวหน้าและการประเมินผลสรุปต่างมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานทั้งคู่ เป็นขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน แต่ต่างกันที่ช่วงเวลาของการดำเนินงาน การประเมินความก้าวหน้าจะกระทำในระหว่างที่กำลังมีการดำเนินงานหรือโครงการ และให้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ทำให้การปฏิบัติงานดำเนิน

งานไปตามแผนงานที่กำหนด ส่วนการประเมินผลสรุปจะกระทำหลังจากการปฏิบัติงานสิ้นสุดลงแล้วและข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจอนาคตของโครงการ

2. ช่วงเวลาของการประเมินผล

การประเมินผลเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นช่วงใดของการปฏิบัติงาน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 การประเมินผลก่อนการดำเนินงาน เช่น การประเมินผลนักเรียนก่อนการเรียนการสอน เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน วิธีการประเมินที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การประเมินบริบท (context evaluation) หรือการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการปฏิบัติงาน

2.2 การประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน เช่น การประเมินผลนักเรียนระหว่างที่กำลังมีการเรียนการสอนอยู่ เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงาน การประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) หรือการประเมินกระบวนการ (process evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้

2.3 การประเมินผลหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน เช่น การประเมินผลเพื่อตัดสินการเลื่อนขั้นของนักเรียน การประเมินผลสรุป (summative evaluation) หรือการประเมินผลผลิต (product evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้

3. ผู้ทำการประเมินผล

ในการประเมินผล ผู้ทำการประเมินผลแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 การประเมินผลโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน เรียกว่า การประเมินผลภายใน (internal evaluation) มีข้อดีที่ผู้ประเมินมีความรู้ในบริบทของตนเองมากกว่าผู้อื่น จึงน่าจะมองตนเองได้ดีกว่าผู้อื่น แต่อาจมีข้อจำกัดที่ผู้ประเมินอาจจะไม่ใช่มืออาชีพ กระบวนการประเมินอาจทำได้ไม่รอบด้านหรือใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสม และมักจะมีจุดอ่อนที่โต้เถียงกันเสมอเกี่ยวกับความลำเอียงหรืออคติในการประเมิน เนื่องจากผู้ประเมินตนเองอาจให้ข้อมูลที่ลำเอียงเข้าหาตนเอง อย่างไรก็ตาม หากสามารถบริหารจัดการนี้ได้ การประเมินตนเองหรือการประเมินผลภายในก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน เพราะเป็นการทำงานที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทำให้ได้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ในการพัฒนาการทำงาน

3.2 การประเมินผลโดยบุคลากรภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือสิ่งที่ถูกประเมิน แต่มีความชำนาญในวิชาชีพของการประเมิน เรียกว่าการประเมินผลภายนอก (external evaluation) ผลการประเมินมาจากกลุ่มบุคคลที่มีประสบการณ์ในการประเมินซึ่งเป็นที่เชื่อกันว่าให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และมีความเป็นกลาง แต่ก็อาจมีข้อจำกัดในด้านความครอบคลุมครบถ้วนของสิ่งที่ถูกประเมิน รายละเอียดของข้อมูลที่ช่วยใน

การปรับปรุงการทำงานอาจจะน้อยกว่าการประเมินผลภายใน เพราะผู้ประเมินภายนอกจะเข้าใจในบริบทของหน่วยงานที่ถูกประเมินน้อยกว่าบุคคลที่อยู่ภายใน และเป็นการประเมินที่เน้นผลภาพรวมในการดำเนินงานของหน่วยงานภายใต้ช่วงเวลาที่คณะผู้ประเมินได้เข้าไปทำการประเมิน

4. สิ่งที่ถูกประเมิน

การประเมินผลโดยทั่วไป สิ่งที่ถูกประเมิน ได้แก่

4.1 การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบสภาพการดำเนินงานของหน่วยงานว่ายังมีจุดใดบ้างที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผล ทำให้สามารถวางแผนการดำเนินงานได้สอดคล้องและสนองความต้องการของหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้อง เป็นการประเมินเพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติการหรือดำเนินโครงการใดๆ

4.2 การประเมินปัจจัยเข้า (input evaluation) เป็นการประเมินตัวป้อนที่ใช้ในการดำเนินงาน เช่น บุคลากร สถานที่ งบประมาณ ซึ่งทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินงานและเป็นการเตรียมความพร้อมของปัจจัยต่างๆ สำหรับการดำเนินงานต่อไป

4.3 การประเมินกระบวนการ (process evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในการทำงาน ทำให้มีข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายดียิ่งขึ้นก่อนที่การดำเนินงานจะสิ้นสุดลง

4.4 การประเมินผลผลิต (product evaluation) เป็นการประเมินผลสิ่งที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินงานสิ้นสุดว่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

4.5 การประเมินผลกระทบ (impact evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นภายหลังการดำเนินงาน แต่สิ่งที่ประเมินเป็นผลซึ่งอาจไม่ได้คาดหมายมาก่อน และเป็นไปได้ทั้งผลทางบวกและทางลบ

ประโยชน์ของการประเมินผล

1. ทำให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ
2. ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานว่าบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด
3. ทำให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการวางแผนหรือพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนดมากยิ่งขึ้น
4. ทำให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจขนาดของโครงการ หน่วยงาน หรือการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา

ความหมายของการประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก

การประเมินผลภายใน (internal evaluation) คือกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (self-evaluation) และควรทำเป็นกิจกรรมหนึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ลักษณะสำคัญของการประเมินผลภายในของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง และพร้อมที่จะได้รับตรวจสอบจากการประเมินภายนอกอีกด้วย

การประเมินผลภายนอก (external evaluation) คือ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งกระทำโดยกลุ่มบุคคลที่เป็นนักประเมินโดยอาชีพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าของหน่วยงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการทำงานและเป็นหลักประกันคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานว่าได้มาตรฐานหรือไม่ เพียงใด

ความสำคัญและจำเป็นของการประเมินตนเอง

1. เพื่อทราบจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง
2. เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเอง
3. เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากชุมชน
4. เพื่อรายงานผลการประเมินให้สาธารณชนทราบ และได้ข้อมูลช่วยในการวางแผนพัฒนาหน่วยงานต่อไป

การเปรียบเทียบจุดเห็นของการประเมินผลภายในและภายนอก

ลักษณะ	ภายใน	ภายนอก
1. บทบาทของการประเมิน		
1.1 การประเมินความก้าวหน้า	X	
1.2 การประเมินผลสรุป	X	X
2. ช่วงเวลาของการประเมิน		
2.1 ก่อนการดำเนินงาน	X	
2.2 ระหว่างการดำเนินงาน	X	
2.3 หลังการดำเนินงาน	X	X
3. ผู้ทำการประเมิน		
3.1 บุคลากรในหน่วยงาน	X	
3.2 บุคลากรนอกหน่วยงาน (มีอาชีพ)		X
4. สิ่งที่ถูกประเมิน		
4.1 ความต้องการจำเป็น	X	X
4.2 ปัจจัยเข้า	X	X
4.3 กระบวนการ	X	X
4.4 ผลผลิต	X	X
4.5 ผลกระทบ	X	X
5. การใช้ประโยชน์จากการประเมิน		
5.1 การพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน	X	X

มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมินผลภายใน

การประเมินผลภายในเป็นการประเมินตนเองซึ่งต้องอาศัยบุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้ร่วมกันดำเนินการ ดังนั้น การมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของการประเมินตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่รับผิดชอบด้านการประเมินผลภายในจะต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในหน่วยงานทุกฝ่าย ให้ได้รับรู้มโนทัศน์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน

มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน 10 ประการ

- × การประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคคลในหน่วยงาน
- × การประเมินเป็นการทำงานเสริมนอกเหนืองานประจำและเพิ่มภาระ
- × การประเมินเป็นการทำงานเฉพาะกิจเพียงครั้งคราว
- × การประเมินเป็นการทำงานเพื่อสร้างผลงานของคนใดคนหนึ่ง
- × การประเมินเป็นการทำงานเพื่อหวังผลทางการเมือง
- × การประเมินเป็นการทำงานเพราะถูกบังคับให้ทำ
- × การประเมินเป็นกระบวนการที่ให้ใครมาทำก็ได้
- × การประเมินเป็นการทำงานในกลุ่มคนที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะ
- × การประเมินเป็นการทำงานที่ไม่ได้หวังเอาผลไปใช้ประโยชน์
- × การประเมินเป็นการทำแล้วเก็บไว้รู้ผลการประเมินเฉพาะในกลุ่มคนทำ

มโนทัศน์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน 10 ประการ

- ✓ การประเมินเป็นการให้ข้อมูลที่ช่วยให้มีการปรับปรุงตนเองให้ทำงานได้ดีขึ้น
- ✓ การประเมินเป็นงานที่ต้องทำในวงจรการทำงานอยู่แล้ว ไม่ใช่การเพิ่มภาระ
- ✓ การประเมินเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง
- ✓ การประเมินเป็นงานของทุกคน ไม่ใช่การสร้างผลงานทางวิชาการของใคร
- ✓ การประเมินเป็นงานที่ต้องทำด้วยใจเป็นกลาง สะท้อนผลตามความเป็นจริง
- ✓ การประเมินเป็นงานที่ทุกคนต้องทำด้วยความเต็มใจและอยากทำ
- ✓ การประเมินเป็นงานที่ต้องทำให้ถูกต้องตามหลักวิธีการ ผู้ทำต้องมีความรู้ในการประเมิน
- ✓ การประเมินเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันทำให้สำเร็จ
- ✓ การประเมินเป็นงานที่ต้องเอาผลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง
- ✓ การประเมินเป็นงานที่ต้องเผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

ขั้นตอนการประเมินผลภายใน

1. ศึกษาหรือกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเป้าหมายของการประเมินผล
2. ตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินผลภายใน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ได้แก่ ชุมชนบริเวณโรงเรียน ผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ นักเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน
3. วางแผนการประเมินผลภายใน
 - 3.1 กำหนดเป้าหมายของการประเมิน
 - 3.2 กำหนดวิธีการประเมิน
 - 3.3 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 - 3.4 วางแผนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ สรุปและรายงานผล
4. ลงมือทำการประเมินผล
5. กระตุ้นกำกับการประเมินผลให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้
6. รายงานผลการประเมิน สรุปจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ชุมชนบริเวณโรงเรียน นักเรียน เป็นต้น
7. วางแผนการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นจุดอ่อน
8. ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแนวทางที่เลือกใช้
9. ตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผลหรือไม่ ซึ่งเป็นการย้อนกลับไปทำงานตามขั้นตอนที่ 3-9 ใหม่

โดยสรุปเพื่อให้เข้าใจง่าย การดำเนินงานในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ มีการทำงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการทำงาน (Plan) การลงมือปฏิบัติงาน (Do) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) และการแก้ไขปรับปรุงการทำงาน (Action) หรือเรียกย่อๆ ว่า วงจรการทำงานแบบ PDCA (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2542) ซึ่งในขั้นตอนการตรวจสอบการทำงาน (Check) นี้ก็ยังมีวงจรการทำงานที่เป็นแบบ PDCA คือ มีการวางแผนการประเมิน การลงมือทำการประเมิน การตรวจสอบผลการประเมิน และการแก้ไขปรับปรุงผลการดำเนินงานหลังจากรู้ผลการประเมินว่ามีจุดบกพร่องในเรื่องใด

มาตรฐานของการประเมินผลภายใน

การดำเนินการประเมินผลภายในจะต้องมีกระบวนการดำเนินงานที่ได้มาตรฐาน ซึ่งผู้ประเมินต้องออกแบบการประเมินให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. มาตรฐานด้านประโยชน์จากการประเมิน (Utility Standard)

ผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ใช้ผลการประเมินอย่างรู้ (เช่น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ) และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้จริง โดยเฉพาะถ้าสามารถให้ข้อมูลช่วยในการปรับปรุงตนเองได้ในระดับบุคคล (นักเรียน ครู ผู้บริหาร) ก็จะเป็นประโยชน์มากขึ้น

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard)

วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard)

วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น ไม่ก่อให้เกิดผลเสียกับผู้ให้ข้อมูล

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard)

วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง ให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องสามารถวัดตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัดได้จริง มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด แหล่งผู้ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง วิธีการวิเคราะห์และการเสนอผลการประเมินถูกต้อง และผลการประเมินมีความเป็นปรนัย

(อ้างอิง: Stufflebeam, D.L. (1998). The Evaluation Center. Webpage: <http://www.wmich.edu/evalctr/>)

คำถามที่สถานศึกษาควรถามตนเองก่อนทำการประเมินผลภายใน

เพื่อให้การประเมินได้มาตรฐานดังกล่าวข้างต้น คือผลการประเมินให้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง มีกระบวนการดำเนินงานที่ไม่เป็นการเพิ่มภาระ หรือสร้างความยุ่งยาก หรือเกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ไม่ทำให้นักเรียนบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบเสียหาย และใช้วิธีการที่ทำให้ผลการประเมินเชื่อถือได้ สถานศึกษาจึงควรมีการตั้งคำถามตนเองก่อนทำการประเมินผลภายในดังนี้

1. ปณิธาน นโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาคืออะไร เป้าหมายของสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาอย่างน้อยเพียงใด
2. ภายใต้ข้อมูลสารสนเทศที่สถานศึกษามีอยู่เดิม สถานศึกษาสามารถชี้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเองในด้านใดได้บ้าง ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดมากน้อยเพียงใด และเมื่อพิจารณามาตรฐานการศึกษา การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาอย่างน้อยเพียงใด
3. ภายใต้ข้อมูลสารสนเทศที่สถานศึกษามีอยู่ สามารถให้คำตอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของตนเองตามเป้าหมายที่ต้องการได้ครบถ้วนหรือไม่ สถานศึกษายังขาดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาใดบ้าง ควรมีการประเมินผลการดำเนินงานใดเพิ่มเติม
4. ในการประเมินผลการดำเนินงานดังกล่าว จะกำหนดแนวทางการประเมินอย่างไร ใครควรเป็นผู้ประเมิน ใช้ข้อมูลจากแหล่งใด ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบใด ควรเก็บข้อมูลเมื่อใด ข้อมูลที่ได้มาจะวิเคราะห์และแปลความหมายอย่างไร
5. ผลการประเมินชี้ให้เห็นถึงจุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาว่ามีอะไรบ้าง และจะรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและทราบโดยทั่วกันอย่างไร
6. สถานศึกษาจะมีแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อให้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาได้อย่างไร
7. หลังการพัฒนาปรับปรุงตนเอง สถานศึกษาดำเนินงานบรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาอย่างน้อยเพียงใด และควรวางแผนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไปอย่างไร ซึ่งก็ย้อนกลับไปคำถามที่ 2-7 ต่อไปเป็นวงจร

ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อให้การประเมินของสถานศึกษาทุกแห่งอยู่บนบรรทัดฐานเดียวกัน ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้มีการระดมความคิดจากบุคคลฝ่ายต่างๆ จัดทำร่างมาตรฐานการศึกษาดังกล่าวข้างต้น มาตรฐานการศึกษาดังกล่าวมีทั้งหมด 27 มาตรฐาน ประกอบด้วย 113 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานและตัวบ่งชี้เหล่านี้ถือเป็นกรอบการประเมินที่สถานศึกษาควรใช้เป็นเกณฑ์การตรวจสอบการดำเนินงานของตนเอง

มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นมีหลายด้านและมีตัวบ่งชี้มากมาย แต่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของสถานศึกษานำร่องของโครงการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษานำร่องทำการประเมินตนเองโดยไม่จำเป็นต้องทำให้ครบทุกมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยสถานศึกษานำร่องอาจเลือกทำการประเมินผลการดำเนินงานของตนเองในมาตรฐานใดหรือตัวบ่งชี้ใดก่อนก็ได้ แต่ให้พิจารณามาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับจุดเน้นของทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์สูงสุด รายละเอียดของร่างมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีดังต่อไปนี้

**ร่างมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ฉบับที่ยังไม่ได้ปรับเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี)**

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน	
มาตรฐานที่ 1 มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	
1	มีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
2	มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
3	ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์กับครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป
4	รู้จักรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ
5	สามารถปฐมพยาบาลและปฏิบัติตนเมื่อเกิดกรณีฉุกเฉิน
6	รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ
มาตรฐานที่ 2 ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา	
1	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา
2	ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดภัยจากสิ่งมอมเมา และไม่แสวงหาผลประโยชน์
มาตรฐานที่ 3 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	
1	มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบและหลักเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
2	ซื่อสัตย์สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพสำหรับระดับอาชีวศึกษา)
3	มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
4	ประหยัด ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่าทั้งของตนเองและส่วนรวม
5	มีความกตัญญู กตเวทิต์
มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	
1	สามารถจำแนกข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
2	สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม
3	มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้
มาตรฐานที่ 5 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร	
1	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)
2	มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	
1	มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
2	รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน

3	สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตัวเอง
มาตรฐานที่ 7 เห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่งดงามของไทย	
1	รู้จักท้องถิ่น รักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2	มีความรู้ ความเข้าใจภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาใช้ได้
3	ชื่นชมและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีที่งดงามของท้องถิ่นและของไทย
4	เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในท้องถิ่นตามวัฒนธรรมประเพณีไทยในวันสำคัญต่างๆ
มาตรฐานที่ 8 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี	
1	รู้ถึงความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ข้อดี ข้อด้อยของตนเองและพยายามปรับปรุงตนเอง
2	เป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น
3	รู้กาลเทศะในการใช้คำพูด กิริยามารยาทและการแต่งกาย
4	สามารถกำหนดเป้าหมาย แนวทาง ตัดสินใจ และแก้ปัญหาของตนเองได้
มาตรฐานที่ 9 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	
1	มีความชื่นชมและสามารถร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
มาตรฐานที่ 10 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	
1	สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ
2	ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข และภูมิใจในผลงานของตนเอง
3	สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)
4	มีความสามารถในการจัดการ
5	มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
มาตรฐานที่ 11 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย	
1	เคารพและรับฟังคำแนะนำของพ่อแม่ ญาติและผู้ใหญ่
2	ช่วยทำงานบ้านและร่วมกิจกรรมของครอบครัว
3	รักษาสีทิวทัศน์และสภาพของตนเองและเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
4	มีความรู้และปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่เป็นปัญหาของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
5	ร่วมกิจกรรมในการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น
6	รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
มาตรฐานที่ 12 มีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	
1	รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบต่อตนเองและต่อสังคมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม
2	ปฏิบัติตามให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยความสมัครใจ
3	ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านกระบวนการ	
มาตรฐานที่ 1 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงาน อย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา	
1	มีการจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน
2	มีนโยบาย แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการศึกษาของชาติ และธรรมนูญสถานศึกษา
3	มีการนำแผนไปปฏิบัติโดยใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
4	มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
5	มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
6	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงงาน
มาตรฐานที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	
1	มีการกำหนดโครงสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน
2	ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
3	มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกัน
4	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
5	ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา
6	สถานศึกษาเปิดให้ผู้เรียนและชุมชนใช้สถานที่ในโอกาสต่างๆ เช่น การออกกำลังกาย นันทนาการ และให้ใช้ห้องสมุดนอกเวลาเรียนอย่างเต็มที่
มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน	
1	มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อยมีความอบอุ่นปลอดภัย
2	มีระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดจากสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรมและอบายมุข
3	มีระบบสาธารณสุขโรคที่ดี เช่น มีน้ำดื่มและโภชนาการที่เพียงพอ สะอาด ถูกสุขลักษณะ
4	มีบรรยากาศห้องเรียน อาคารเรียนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน
5	มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากร เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน
6	มีการจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมกิจกรรมต่างๆ
มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร/ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ	
1	ครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชาหรือความถนัด หรือความรู้ความสามารถ
2	ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องที่ใช้สอนหรือปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง
3	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

4	มีการนี้เทศ ติดตาม ประเมินผลและสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร/ครูอย่างสม่ำเสมอ
5	มีสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจ
มาตรฐานที่ 5 มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	
1	มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
2	มีการจัดแนวทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน/ท้องถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ปัญหาท้องถิ่นได้ และนำไปปฏิบัติได้จริง
มาตรฐานที่ 6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	
1	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน
2	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
3	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง
4	มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5	มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
6	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา
7	ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8	มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
9	ผู้เรียนรักโรงเรียนของตน และมีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ด้านปัจจัย	
มาตรฐานที่ 1 ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม	
1	ครูมีความเอื้ออาทร เข้าใจและเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน
2	ครูเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียนทุกคน
3	ครูมีมนุษยสัมพันธ์และควบคุมอารมณ์ได้ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4	ครูมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน
5	ครูวางตนเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความประพฤติ บุคลิกภาพ
6	ครูมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู
มาตรฐานที่ 2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	
1	ครูต้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา
2	ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3	ครูมีความสามารถผลิตสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม
4	ครูมีความสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
5	ครูมีความรู้ ความสามารถในการประเมินผลและการนำผลการประเมินมาใช้
มาตรฐานที่ 3 ครูมีความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	
1	ครูมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้และข่าวสารข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาสร้างเนื้อหาสาระและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ที่ครูคิดขึ้นเองให้สัมพันธ์กับสภาพที่เป็นจริง
2	ครูมีความสามารถศึกษา วิจัย สร้างผลงานวิชาการเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง
3	ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา แก้ไขสถานการณ์ได้
มาตรฐานที่ 4 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ	
1	ครูมีวุฒิปริญญาตรี
2	ครูมีความถนัด/เชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ
3	มีจำนวนครูตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด
มาตรฐานที่ 5 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ทันสมัย โปร่งใสและรู้จักชุมชน	
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง
2	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการศึกษา มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง
3	ผู้บริหารมีความสามารถใช้อุปกรณ์สารสนเทศในการปฏิบัติงาน
4	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย ให้ครูทำงานเป็นทีม (Team Work) และมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ
5	ผู้บริหารมีความรู้เรื่องหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษาอย่างถ่องแท้ สามารถให้การนิเทศ และช่วยเหลือครูอย่างสม่ำเสมอ
6	ผู้บริหารสนใจแสวงหาความรู้มาปรับปรุงงานของตน พัฒนางาน และถ่ายทอดให้ผู้ร่วมงานอย่างต่อเนื่อง
7	ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างระบบคุณภาพผลผลิตได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
มาตรฐานที่ 6 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี	
1	ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2	มีความเมตตา กรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ เป็นที่ยอมรับ
3	มีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินส่วนตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด
มาตรฐานที่ 7 มีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับท้องถิ่น มีสื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	
1	มีหลักสูตรและเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่น สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
2	มีสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพียงพอ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรม

	การเรียนการสอน และเหมาะสมกับท้องถิ่น
3	มีแหล่งบริการด้านการเรียนการสอนตามความจำเป็น เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร
4	มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถไปเรียนรู้ด้วยตนเอง
มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีอาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ	
1	มีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามเกณฑ์
มาตรฐานที่ 9 ชุมชน/ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษา	
1	ผู้ประกอบการมีความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานและเป็นแบบอย่างที่ดี
2	ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ
3	ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา

มาตรฐานและตัวบ่งชี้กลางที่ควรใช้ในการประเมิน

ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินการประเมินผลภายใน สถานศึกษาอาจมีการตกลงกันที่จะทำการประเมินตนเองตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้กลาง (core standards / indicators) ซึ่งทุกสถานศึกษาควรได้ทำการประเมิน และอาจเลือกมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ที่ตนเองต้องการประเมินเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน

ขั้นตอนการดำเนินการประเมินผลตามระบบของการประเมินผลภายในนั้นจะปรากฏในส่วนที่ 2 ของคู่มือเล่มนี้ โดยมีการนำเสนอเป็นกิจกรรมการดำเนินงานตั้งแต่แรกจนถึงสิ้นสุดกระบวนการประเมิน รายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ มีดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การเตรียมความพร้อม

- 1.1 ความพร้อมด้านบุคลากร ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน แรงจูงใจในการทำการประเมินผลภายใน
- 1.2 ความพร้อมด้านทรัพยากรอื่นๆ ได้แก่ งบประมาณสำหรับการทำการประเมิน สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำการประเมิน เช่น ห้องทำงาน สื่ออุปกรณ์ ที่ใช้ประมวลผล
- 1.3 การตั้งคณะทำงานการประเมินผลภายในของสถานศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

กิจกรรมที่ 2 การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

การใช้ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่รายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าควรกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในทิศทางใด

กิจกรรมที่ 3 การทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

การเสนอรายงานสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันในแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา และสภาพการประเมินผลที่สถานศึกษาได้มีการดำเนินการไปแล้ว

กิจกรรมที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน

การกำหนดเป้าหมายที่ทุกคนรับรู้ร่วมกันว่าสถานศึกษาต้องมีการตรวจสอบการทำงานของตนเองในด้านใดบ้าง

กิจกรรมที่ 5 การกำหนดกรอบการประเมิน

การกำหนดแนวทางในการทำการประเมินผลภายในว่ามีกระบวนการดำเนินงานอย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบ และควรดำเนินการเมื่อใด

กิจกรรมที่ 6 การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

การกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด ซึ่งต้องทำอย่างเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนในการพิจารณากำหนดเกณฑ์การตัดสินใจที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

กิจกรรมที่ 7 การกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน

การออกแบบวิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน และแหล่งผู้ให้ข้อมูล

กิจกรรมที่ 8 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กิจกรรมที่ 9 การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา

การนำผลการประเมินมาใช้วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ช่วยในการหาแนวทางการพัฒนาตนเองในส่วนที่ต้องแก้ไข โดย การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา

กิจกรรมที่ 10 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา

การหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาควรหาทางช่วยตนเองก่อน ในกรณีการแก้ปัญหาอยู่นอกเหนือความสามารถของสถานศึกษาก็อาจหาแนวทางอื่น เช่น การขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

กิจกรรมที่ 11 การทำรายงานผลการประเมินตนเอง

การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมได้รับการตรวจสอบการประเมินภายนอกเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 12 การใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง

การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงตนเองสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ครูอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง หรือใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

ส่วนที่ 2

ระบบการประเมินผลภายใน

กิจกรรมที่ 1 การเตรียมความพร้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจลักษณะของบุคลากรและความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา
2. เพื่อแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการประเมินผลภายในตามความเหมาะสม
3. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านทรัพยากรอื่น เช่น งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการประเมินผลภายใน
4. เพื่อจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
5. เพื่อจัดทำระบบการกำกับและติดตามงานการประเมิน

กิจกรรมที่ 1.1 การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา

หลักการ

การประเมินผลภายในควรเริ่มต้นด้วยการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบทำการสำรวจความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา 5 ประการดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน
3. เจตคติต่อการประเมินผลภายใน
4. แรงจูงใจในการทำการประเมินผลภายใน
5. ประสบการณ์ในการประเมิน

วิธีดำเนินการ

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา

เนื่องจากการประเมินผลภายในของสถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อคณะทำงานจะได้มอบหมายภาระหน้าที่ในการทำการประเมินผลภายในให้เหมาะสมกับบุคคล ข้อมูลจำเป็นที่ควรจะรับรู้ได้แก่

- 1) อายุ
- 2) วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา
- 3) ความสามารถพิเศษหรือความถนัด
- 4) ประสบการณ์ทำงาน/การประเมิน

5) ภาระงานที่รับผิดชอบ

ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ อายุ ปี

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี วิชาเอก วิชาโท.....

ปริญญาโท สาขา

ปริญญาเอก สาขา

ความสามารถพิเศษหรือความถนัด.....

ประสบการณ์ทำงาน.....

ประสบการณ์ในการประเมิน.....

ภาระงาน

1. งานสอน

วิชา ระดับชั้น จำนวน คาบ

วิชา ระดับชั้น จำนวน คาบ

วิชา ระดับชั้น จำนวน คาบ

2. งานอื่น ๆ

.....

.....

2. สํารวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจในการดำเนินการประเมินผลภายใน

สํารวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจในการดำเนินการประเมินผลภายในของบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มครูอาจารย์และผู้บริหาร ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะนำมาใช้ในการวางแผน และหามาตรการในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทุกกลุ่มให้มีความสำคัญกับการประเมินผลภายใน และเกิดการร่วมแรงร่วมใจที่จะทำการประเมินผลภายใน

ตัวอย่างเครื่องมือสํารวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน เจตคติต่อการประเมินผลภายใน และแรงจูงใจในการทำการประเมินผลภายใน

(ดูในภาคผนวก)

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรของสถานศึกษา ดังตัวอย่าง

ชื่อ	อายุ	วุฒิการศึกษา	สอนวิชา / ระดับ	ความรู้ด้าน การประเมิน	ประสบการณ์ด้าน การประเมิน	เจตคติ ต่อการ ประเมิน	แรงจูงใจใน การทำงาน ประเมิน	หมายเหตุ
1.....	34	กศ.บ. (คณิต, ฟิสิกส์)	คณิตศาสตร์ ม. 1-3	ปานกลาง	1.1	1.2	ดีมาก	
2.....	43	ค.บ. (ไทย, สังคม)	ไทย ม. 2	ดี	ดี	ดี	ดี	
3.....	35	กศ.บ. (อังกฤษ สังคม)	อังกฤษ ม. 4	พอใช้	ปานกลาง	ดี	ปานกลาง	
4.....	28	ค.ม. (วัดผล)	คณิตศาสตร์ ม. 6 และ ทำงานทะเบียน	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	ดีมาก	
5.....	41	กศ.บ. (วิทย์)	เคมี ม.5	ปานกลาง	ดี	ดี	ปานกลาง	

ผู้รับผิดชอบ

ฝ่ายวิชาการหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร

กิจกรรมที่ 1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลภายในของ สถานศึกษา

หลักการ

คณะกรรมการประเมินผลภายในของสถานศึกษาควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน มีเจตคติที่ดีต่อการประเมินผลภายใน และมีแรงจูงใจในการทำงานประเมินผลภายใน นอกจากนี้ควรมีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลมาตรฐานการจัดการศึกษา การประมวลผลข้อมูลที่จัดเก็บ และมีความสามารถในการเขียนรายงานผลการประเมิน

2. ประกอบด้วยบุคลากรประมาณ 15-20 คน ซึ่งมีทั้งครูอาจารย์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา นักเรียน และชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ซึ่งจะเป็นแกนนำในการประเมินผลภายใน

วิธีดำเนินการ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการประเมินผลภายใน
2. ผู้บริหารแต่งตั้งบุคคลต่างๆ เป็นคณะกรรมการการประเมินผลภายในของสถานศึกษาประมาณ 15-20 คน
3. กำหนดวันประชุมของคณะทำงาน (เดือนละ 1-2 ครั้ง)
4. วางแผนการทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยควรพิจารณา มอบหมายความรับผิดชอบให้สอดคล้องตามภาระงานในหน้าที่
5. วางระบบการกำกับและติดตามผลการทำงาน
6. วางระบบการรายงานผลการประเมินเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้ทั่วกัน

เกณฑ์การคัดเลือกคณะกรรมการประเมินผลภายใน

1. เป็นนักประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้ที่เป็นคณะกรรมการการประเมินผลภายในควรเป็นบุคคลที่ชุมชนในสถานศึกษาไว้วางใจ มีลักษณะเป็นนักประสานที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับ
2. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล
3. เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา
4. เป็นผู้มีความประพฤติดี
5. มีความรอบรู้ในภาระงานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี

ตัวอย่าง

โครงสร้างของคณะกรรมการ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยผู้บริหาร (2-3 คน)	กรรมการ
3. หัวหน้าหมวดวิชา (4-5 คน)	กรรมการ
4. หัวหน้าระดับชั้น (2-3 คน)	กรรมการ
5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ วิชาการ
บริการ บริหาร วางแผนและพัฒนา (2-3 คน)	กรรมการ
6. อาจารย์ที่ชำนาญด้านการวัดและประเมินผล	กรรมการ
7. ผู้ปกครองนักเรียน (2-3 คน)	กรรมการ
8. ผู้แทนชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือสมาชิกชุมชน)	กรรมการ
9. หัวหน้า/ประธาน/ผู้แทนนักเรียน (1-2 คน)	กรรมการ

กิจกรรมที่ 1.3 การเตรียมงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมินผลภายใน

หลักการ

การประเมินผลภายในเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บข้อมูล ดังนั้น นอกจากต้องเตรียมกำลังคนที่จะต้องรับผิดชอบในการทำการประเมินผลแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเตรียมงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการประเมินด้วย นอกจากนี้ยังต้องจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์อื่น เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลข้อมูล เครื่องคิดเลข กระดาษ เป็นต้น

วิธีดำเนินงาน

1. ผู้บริหารจัดหางบประมาณที่ใช้ในการทำการประเมินผลภายใน และอุปกรณ์ในการทำงาน ตลอดจนสถานที่ให้พร้อมเพื่อการทำงาน ทั้งการประชุมหารือ หรือการทำงานด้านการประมวลผลข้อมูล

2. ในการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการประเมินผลนั้น ให้คำนึงถึงปริมาณข้อมูลที่ต้องจัดเก็บ ประเภทหรือวิธีการเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล โดยทั่วไปงานด้านการประเมินส่วนใหญ่จะสิ้นเปลืองด้านการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีขนาดใหญ่ งบประมาณส่วนนี้ก็จะมีมากตามไปด้วย

ผู้รับผิดชอบ

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ช่วยฝ่ายบริหาร

ตัวอย่างการจัดทำงบประมาณสำหรับการประเมินผลภายใน	
1. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแบบสอบถาม	920.- บาท
1.1 เก็บข้อมูลจากนักเรียน	
จำนวน 100 คน x 5 บาท	500.- บาท
1.2 เก็บข้อมูลจากครูอาจารย์	
จำนวน 20 คน x 5 บาท	100.- บาท
1.3 เก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง	
จำนวน 80 คน x 4 บาท	320.- บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายงานผลการประเมิน	
จำนวน 50 ฉบับ x 100 บาท	5,000.- บาท
3. เบ็ดเตล็ด	1,000.- บาท
รวมงบประมาณทั้งสิ้น	6,920.- บาท

กิจกรรมที่ 1.4 การจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

หลักการ

การประเมินผลภายในเป็นกระบวนการที่ต้องทำต่อเนื่องและดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ ผู้บริหารและคณะกรรมการการประเมินผลต้องจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานและมีการกำหนดระบบการกำกับและติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจน การกำหนดแผนการปฏิบัติงานต้องมีความเป็นไปได้ และไม่รบกวนการทำงานปกติ เช่น งานด้านการเรียนการสอนของครูอาจารย์และนักเรียนมากเกินไป

วิธีดำเนินงาน

คณะกรรมการประเมินผลภายในจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานที่สมเหตุสมผล และควรพิจารณาแผนการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาประกอบด้วย

ผู้รับผิดชอบ

คณะกรรมการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

ตัวอย่าง
ปฏิทินการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลภายในของสถานศึกษา
ประจำปี พ.ศ.

กิจกรรม	เดือน											
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
1. เตรียมความพร้อม												
1.1 บุคลากร	→											
1.2 งบประมาณ สถานที่	→											
2. รายงานสภาพการดำเนินงาน ของสถานศึกษา	→	→										
3. ทำความเข้าใจกับบุคลากร เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาสถานศึกษาและ การประเมินผลภายใน		→										
4. วางแผนการประเมิน												
4.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของ การประเมิน			→									
4.2 กำหนดมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ที่ จะประเมิน			→									
4.3 กำหนดกรอบการประเมิน			→									
4.4 กำหนดเกณฑ์การประเมิน			→									
5. สร้างเครื่องมือประเมิน			→	→								
6. เก็บข้อมูล				→	→	→	→					
7. วิเคราะห์ข้อมูล					→	→	→					
8. วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของ ตนเอง							→	→				
9. กำหนดแนวทางการพัฒนา สถานศึกษา									→			
10. จัดทำรายงานผลการประเมิน										→	→	
11. สรุปสภาพการดำเนินงาน ของตนเอง (ย้อนไปขั้นตอน 2)												→

กิจกรรมที่ 1.5 การกำกับและติดตามการประเมินผลภายใน

หลักการ

ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้บริหารการประเมินผลภายในจะต้องทำระบบการกำกับและติดตามการประเมินผลภายใน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามกำหนดการ วิธีการ

ที่ใช้ในการกำกับและติดตามการประเมิน ได้แก่ การให้ผู้รับมอบหมายรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะๆ ซึ่งอาจใช้การรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร หรือการจัดประชุมก็ได้

วิธีดำเนินการ

1. คณะกรรมการประเมินจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ผู้บริหารกำกับให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด โดยอาจให้รายงานผลการปฏิบัติงานตามแบบบันทึกที่กำหนด ปัญหาในการดำเนินงาน และแนวทางการแก้ไขที่ได้ดำเนินการและผลที่เกิดขึ้น

2. หาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาจมีการประชุมเพื่อหารือหรือหามาตรการกระตุ้นการดำเนินงานในกรณีที่กำลังช้า

ผู้รับผิดชอบ

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวอย่าง

แบบรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

การประเมินมาตรฐานการศึกษาที่..... เกี่ยวกับ.....

ลักษณะงาน การประเมินพฤติกรรมการสอนของครูอาจารย์

ผู้รับผิดชอบ 1.....

2.....

ลักษณะงาน	แผนปฏิบัติงาน		ผลการปฏิบัติงาน		หมายเหตุ
	วันที่เริ่มทำงาน	วันกำหนดเสร็จ	วันที่เริ่มทำงาน	วันที่ทำเสร็จ	
1. สร้างเครื่องมือประเมินพฤติกรรมการสอนของครู	12 เม.ย.42	30 เม.ย.42	15 เม.ย.42	21 พ.ค.42	โรงเรียนมีการเตรียมการรายงานตัวและลงทะเบียนของนักเรียน ทำให้การสร้างเครื่องมือล่าช้า
2. วางแผนขอความร่วมมือจากครูในการเก็บข้อมูล	20 พ.ค.42	25 พ.ค.42	ตามแผน	ตามแผน	
3. เก็บข้อมูลจากนักเรียนทุกห้อง	1 มิ.ย.42	15 มิ.ย.42	ตามแผน	ตามแผน	
4. วิเคราะห์ข้อมูล	20 ก.ค.42	30 ก.ย.42	ตามแผน	14 ต.ค.42	การบันทึกข้อมูลล่าช้า เสียเวลาในการตรวจสอบข้อมูล
5. สรุปผลการประเมิน	5 ม.ค.42	20 ธ.ค.42	12 ม.ค.42	3 ม.ค.42	งานการบันทึกข้อมูลล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผน

ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

งานส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ยกเว้นการวิเคราะห์ข้อมูล

ปัญหาในการดำเนินงาน

ไม่มี

อื่น ๆ

.....

ผู้รายงานผลการทำงาน.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

กิจกรรมที่ 2

การศึกษาสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาและจัดทำรายงานสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา (School Description)

หลักการ

กระบวนการประเมินผลภายในของสถานศึกษาไม่ใช่การทำงานที่เป็นการเพิ่มภาระให้กับบุคลากรในสถานศึกษา แต่เป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำและถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติที่ต้องมีการตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงตนเองตลอดเวลา โดยแท้จริงแล้วสถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลอยู่มากมายในแต่ละวัน แต่อาจจะไม่ได้มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่ตอบคำถามที่สงสัย ดังนั้น ก่อนทำการประเมินผลภายในควรได้มีการศึกษาสภาพการดำเนินงานของตนเองว่าอยู่ ณ จุดใด และศึกษาข้อมูลด้านการประเมินผลที่สถานศึกษาได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อกำหนดกรอบการประเมินต่อไปว่าสถานศึกษาต้องประเมินตนเองในด้านใด

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. จัดทำรายงานสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา
3. ประชาสัมพันธ์รายงานให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ

ผู้รับผิดชอบ

ผู้ประเมินที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการประเมินผลภายใน

ตัวอย่าง
แบบรายงานสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา
ภาคการศึกษาปีการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา

1. ชื่อสถานศึกษา
2. สังกัด
3. ที่ตั้ง.....
.....
4. จำนวนนักเรียน คน จำนวน ครูอาจารย์ คน
5. ระดับชั้นที่เปิดสอน.....
6. ลักษณะของชุมชน
 ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพ นับถือศาสนา
 ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (รายได้ของครัวเรือนโดยเฉลี่ยต่อปี)..... บาท
 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับ.....
 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน สูง ปานกลาง ต่ำ

ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของสถานศึกษา

1. ปณิธานของสถานศึกษา
.....
.....
- 2 ธรรมนูญโรงเรียน จัดทำเสร็จแล้ว ยังดำเนินการไม่เสร็จ

สำหรับสถานศึกษาที่มีธรรมนูญโรงเรียน (โปรดระบุรายละเอียดต่อไปนี้)

นโยบาย	เป้าหมายของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา	ระดับผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาเป็นไปตามแผน		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ด้านอาคารสถานที่				
2. ด้านบุคลากร				
3. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน				
4. ด้านการบริหารและการจัดการ				

การดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา

ก. การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

รายการที่ประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	คำอธิบายและหลักฐานประกอบ
1. จุดมุ่งหมายของสถานศึกษา			
1.1 มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาชัดเจน			
1.2 จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาเป็นที่รับรู้ร่วมกันในกลุ่มครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน			
2. ระบบการบริหารสถานศึกษา			
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายการทำงาน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา			
2.2 มีการมอบหมายภารกิจให้บุคลากรชัดเจน			
2.3 มีการบริหารติดตามการทำงานของบุคลากร			
3. การบริหารงานวิชาการ			
3.1 มีการบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่มุ่งหวัง			
4. การบริหารบุคลากร			
4.1 จัดบุคลากรทำงานตรงสายงาน			
4.2 มีการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาชีพและติดตามประเมินผล			
5. การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา			
5.1 สถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน			
5.2 สถานศึกษาจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพผู้เรียน			
6. การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน			
6.1 มีการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน			
6.2 มีการรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ			
7. การปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา			
7.1 มีการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาตามแผนที่กำหนด			
7.2 มีการศึกษาข้อมูลให้นำมาสู่การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา			

ข. หลักสูตรและการสอน

รายการที่ประเมิน	ใช่	ไม่ใช่	คำอธิบายและหลักฐานประกอบ
1. หลักสูตรและการสอนทั่วไป			
1.1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตร			
1.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม			
2. วิธีสอนของครู			
2.1 ครูใช้ผลการวิจัยมาสอนผู้เรียน			
2.2 ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย			
3. วิธีการวัดและประเมินผล			
3.1 มีการประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะๆ			
3.2 มีการใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย			

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

1. ลักษณะของหลักสูตรรายวิชาจำแนกตามระดับการศึกษา (ระบุเนื้อหาที่เป็นจุดเน้นตามหลักสูตรการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน) อธิบายเป็นรายวิชา เช่น

วิชาคณิตศาสตร์.....

.....

.....

วิชาภาษาไทย.....

.....

.....

วิชาพลศึกษา.....

.....

.....

2. วิธีการประเมินผลที่ใช้ (แสดงหลักฐานลักษณะของการประเมินผลประกอบ)

.....

.....

.....

ค. การสนับสนุนพัฒนาการเรียนรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการ

1. การให้บริการนักเรียน

ลักษณะและระดับการทำกิจกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษา

.....

.....

.....

2. ความร่วมมือจากชุมชน

2.1 ลักษณะของความร่วมมือของชุมชน

.....

.....

.....

.....

2.2 ลักษณะการนำความร่วมมือที่ได้รับจากชุมชนไปใช้ในการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

ง. การจัดการและการพัฒนาทรัพยากร

1. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

แหล่งงบประมาณ

เงินงบประมาณแผ่นดิน บาท

เงินสนับสนุนการศึกษาจากแหล่งอื่น บาท

2. ความเพียงพอของงบประมาณของสถานศึกษา

.....

.....

3. แผนการใช้งบประมาณ

ระดับของการใช้งบประมาณตามแผนปฏิบัติการ

.....

.....

จ. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (อธิบายระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนว่าอยู่ในระดับใด ปัญหาทางการเรียนในแต่ละวิชาอยู่ที่จุดใด)

1. วิชาคณิตศาสตร์

.....
.....

2. วิชาภาษาไทย

.....
.....

3. วิชาภาษาต่างประเทศ

.....
.....

4. วิชาวิทยาศาสตร์

.....
.....

5. วิชาสังคมศึกษา

.....
.....

6. วิชาพลศึกษา

.....
.....

7. วิชาดนตรี

.....
.....

8. วิชาศิลปะ

.....
.....

9. วิชาอาชีพ

.....
.....

จ. จุดแข็ง และจุดอ่อนของสถานศึกษา

จุดแข็ง

.....
.....
.....

จุดอ่อน

.....
.....
.....

สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....
.....
.....

สิ่งที่สถานศึกษาควรพัฒนาต่อไป

.....
.....
.....

ผู้จัดทำรายงาน

.....
.....
.....

ผู้อำนวยการ

วันที่เดือนพ.ศ.

กิจกรรมที่ 3

การทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้ถึงสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาและมีข้อมูลที่จะใช้พื้นฐานในการช่วยกันวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาให้ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

หลักการ

ก่อนการประเมินผลภายใน สถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับนโยบายของสถานศึกษาว่าต้องการดำเนินไปในทิศทางใด เพื่อให้เข้าใจตรงกัน และถือเป็นเป้าหมายที่รับรู้ร่วมกัน ดังนั้น การประเมินผลภายในจะต้องเริ่มด้วยการทำความเข้าใจให้ตรงกันในกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ผ่านมา และกำหนดเป้าหมายที่ต้องทำต่อไป ในปัจจุบันนี้สถานศึกษาหลายแห่งมีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา (school charter) เพื่อเป็นทิศทางการดำเนินงาน ธรรมนูญสถานศึกษาเป็นสิ่งที่บุคลากรทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับทราบทั่วกัน สถานศึกษาควรได้มีการวิเคราะห์ว่านโยบายของตนเองสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มากน้อยเพียงใด หากจะต้องประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจะสามารถประเมินมาตรฐานใดได้บ้าง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลภายในสำรวจความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาว่ามีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษามากน้อยเพียงใด
2. นำเสนอผลการสำรวจแก่คณะกรรมการประเมินผลภายในเพื่อวางแผนการทำการประเมิน และสร้างพันธกิจร่วมกันในการประเมินผลภายในของบุคลากรในสถานศึกษา
3. ในกรณีที่สถานศึกษามีบุคลากรมากกว่าครึ่งหนึ่งที่ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา อาจต้องมีการจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจให้บ่อยยิ่งขึ้น

4. จัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบเกี่ยวกับการทำการประเมินผลภายในซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย และสำรวจความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการประเมินผลของสถานศึกษาที่ผ่านมาว่าอยู่ในระดับใด

ผู้รับผิดชอบ

ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการประเมินผลภายใน

กิจกรรมที่ 3.1 การสำรวจความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา

จากกิจกรรมที่ 2 หลังจากที่ได้มีการจัดทำเอกสารรายงานสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ผ่านมา คณะกรรมการประเมินผลภายในต้องเผยแพร่รายงานนี้ให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ แล้วสำรวจการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

ตัวอย่าง

แบบสำรวจการรับรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน และเป้าหมายของสถานศึกษา

ชื่อ

หมวดวิชา

ภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา.....

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความต้องการของท่าน

	ใช่	ไม่ใช่
1. ท่านได้อ่านรายงานผลสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาแล้ว	☐	☐
2. ข้อมูลที่มีการรายงานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาตรงกับความรู้สึของท่าน	☐	☐
3. ท่านเห็นด้วยกับจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาที่ระบุในรายงาน	☐	☐
4. สถานศึกษาของท่านมีธรรมเนียมโรงเรียน/สถานศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน	☐	☐
5. ท่านทราบเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา	☐	☐
6. ท่านเห็นด้วยกับเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาที่กำหนดไว้	☐	☐
7. ท่านเห็นว่าสถานศึกษาต้องมีการตรวจสอบการทำงานของตนเอง	☐	☐
8. ท่านทราบว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีการจัดทำร่างมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินตนเอง	☐	☐

9. ท่านรู้ว่าสถานศึกษาของท่านกำลังมีการประเมินตนเอง
ตามมาตรฐานการศึกษา
10. ในการประเมินตนเองนี้ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3.2 การสำรวจสภาพการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

หลังการสำรวจความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และมีการทำความเข้าใจกับบุคลากรภายในสถานศึกษาว่าจำเป็นต้องมีการประเมินผลภายในแล้ว คณะกรรมการประเมินผลภายในควรมีการสำรวจ

สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผลภายในว่ามีลักษณะเช่นใด และอยู่ในระดับใด นอกจากนี้ควรมีการสำรวจการรับรู้หรือความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการประเมินผลภายในของสถานศึกษาว่าสอดคล้องกับร่างมาตรฐานการศึกษามากน้อยเพียงใด การดำเนินงานในขั้นตอนนี้จะทำให้คณะกรรมการประเมินผลภายในมีข้อมูลในการวางแผนการประเมินต่อไป

ตัวอย่าง

แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการประเมินผลภายในของสถานศึกษา โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของเรา

ตอนที่ 1 ลักษณะของการดำเนินงานของสถานศึกษา ในรอบปี พ.ศ. 2540-2541 สถานศึกษาของเราได้ทำกิจกรรมต่อไปนี้หรือไม่ ถ้าทำมีการทำอย่างต่อเนื่องหรือไม่ (โปรดทำเครื่องหมาย✓ในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน)

ข้อ ที่	ข้อความ	ทำ		ไม่ ทำ
		ต่อ เนื่อง	ครั้ง คราว	
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยชุมชน ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา			
2	บุคลากรในสถานศึกษามีการร่วมกันกำหนดแผนการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาซึ่งเป็นที่รับรู้ทั่วกัน			
3	มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษาชัดเจน			
4	มีการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การตัดสินคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยอมรับร่วมกัน			
5	มีการกระจายงานให้บุคลากรทุกคนรับผิดชอบตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา			
6	มีการประชุมประสานการทำงานระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน เกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา			
7	มีการจัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ			
8	บุคลากรในสถานศึกษามีการทำงานร่วมกันในการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาตามที่ได้ตกลงกัน			
9	มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ			
10	มีการรายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา			
11	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา			
12	มีการนำข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สะท้อนผลการดำเนินงานของสถานศึกษา			
13	มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนด			
14	มีการรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บุคลากรและชุมชนได้รับทราบทั่วกัน			
15	มีการทบทวนปรับแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เหมาะสม			
16	มีการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนในการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านต่างๆ			
17	มีการนำผลการตรวจสอบการดำเนินงานมาปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา			
18	มีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน			
19	มีการนำแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือแนวทางการพัฒนางานที่ร่วมกันคิดไปปฏิบัติจริง			
20	มีการตรวจสอบผลลัพธ์หลังการแก้ไขปัญหา			
21	มีการอบรมให้ความรู้ด้านการประเมินผลภายในแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง			

ตอนที่ 2 การประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในรอบปี พ.ศ.2540-2541 สถานศึกษาของเราได้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาต่อไปนี้หรือไม่ ถ้าทำได้มีการทำอย่าง ต่อเนื่องหรือไม่

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษา	ทำ		ไม่ได้ ทำ
		ต่อ เนื่อง	ครั้ง คราว	
1	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี			
2	ผู้เรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา			
3	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์			
4	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์			
5	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร			
6	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง			
7	ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่งดงามของไทย			
8	ผู้เรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี			
9	ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา			
10	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้			
11	ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามตามระบอบประชาธิปไตย			
12	ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม			

13	สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา			
14	สถานศึกษามีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา			
15	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน			
16	สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร/ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ			
17	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น			
18	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง			
19	ครูมีวิญญูณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม			
20	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียน			

	เป็นศูนย์กลาง			
21	ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน			
22	ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ			
23	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ			
24	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี			
25	สถานศึกษามีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับท้องถิ่น มีสื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน			
26	สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ			
27	ชุมชนผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษา			

กิจกรรมที่ 4

การกำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ของการประเมิน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาต้องการประเมินผล

หลักการ

ขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการประเมินผลภายในของสถานศึกษา คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินซึ่งควรสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา คณะกรรมการประเมินผลภายในจะต้องศึกษาธรรมเนียมโรงเรียน/สถานศึกษาว่ามีแผนพัฒนาสถานศึกษาในทิศทางใด และวางแผนการประเมินร่วมกันว่า การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่กำหนดหรือไม่ ดังนั้น คณะกรรมการประเมินผลภายในจำเป็นต้องมีการกำหนดคำถามของการประเมิน (evaluation questions) โดยการประชุมหารือและกำหนดให้ชัดเจน คำถามของการประเมินจะมาจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของสถานศึกษา (stakeholders) หรือกลุ่มบุคคลผู้สนใจการดำเนินงานของสถานศึกษา (audiences) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินต้องมีความครอบคลุมและตอบคำถามของการประเมินให้ครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อให้ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุด

วิธีดำเนินการ

1. คณะกรรมการประเมินผลภายในสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้คณะประเมินดำเนินการเพื่อให้ได้คำตอบสำหรับคำถามที่อยากรู้ โดยควรสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ชุมชน ครูอาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อความรวดเร็ววิธีการที่ใช้อาจเป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

2. บุคลากรทุกฝ่ายศึกษามาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ภายใต้แต่ละมาตรฐาน และสำรวจสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยศึกษาข้อมูลที่มีการจัดเก็บจากฝ่ายต่างๆ จากนั้นกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่ต้องการทำการวัดและประเมินนอกเหนือจากที่ได้มีการดำเนินการอยู่แล้ว

3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยครอบคลุมตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมินให้ครบถ้วน

ผู้รับผิดชอบ

ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการประเมินผลภายในซึ่งควรเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผลหรือการวิจัย

กิจกรรมที่ 4.1 การกำหนดคำถามของการประเมิน (evaluation questions)

แนวคำถามสำหรับการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเพื่อให้ได้คำถามของการประเมิน

1. ในฐานะที่ท่านเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาแห่งนี้ ท่านต้องการเห็นสถานศึกษาที่มีการดำเนินงานไปในทิศทางใด
.....
.....
2. ถ้าจะต้องทำการตรวจสอบหรือประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ท่านอยากรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาแห่งนี้
.....
.....

ตัวอย่างคำถามของการประเมิน

1. นักเรียนในโรงเรียนนี้มีผลการเรียนเป็นอย่างไร
2. ครูในโรงเรียนนี้มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด
3. โรงเรียนนี้มีการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาในด้านใดบ้าง อย่างไร
4. จุดเด่นของการดำเนินงานของโรงเรียนนี้มีอะไรบ้าง
5. โรงเรียนนี้มีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงอะไรบ้าง
6. โรงเรียนนี้จัดการศึกษาได้มาตรฐานหรือไม่
7. คนในชุมชนพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียนนี้มากน้อยเพียงใด
8. โรงเรียนนี้มีการจัดการศึกษาคู่ค้ำกับการลงทุนหรือไม่
9. โรงเรียนต้องการให้ชุมชนช่วยเหลืออะไรบ้าง
10. นักเรียนโรงเรียนนี้จบออกไปแล้วมีความสามารถทัดเทียมหรือเท่ากับนักเรียนโรงเรียนอื่นได้หรือไม่
11. โรงเรียนมีปัญหาในการดำเนินงานอะไรบ้าง

กิจกรรมที่ 4.2 การสำรวจข้อมูลที่สถานศึกษามีการทำอยู่และนำมาใช้ประเมินได้

ตัวอย่างการรายงานข้อมูลที่มีการจัดเก็บอยู่เดิม

งาน ฝ่าย

โปรดรายงานข้อมูลที่ท่านมีการจัดเก็บในหน่วยงานของท่าน

ข้อมูลที่มีการจัดเก็บ

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

โปรดศึกษามาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน ท่านคิดว่าข้อมูลที่ท่านจัดเก็บอยู่สามารถนำไปใช้ในการประเมินมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ได้บ้าง ดังตัวอย่าง

มาตรฐานด้านกระบวนการ

ตัวบ่งชี้	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.			✓						
2.									
3.	✓			✓					
4.		✓							
5.	✓								
6.			✓						

ตามตัวอย่าง สถานศึกษานี้มีข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินมาตรฐานด้านกระบวนการต่อไปนี้

- มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 3
- มาตรฐานที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 1 และ 4
- มาตรฐานที่ 4 ตัวบ่งชี้ที่ 2
- มาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 1
- มาตรฐานที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 3

หลังจากที่ได้ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ แล้ว คณะกรรมการประเมินผลภายในควรนำมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมินสถานศึกษาให้เหมาะสม โดยพยายามใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่ให้มากที่สุด เพื่อให้งานการประเมินผลภายในไม่ต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลมากเกินไป

กิจกรรมที่ 4.3 การกำหนดมาตรฐานและตัว บ่งชี้ที่จะประเมิน

ตัวอย่าง การวิเคราะห์ความสำคัญและความยากง่ายของการวัดตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับ
สถานศึกษา ของสถานศึกษานำร่องบางแห่ง

(มาตรฐานด้านผู้เรียน)

ตัวบ่งชี้ที่ มาตรฐานที่	ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ที่สุดและวัดได้ง่าย	ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ที่สุดแต่อาจวัด ได้ยาก	ตัวบ่งชี้ที่วัด ได้ง่ายแต่อาจ สำคัญน้อยกว่า	ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญน้อยกว่า				ตัวบ่งชี้ที่จะ ประเมิน
				สมรรถภาพ ทางกาย	ดูแลสุขภาพ	พฤติกรรม บริโภค	ปฐมพยาบาล	
1. สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี	-	ร่าเริง เข้ากับคนทั่วไปได้	น้ำหนัก ส่วนสูง	สมรรถภาพ ทางกาย	ดูแลสุขภาพ	พฤติกรรม บริโภค	ปฐมพยาบาล	-
2. ปวดยาเสพติด	-	ไม่เสพยาเสพติด	รู้โทษยาเสพติด	-	-	-	-	-
3. มีคุณธรรม จริยธรรม	วินัย	-	-	ชื่อเสียง	ประหยัด	กตัญญู	เมตตากรุณา	-
4. คิดวิเคราะห์ และมี วิจารณ์	-	แก้ปัญหาได้	คิดรวบยอด	ริเริ่ม จินตนาการ	-	-	-	-
5. ความรู้และทักษะ การเรียน	ผลสัมฤทธิ์	-	-	การสื่อสาร	-	-	-	-
6. ทักษะแสวงหาความรู้	รักการอ่าน	-	-	สนใจเรียนรู้	สรุปประเด็น	-	-	-
7. เห็นคุณค่าในภูมิปัญญา ไทย	-	รักพัฒนาท้องถิ่น	ร่วมกิจกรรมกับ ชุมชน	เข้าใจ ภูมิปัญญาไทย	สืบสาน งานศิลปะ	-	-	-
8. รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้	-	รู้ความถนัดตนเอง	รู้จักตนเอง มีมารยาท	กล้าแสดงออก	แก้ปัญหาได้	-	-	-
9. มีสุนทรียภาพ ศิลปะ ดนตรี กีฬา	ชื่นชม ร่วมกิจกรรม ศิลปะ	-	-	-	-	-	-	-
10. มีทักษะการทำงาน	ทำงานเป็นทีม	-	-	ขยัน อดทน	ทำงานตาม ขั้นตอน	มีเจตคติต่อ อาชีพสุจริต	สามารถจัดการ ได้	-
11. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	-	ปฏิบัติตามตามกฎ ระเบียบ	ร่วมพัฒนา ท้องถิ่น	เชื่อฟังพ่อแม่	เคารพสิทธิ ผู้อื่น	ช่วยงานบ้าน	ใช้เวลาว่างเป็น ประโยชน์	-
12. มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวม	อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	-	-	รู้คุณค่า สิ่งแวดล้อม	ใช้ทรัพยากร ประหยัด	-	-	-

(มาตรฐานด้านกระบวนการ)

ตัวบ่งชี้ที่ มาตรฐานที่	ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ที่สุด และ วัด ได้ง่าย	ตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ที่สุดแต่อาจวัด ได้ยาก	ตัวบ่งชี้ที่วัดได้ ง่าย แต่ อาจ สำคัญน้อยกว่า	ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญน้อยกว่า									ตัวบ่งชี้ที่ จะประเมิน
				จัดองค์กร ชัดเจน	นิเทศ ติดตามผล	นำแผนไป ปฏิบัติ	นำผล ประเมินไป ปรับปรุง	บันทึก รายงานผล การประเมิน	-	-	-	-	
1. จัดองค์กร/การบริหารเป็นระบบ	มีนโยบาย แผนงาน และ ธรรมนูญโรงเรียน	-	-	จัดองค์กร ชัดเจน	นิเทศ ติดตามผล	นำแผนไป ปฏิบัติ	นำผล ประเมินไป ปรับปรุง	บันทึก รายงานผล การประเมิน	-	-	-	-	
2. ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียน /ชุมชน	-	ให้ชุมชนและครู จัดการศึกษา ร่วมกัน	แลกเปลี่ยน ความรู้กับชุมชน	มีการประ สัมพันธ์ใ ชุมชนทราบ	ให้ชุมชนใช้ สถานที่ของ โรงเรียน	ครู/ผู้บริหาร สร้างความ สัมพันธ์กับ ชุมชน	ชุมชน มี บทบาทใน การพัฒนา สถานศึกษา	-	-	-	-	-	
3. จัดสภาพแวดล้อม เอื้อการเรียนรู้	ส ะ อ าด ปลอดภัย	-	-	บรรยากาศ ห้องเรียนดี	ปลอด ยาเสพติด อบายมุข	ระ บ บ สาธารณูป- โภคดี	จัดสภาพ- แวดล้อม หลากหลาย	สิ่งอำนวยความสะดวก เอื้อการสอน	-	-	-	-	
4. ส่งเสริมพัฒนา บุคลากร/ครู	-	ครูได้รับการ พัฒนา	ครูสอนตรง วิชา	มีการนิเทศ ติดตาม	สร้างขวัญ กำลังใจ	ส่งเสริม ทำงานเป็นทีม	-	-	-	-	-	-	
5. จัดการเรียน การสอนสนอง ผู้เรียน	จัดการเรียนการ สอนสนองผู้เรียน	-	-	ปรับหลักสูตร ให้สอดคล้อง ท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	
6. จัดกิจกรรมเน้น ผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง	จัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนรู้จัก วิเคราะห์ สร้าง องค์ความรู้ได้	-	-	ส่งเสริม ประชา- ธิปไตย	การสอ นหลากหลาย	แสวงหา ความรู้ด้วย ตนเอง	ส่งเสริม คุณธรรม	ใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	รู้จัก ประเมิน ผู้เรียน	พัฒนา สุนทรีย์- ภาพ	ผู้เรียนรัก โรงเรียน	-	

(มาตรฐานด้านปัจจัย)

มาตรฐานที่	ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดและวัดได้ง่าย	ตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุด แต่ อาจ วัด ได้ยาก	ตัวบ่งชี้ที่วัดได้ง่าย แต่ อาจ สำ คัญ น้อยกว่า	ตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญน้อยกว่า					ตัวบ่งชี้ที่จะประเมิน
				มีมนุษยสัมพันธ์ ชื่อสัตย์ รับฟังผู้อื่น	วาง ต น เหมาะสม	ครู เข้าใจ ผู้เรียน	ทัศนคติต่อ อาชีพครูดี	เคารพศักดิ์ศรี ผู้เรียน	
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม	รับผิดชอบ	-	-	มีมนุษยสัมพันธ์ ชื่อสัตย์ รับฟังผู้อื่น	วาง ต น เหมาะสม	ครู เข้าใจ ผู้เรียน	ทัศนคติต่อ อาชีพครูดี	เคารพศักดิ์ศรี ผู้เรียน	-
2. ครูจัดการสอนที่มี ประสิทธิภาพ	ทำแผนการสอน เน้น ผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง	-	-	รู้เป้าหมาย หลักสูตร	สามารถ ผลิตสื่อได้	ประ เมิ น ผู้เรียนเป็น	ใช้ทรัพยากร คุ้มค่า	-	-
3. ครูแสวงหาความรู้ พัฒนาการสอน	รักการแสวงหา ความรู้	-	-	วิจัย สร้างผลงาน	คิ ด แ ก้ ปัญหาได้	-	-	-	-
4. ครูมีวุฒิ ความรู้ ตรงกับงาน	-	เชี่ยวชาญตรงกับ งาน	<i>มีวุฒิปริญญาตรี</i>	จำนวนครูตาม เกณฑ์ ก.ค.	-	-	-	-	-
5. ผู้บริหารมีภาวะ ผู้นำ	-	มีวิสัยทัศน์ในการ จัดการศึกษา	เป็นผู้นำ เป็นที่ยอมรับ ของผู้เกี่ยวข้อง	รู้ หลักสูตร และ นิเทศได้	ทำ ง า น เป็นทีม	ใช้ข้อมูลใน การบริหาร	แ ส ว ง ห า ความรู้ ปรับ- ปรุงตนเอง	สร้างระบบ ให้ผลผลิตมี คุณภาพ	-
6. ผู้บริหารมี คุณธรรมจริยธรรม	-	เมตตา กรุณา ชื่อสัตย์ รับ ผิ ต ช อ บ เป็นที่ยอมรับ	<i>อุทิศตน</i>	ไม่ เกี ย ว ข ้อง อบายมุข	-	-	-	-	-
7. สถานศึกษามี หลักสูตรท้องถิ่น	-	มี ห ลั ก สู ต ร สอดคล้องท้องถิ่น	มีแหล่งการเรียนรู้ การสอน	มีสื่อการสอนพอ	มีข้อมูลเพื่อ การเรี ย น การสอน	-	-	-	-
8. สถานศึกษามี อาคาร สถานที่ สะดวก	มีอาคารตามเกณฑ์	-	-	-	-	-	-	-	-
9. ชุมชนสนับสนุน การพัฒนาการศึกษา	ชุมชนรู้สึกเป็น เจ้าของโรงเรียน	-	-	ผู้ ป ก ร อ ง เอาใจใส่บุตร	ชุมชน มี แหล่งการ เรียนรู้	-	-	-	-

กิจกรรมที่ 4.4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

จากตัวอย่างคำถามของการประเมินที่กำหนดข้างต้นและมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการประเมิน คณะกรรมการประเมินผลภายในจะต้องนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินที่จะตอบคำถามการประเมินดังกล่าวให้ครบถ้วน โดยปกติลักษณะของคำถามการประเมินจะเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนในการทำงาน คือ ปัจจัยที่ใช้ในการทำงาน กระบวนการปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ได้จากการปฏิบัติงาน นอกจากนี้จะมีคำถามที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานโดยรวม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ตัวอย่างคำถามจำแนกตามประเภทของคำถาม

1. คำถามที่เกี่ยวกับปัจจัย

- โรงเรียนนี้มีการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาในด้านใดบ้าง อย่างไร
- โรงเรียนนี้บุคลากร (ครู) เป็นไปตามเกณฑ์ของ ก.ค. หรือไม่

2. คำถามที่เกี่ยวกับกระบวนการ

- ครูในโรงเรียนนี้มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด
- โรงเรียนนี้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่

3. คำถามที่เกี่ยวกับผลผลิต

- นักเรียนในโรงเรียนนี้มีผลการเรียนเป็นอย่างไร
- นักเรียนโรงเรียนนี้จบออกไปแล้วมีความสามารถสู่นักเรียนโรงเรียนอื่นได้หรือไม่

4. คำถามที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของการดำเนินงาน

- จุดเด่นของการดำเนินงานของโรงเรียนนี้มีอะไรบ้าง
- โรงเรียนนี้จัดการศึกษาได้มาตรฐานหรือไม่
- คนในชุมชนพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียนนี้มากน้อยเพียงใด

5. คำถามที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

- โรงเรียนนี้มีการจัดการศึกษาคู่ค้ำกับการลงทุนหรือไม่

6. คำถามที่เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

- โรงเรียนนี้มีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงอะไรบ้าง
- โรงเรียนมีปัญหาในการดำเนินงานอะไรบ้าง
- ปัญหาที่เกิดขึ้น โรงเรียนต้องการได้รับความช่วยเหลืออะไรบ้าง จากใคร

ตัวอย่างวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ผลการศึกษาคำถามของการประเมินและมาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้ที่กำหนด
วัตถุประสงค์ของการประเมินดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

1. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้งบประมาณเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการสอนของครูอาจารย์ในสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างเรียน
4. เพื่อศึกษาทักษะความสามารถของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษา
5. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้
 - 5.1 เพื่อศึกษาจุดเด่นในการดำเนินงานของสถานศึกษา
 - 5.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษา
 - 5.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของชุมชนต่อผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
6. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าคุ้มค่ากับงบประมาณที่ลงทุนหรือไม่
7. เพื่อศึกษาจุดอ่อนในการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานศึกษา

จะเห็นว่าวัตถุประสงค์ของการประเมินตามตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นมีความละเอียดค่อนข้างมาก บางวัตถุประสงค์อาจซ้ำซ้อน เช่น วัตถุประสงค์ข้อ 5 ที่เกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลของการดำเนินงาน มีความกว้างครอบคลุมวัตถุประสงค์ข้อ 1-4 ดังนั้นคณะกรรมการประเมินผลภายในจะต้องมีการปรึกษาหารือและกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายในการประเมิน เวลาที่ใช้ในการประเมิน และความเป็นไปได้ในการจัดเก็บข้อมูลด้วย

ตัวอย่างที่ 2

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านผู้เรียน
2. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านกระบวนการ
3. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านปัจจัย
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานศึกษา

ตัวอย่างที่ 2 เป็นการเขียนวัตถุประสงค์ของการประเมินแบบกว้างๆ ไม่เหมือนตัวอย่างที่ 1 ที่กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินเจาะจงมากกว่า

ข้อบกพร่องในการเขียนวัตถุประสงค์ของการประเมิน

บางครั้งจะพบข้อผิดพลาดในการเขียนวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยผู้ประเมินเขียนสิ่งที่เรียกว่าผลที่ได้รับจากการประเมินหรือประโยชน์จากการประเมิน เป็นวัตถุประสงค์ของการประเมิน หรือเขียนวัตถุประสงค์การประเมินที่กว้างเกินไป แท้จริงแล้ว วัตถุประสงค์ของการประเมินคือการระบุสิ่งที่ผู้ประเมินต้องการศึกษาหาคำตอบ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

- × 1. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา (เขียนเป็นประโยชน์ของการประเมินผล)
- × 2. เพื่อทำการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา (เขียนกว้างเกินไป)

กิจกรรมที่ 5

การกำหนดกรอบการประเมิน

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดกรอบการประเมินซึ่งครอบคลุมตัวบ่งชี้ และวิธีการประเมิน

หลักการ

กรอบการประเมินเป็นแนวทางที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละตัวบ่งชี้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล แหล่งผู้ให้ข้อมูล ประเภทของเครื่องมือประเมิน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เกณฑ์การตัดสิน นอกจากนี้ควรมีการกำหนดช่วงเวลาการเก็บข้อมูล และผู้รับผิดชอบการประเมินด้วย เพื่อสอดคล้องกับการติดตามและกำกับผลการประเมินผลภายในของคณะทำงาน

การทำการประเมินผลภายในต้องวางแผนการดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน 4 ด้าน คือ (1) ผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ใช้ผลการประเมินอย่างรู้ (เช่น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ) และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้จริง โดยเฉพาะถ้าสามารถให้ข้อมูลช่วยในการปรับปรุงตนเองระดับบุคคล (นักเรียน ครู ผู้บริหาร) ได้ จะยิ่งเป็นประโยชน์มากขึ้น (2) วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม (3) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น ไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายกับผู้ให้ข้อมูล และ (4) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง ให้ข้อมูลที่มีความตรงและเชื่อถือได้ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องสามารถวัดตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัดได้จริง มีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด แหล่งผู้ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง วิธีการวิเคราะห์และการเสนอผลการประเมินถูกต้อง และผลการประเมินมีความเป็นปรนัย

ลักษณะธรรมชาติของตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในมาตรฐานการศึกษา

ลักษณะธรรมชาติของตัวบ่งชี้เพื่อนำมาใช้ประกอบในการนำเสนอแนวทางการสร้างวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม จากการศึกษาร่างมาตรฐานการศึกษา 27 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย 113 ตัวบ่งชี้ พบว่าตัวบ่งชี้มีลักษณะดังนี้

1. ความแตกต่างของลักษณะของตัวบ่งชี้

1.1 ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ความเข้าใจ (cognitive domain) เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ด้านหลักโภชนาการ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ความรู้ด้านกฎหมาย ความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทย วิธีการวัดตัวบ่งชี้ประเภทนี้ที่เหมาะสม คือ การทดสอบหรือประเมินจากผลงาน

1.2 ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้สึก ความคิดเห็น เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม (affective domain) เช่น ทศนคติต่ออาชีพครู เจตคติต่ออาชีพสุจริต ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความกตัญญู ความชื่นชมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ความมั่นใจในตนเอง ความกล้าแสดงออก วิธีการประเมินที่เหมาะสม ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม แต่ในทางปฏิบัติจริงการสังเกตพฤติกรรมเหล่านี้ทำได้ยากโดยเฉพาะถ้าผู้ถูกสังเกตมีจำนวนมาก จึงมักใช้แบบวัดทางจิตวิทยาเป็นเครื่องมือวัดแทน หรือการให้รายงานตนเอง หรือการให้ผู้อื่นที่อยู่รอบข้างประเมิน เนื่องจากวัดผู้เรียนได้เป็นกลุ่ม

1.3 ตัวบ่งชี้ประเภททักษะการปฏิบัติ (psychomotor domain) เช่น สมรรถภาพทางกาย ความสามารถในการปฐมพยาบาล ทักษะในการทำงาน ความสามารถทำงานตามขั้นตอนและทำงานเป็นทีม วิธีการวัดที่ดี คือ การสังเกตพฤติกรรมโดยตรงหรือดูจากผลงานวิธีการวัดโดยอ้อม คือ การให้รายงานตนเอง หรือการสอบถามจากผู้รอบข้าง

2. ความแตกต่างของระดับความเป็นรูปธรรมของตัวบ่งชี้

2.1 ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรม เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนครูอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวนครูตามเกณฑ์ที่ ก.ค.กำหนด จำนวนอาคารสถานที่ ขนาดห้องสมุด จำนวนสื่อที่ครูผลิต วิธีการวัดตัวบ่งชี้ประเภทนี้ทำได้ง่าย ความเป็นปรนัยในการวัดสูง

2.2 ตัวบ่งชี้ที่เป็นนามธรรม เช่น คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน (ความกตัญญู ความเมตตา กรุณา) คุณธรรม จริยธรรมของครู หรือของผู้บริหาร การรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน การมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตของนักเรียน ตัวบ่งชี้ประเภทนี้วัดได้ยาก เพราะเห็นพฤติกรรมไม่ชัดเจน และเครื่องมือที่วัดก็สร้างได้ยาก

3. ความยากง่ายในการเก็บข้อมูลหรือการหาร่องรอยหลักฐานของตัวบ่งชี้

3.1 ตัวบ่งชี้ที่เก็บข้อมูลหรือหาร่องรอยหลักฐานได้ง่าย เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพของแผนการสอน ลักษณะของหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียน ระบบสาธารณูปโภคในโรงเรียน สถิติการเจ็บป่วยของนักเรียน จำนวนนักเรียนที่มีการทะเลาะวิวาทในโรงเรียน ข้อมูลเหล่านี้จัดเก็บอยู่แล้ว และเป็นที่ยอมรับ

3.2 ตัวบ่งชี้ที่เก็บข้อมูลหรือหาร่องรอยหลักฐานค่อนข้างยาก เช่น ความสามารถในการปฐมพยาบาลของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู การวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ความกตัญญูกตเวทีของนักเรียน ข้อมูลเหล่านี้หลายตัวต้องมีโอกาสเข้าไปใกล้ชิดผู้ถูกวัดและสังเกตพฤติกรรม ซึ่งในทางปฏิบัติจริงทำได้ยาก

4. การแยกมาตรฐานออกเป็นตัวบ่งชี้ย่อยหลายตัว ตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่ต้องวัดผ่านตัวบ่งชี้ย่อยให้ครบทุกตัวจึงจะถือว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานนั้น เช่น มาตรฐานเกี่ยวกับ "ครูมีวิถียุทธศาสตร์ความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม" ถ้าเลือกวัดเฉพาะตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมเพียงตัวเดียว คือ "ครูมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา อุทิศตนให้กับการพัฒนาผู้เรียน" การสรุปผลการประเมินไปยังมาตรฐานตัวนี้อาจจะไม่สมบูรณ์

ประเภทของวิธีการที่ใช้ในการประเมิน

วิธีการประเมินตัวบ่งชี้มีทั้งวิธีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary sources) และทุติยภูมิ (secondary sources) วิธีการวัดทางตรง (direct measure) และวิธีการวัดโดยอ้อม (indirect measure) สถานศึกษาควรเลือกใช้ตามความเหมาะสมตามสภาพเงื่อนไขของตนเอง

1. การใช้แบบสอบถามกับตัวบ่งชี้ที่เป็นความรู้ความเข้าใจ เช่น การทดสอบผู้เรียนด้านวิชาการ การทดสอบความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด การวัดความรู้ด้านหลักโภชนาการ การวัดความตระหนักรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม ถือเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการสอบวัดความรู้ แต่อาจมีข้อเสียที่ต้องทำการทดสอบผู้เรียนซึ่งเสียเวลา จึงเสนอแนะให้นำไปเป็นส่วนหนึ่งในการสอบตามวิชาที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้เหล่านั้นๆ เช่น สุขศึกษา (สุขนิสัย ยาเสพติด) พลศึกษา (สมรรถภาพทางกาย) สังคมศึกษา (ตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม) เป็นต้น

2. การใช้แบบวัดทางจิตวิทยากับตัวบ่งชี้ที่เป็นนามธรรมหรือคุณลักษณะภายในที่มองไม่เห็น เช่น การวัดทัศนคติต่ออาชีพครู การวัดเจตคติต่ออาชีพสุจริตของนักเรียน การวัดความตระหนักรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปฏิบัติได้ง่ายกว่าการสังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล (สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่)

3. การใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมกับตัวบ่งชี้ที่มีพฤติกรรมให้สามารถสังเกต
เห็นได้ เช่น ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน พฤติกรรมการสอนของครูในห้อง
ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ความสามารถในการสื่อสารทางภาษาของผู้เรียน วิธีนี้จะดีถ้ามี
โอกาสสังเกตพฤติกรรม

4. การสำรวจด้วยแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์กับตัวบ่งชี้ที่สะท้อนความรู้
สึกหรือความคิดเห็น เช่น การสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับระดับการเอาใจใส่ของครูต่อ
ผู้เรียน การสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงการเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน การสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร
การสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร

5. การใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรือร่องรอยหลักฐานที่ปรากฏ เช่น สถิตินักเรียนที่
เจ็บป่วย แฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน แฟ้มสะสมผลงานของครู ธรรมเนียมโรงเรียน ข้อมูล
เหล่านี้ส่วนใหญ่สถานศึกษาจะมีการจัดเก็บอยู่แล้ว สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการประเมินได้เลย
โดยไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่

เงื่อนไขที่มีผลต่อการเลือกวิธีการเก็บข้อมูล

วิธีการประเมินตัวบ่งชี้ตามหลักการที่ควรจะเป็น บางครั้งไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้
เนื่องจากมีเงื่อนไขปัจจัยหลายประการดังต่อไปนี้

1. โอกาสการเกิดสถานการณ์ที่ทำให้สังเกตเห็นพฤติกรรมที่ต้องการวัดในบาง
ตัวบ่งชี้มีน้อย เช่น ความสามารถในการปฐมพยาบาลและปฏิบัติตนเมื่อเกิดกรณีฉุกเฉิน
เพราะไม่มีสถานการณ์หรือโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ประเภทนี้ให้สังเกตเห็นได้ง่าย อาจต้อง
ใช้วิธีการสอบถามนักเรียนหรือผู้ปกครองแทน หรือใช้วิธีการสร้างสถานการณ์จำลองแทน
(simulation) ซึ่งหลายท่านอาจเห็นว่าข้อมูลไม่ค่อยน่าเชื่อถือ

2. วัฒนธรรมองค์กร บางตัวบ่งชี้มีความเป็นรูปธรรม แต่การเก็บข้อมูลหรือสังเกต
พฤติกรรมทำได้ไม่ถนัด เช่น พฤติกรรมการสอนของครู จริงๆ แล้วประเมินได้ไม่ยากหากผู้
ประเมินได้เข้าไปมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนได้จริง แต่ในสภาพจริงครูบางกลุ่มไม่
ยอมรับวัฒนธรรมที่ให้ผู้อื่นมาประเมินตนเอง จึงอาจใช้วิธีการรายงานตนเองแทน (self
report) เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับสถานศึกษาที่บุคลากรภายในไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็น
ของผู้อื่น เพื่อลดการต่อต้านการประเมินผลภายใน แนนอนว่าข้อมูลที่ได้อาจไม่น่าเชื่อถือ
ดังนั้นจึงควรเก็บข้อมูลจากแหล่งอื่นประกอบด้วย เช่น แฟ้มสะสมผลงานของครู

3. ความแตกต่างของสภาพบริบทของสถานศึกษา

3.1 ระดับการศึกษาที่เปิดสอน เนื่องจากสถานศึกษาที่จะทำการประเมินมีทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสายอาชีวศึกษา วิธีการเก็บข้อมูลอาจจะไม่เหมือนกัน เนื่องจากวัยของผู้เรียนต่างกัน

3.2 สภาพที่ตั้งของสถานศึกษา สถานศึกษามีที่ตั้งทั้งในเมือง และชนบท ซึ่งลักษณะของชุมชนมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน ทำให้การจัดการทรัพยากรในการประเมินไม่เท่ากัน วิธีการประเมินที่โรงเรียนหนึ่งเลือกใช้อาจให้ข้อมูลที่มีคุณภาพเทียบเท่าอีกวิธีหนึ่งไม่ได้ แต่ถ้าวิธีนั้นมีความเป็นไปได้มากกว่าในการปฏิบัติหรือประหยัดมากกว่าก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใช้มากกว่า

3.3 ขนาดของสถานศึกษา โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยอาจใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ซึ่งให้รายละเอียดของข้อมูลได้มากกว่าแบบสอบถาม แต่การเก็บข้อมูลแบบนี้ก็จะไม่เหมาะกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ เพราะต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนาน ยุ่งยาก และวิเคราะห์ภาพรวมของโรงเรียนยาก จึงอาจวัดด้วยแบบสอบถามแทน ซึ่งส่วนใหญ่ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ อย่างไรก็ตาม การบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนนั้น ครูต้องมีการจัดเก็บเป็นหลักฐาน แต่ท้ายที่สุดควรแปลงข้อมูลคุณภาพเป็นปริมาณเพื่อวิเคราะห์และเสนอเป็นภาพรวมของโรงเรียน

3.4 ความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษา สถานศึกษามีความพร้อมของบุคลากรไม่เท่ากัน ทั้งด้านความรู้ความสามารถในการประเมิน จำนวนครูอาจารย์ในโรงเรียน ภาระงานของอาจารย์ ลักษณะของผู้บริหาร ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการประเมินจึงอยู่ในระดับไม่เท่ากัน บางสถานศึกษาอาจมีระบบการจัดเก็บข้อมูลตั้งอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลมากนัก แต่สำหรับสถานศึกษาที่บุคลากรขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินตนเองค่อนข้างมาก วิธีการประเมินอาจใช้วิธีง่ายๆ ก่อน แม้จะไม่ค่อยเหมาะสมนัก

แนวทางการวางแผนการเก็บข้อมูล

1. ตัวบ่งชี้หลายตัวที่ต้องการวัดความรู้ ควรทำการทดสอบความรู้ในวิชาที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลมาใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้ที่ต้องการ

2. บางตัวบ่งชี้ที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย สถานศึกษาหรือครูอาจมีการสร้างสถานการณ์จำลอง (simulation) เพื่อสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น การซ้อมหนีไฟ เพื่อวัดความสามารถในการดูแลตนเองให้ปลอดภัยในกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน

3. สถานศึกษาอาจมีการแบ่งประเภทของตัวบ่งชี้เป็นกลุ่มๆ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการประเมิน ตัวอย่างเช่น

กลุ่มที่ 1 ตัวบ่งชี้กลางที่สถานศึกษาทุกแห่งควรใช้ในการประเมินและวัดได้ง่าย

(กลุ่มสำคัญมาก วัดได้ไม่ยาก)

กลุ่มที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาควรทำการประเมินถ้าสามารถทำได้

(กลุ่มสำคัญมาก แต่อาจวัดได้ยาก)

กลุ่มที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาอาจเลือกประเมินถ้าต้องการจะทำแต่ค่อนข้างยาก

(กลุ่มสำคัญน้อยกว่าหรือวัดได้ยากมาก)

ในกรณีที่มีข้อจำกัดในการทำการประเมิน สำหรับสถานศึกษานำร่องของโครงการวิจัยนี้บางสถานศึกษาอาจเลือกประเมินตัวบ่งชี้กลุ่มที่ 1 ก่อนก็ได้

วิธีดำเนินการ

1. คณะกรรมการประเมินผลภายในจัดทำกรอบการประเมิน
2. กำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบการประเมินตัวบ่งชี้ต่างๆ

ผู้รับผิดชอบ

คณะกรรมการประเมินผลภายใน

กิจกรรมที่ 5.1 กำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมในการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลตัวบ่งชี้มีหลายแหล่ง หากสามารถกระทำได้ ผู้ประเมินควรกำหนดแหล่งข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงได้ดีที่สุด มากกว่าที่จะใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยพยายามหลีกเลี่ยงวิธีการที่ทำให้ผู้ตอบให้ข้อมูลที่หลอกลวงหรือให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

1. ผู้เรียน

สิ่งที่ผู้เรียนสามารถบอกเกี่ยวกับตนเองได้ดี เช่น ความสนใจหรือความถนัดของตนเอง ลักษณะการสอนของอาจารย์ แต่ผู้เรียนอาจให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองได้ไม่ดีเท่าที่ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง หรือเพื่อนนักเรียน

2. บุคลากรในสถานศึกษา

2.1 ครูอาจารย์

ครูอาจารย์สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนจากการสังเกตของตนเองได้ดี เช่น พฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน แผนการสอนของตนเอง แต่พฤติกรรมของครูอาจารย์ที่แสดงต่อผู้เรียนควรได้รับการประเมินจากผู้เรียน จะได้ข้อมูลที่น่าจะชัดเจนกว่า

2.2 บรรณารักษ์ พยาบาล นักแนะแนว เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

บุคลากรที่ไม่ใช่สายการสอนสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาได้หลายด้าน เช่น การให้บริการห้องสมุด การดูแลผู้เรียนด้านสุขภาพ การจัดทำสื่อการเรียนการสอน การดูแลอาคารสถานที่

2.3 ผู้บริหาร

ผู้บริหารสามารถให้ข้อมูลระดับภาพรวมของสถานศึกษาได้ดี เช่น ความสามารถทางวิชาการ คุณธรรมของผู้เรียน แต่สำหรับพฤติกรรมการบริหารของตนเองน่าจะเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น เช่น ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนด้วย

3. ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะให้ข้อมูลที่จะช่วยในการพัฒนาผู้เรียนได้ดี ถ้าได้รับการชี้แจงจนเข้าใจว่าโรงเรียนเก็บข้อมูลไปเพื่ออะไร อย่างไรก็ตาม หากต้องการข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของผู้ปกครอง น่าจะเก็บข้อมูลจากตัวผู้เรียนเองมากกว่าเก็บจากผู้ปกครอง

4. ชุมชน

ชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่จะสะท้อนการดำเนินงานของผู้บริหาร การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (ชุมชนในที่นี้ หมายถึง ชุมชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียน)

ตัวอย่างแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวัดตัวบ่งชี้และมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ
(ตามที่สถานศึกษากำหนด)

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้		ครู	ผู้ ปกครอง	ผู้บริหาร	ชุมชน	อื่น ๆ
มาตรฐานด้านผู้เรียน						
1. สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต						
1.1 น้ำหนัก ส่วนสูง	✓					
1.4 รู้หลักโภชนาการ		✓	✓			
8. รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง						
8.4 แก้ปัญหาได้		✓				
12. มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวม						
12.3 ใช้ทรัพยากรประหยัด			✓			
มาตรฐานด้านกระบวนการ						
3. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนการสอน						
3.4 จัดบรรยากาศการเรียนการสอน	✓	✓				
3.5 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ เอื้อการสอน	✓	✓				
มาตรฐานด้านปัจจัย						
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม						
1.1 เข้าใจผู้เรียน	✓					
2. ครูจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ						
2.3 สามารถผลิตสื่อการสอนได้		✓		✓		
6. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม						
6.1 อุทิศตน	✓	✓	✓			
9. ชุมชนสนับสนุนการพัฒนา การศึกษา						
9.1 ผู้ปกครองเอาใจใส่บุตร	✓		✓			

กิจกรรมที่ 5.2 กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล

กำหนดวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสมกับตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบสำหรับตัวบ่งชี้ที่เป็นความรู้หรือตัวบ่งชี้ที่มีลักษณะแฝง (นามธรรม) เช่น การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การวัดด้านจิตพิสัย
2. การสอบถามด้วยแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์สำหรับตัวบ่งชี้ประเภทความรู้สึกหรือความคิดเห็น เช่น การสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหาร
3. การสังเกตสำหรับตัวบ่งชี้ที่มีพฤติกรรมให้สังเกตเห็นได้ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู
4. การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เช่น สถิติการมาโรงเรียนของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 5.3 การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่มักถูกนำมาใช้ในการเก็บข้อมูล มีดังนี้

1. แบบทดสอบ
2. แบบสอบถาม
3. แบบสัมภาษณ์
4. แบบสังเกต
5. แบบบันทึกข้อมูล
6. แบบประเมินผลงาน หรือแฟ้มผลงาน

ประเภทของเครื่องมือที่เหมาะสมกับแหล่งข้อมูลแต่ละแหล่ง

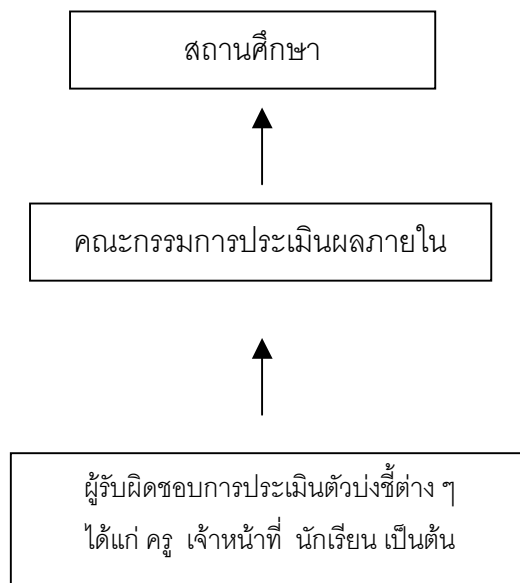
แหล่งข้อมูล	แบบทดสอบ / แบบวัด	แบบสอบถาม	แบบสัมภาษณ์	แบบสังเกต	แบบบันทึกข้อมูล	อื่นๆ
1. ผู้เรียน						
ประถมศึกษา	✓	✓	✓			เพิ่มผลงาน
มัธยมศึกษา	✓	✓	✓			เพิ่มผลงาน
อาชีวศึกษา	✓	✓	✓			เพิ่มผลงาน
2. ครูอาจารย์		✓	✓	✓	✓	เพิ่มผลงาน
3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ในสถานศึกษา		✓	✓	✓	✓	เอกสารอื่นๆ
4. ผู้บริหาร		✓	✓	✓	✓	เพิ่มผลงาน
5. ผู้ปกครอง		✓	✓		✓	
6. ชุมชน		✓	✓		✓	

กิจกรรมที่ 5.4 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

การเก็บข้อมูลในสถานศึกษาสามารถเก็บข้อมูลได้จากประชากรทุกคน ทั้งนักเรียนและครูอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ แต่สำหรับการเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองอาจมีความยุ่งยากมากกว่าดังนั้นอาจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยอาจสุ่มผู้ปกครองของนักเรียนในแต่ละห้องตามความเหมาะสม เช่น 20 % หรือ 30% ของจำนวนนักเรียนในห้อง

กิจกรรมที่ 5.5 การกำหนดระบบการจัดเก็บข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ต้องจัดเก็บมีหลายระดับ ผู้ประเมินจะต้องวางระบบการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความรวดเร็ว สะดวก ประหยัด และเหมาะสม บุคลากรในสถานศึกษาทุกกลุ่มจะต้องมีส่วนร่วมในการทำการประเมินภายใน ดังนั้น กว่าจะได้ผลสรุปเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนหรือสถานศึกษา จะต้องอาศัยข้อมูลจากฝ่ายต่างๆ ส่งขึ้นมาเพื่อประมวลผลที่คณะทำงานส่วนกลาง

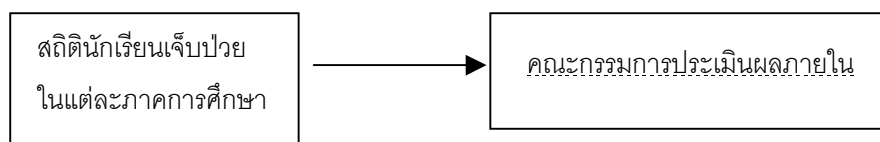

ระบบการจัดเก็บข้อมูล

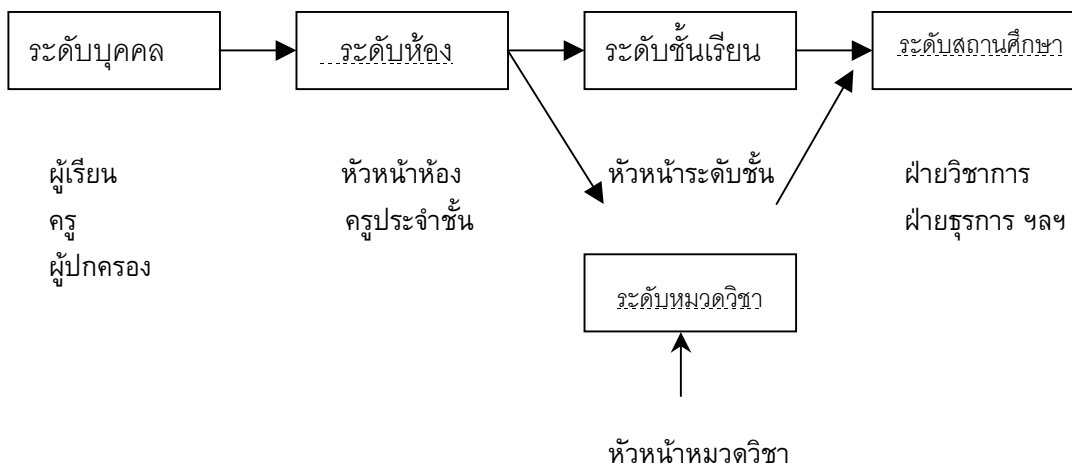
การจัดเก็บข้อมูลและการรายงานผลการประเมินสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างรูปแบบที่ 1

ข้อมูลบางประเภทมีผู้รับผิดชอบในการประมวลผลตัวบ่งชี้ชั้นๆ ในระดับโรงเรียนหรือสถานศึกษาอยู่แล้ว ผลการประเมินจึงส่งไปยังคณะกรรมการประเมินผลภายในได้โดยตรงเช่น

ตัวอย่างรูปแบบที่ 2

การเก็บข้อมูลตามรูปแบบที่ 2 ผู้เรียนสามารถให้ข้อมูลตนเอง แล้วส่งให้หัวหน้าห้องหรือครูประจำชั้น ซึ่งจะทำได้ผลการประเมินระดับห้องเรียน จากนั้นครูประจำชั้นส่งผลการประเมินไปยังหัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้าระดับ ทำให้ได้ผลการประเมินในระดับชั้นหรือระดับหมวดวิชา แล้วส่งต่อไปยังคณะกรรมการประเมินผลภายใน ซึ่งจะทำการประมวลผลทำให้ได้ข้อสรุประดับโรงเรียน/สถานศึกษา

กิจกรรมที่ 5.6 การกำหนดวิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ทำได้ง่าย ได้แก่ การแจกแจง การคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ หรือการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ดูรายละเอียดในกิจกรรมที่ 8)

กิจกรรมที่ 5.7 การกำหนดเกณฑ์การตัดสิน

ดูรายละเอียดในกิจกรรมที่ 6

กิจกรรมที่ 5.8 การกำหนดกรอบการประเมิน

นำข้อมูลที่ได้จากกิจกรรมต่างๆ มากำหนดเป็นกรอบการประเมิน และวางแผนการทำงาน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงาน และรายงานความก้าวหน้าในการทำงานให้คณะกรรมการประเมินผลภายในทราบเป็นระยะๆ

ตัวอย่าง การกำหนดกรอบการประเมิน

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้	แหล่งข้อมูล	วิธีการวัด	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การตัดสิน	ช่วงเวลาการเก็บข้อมูล	ผู้รับผิดชอบ
มาตรฐานด้านผู้เรียน 1. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	น้ำหนัก ส่วนสูง	นักเรียน	ชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงนักเรียน	เปรียบเทียบ น้ำหนักและส่วนสูงกับเกณฑ์มาตรฐาน	ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด ในสถานศึกษา มีน้ำหนักและส่วนสูงอยู่ในเกณฑ์ปกติ	เปิดภาคเรียนของภาคเรียนที่ 1 และ 2	อาจารย์ ก.
2. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่างๆ	นักเรียนชั้น ม. 3	ทดสอบความรู้ของนักเรียนด้วยแบบสอบถามมาตรฐานของกรมวิชาการ	หาค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละวิชาแล้วเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดและประเทศ	คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้น ม.3 ในวิชาที่ทดสอบ มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดและประเทศ	ปลายภาคของภาคเรียนที่ 2	อาจารย์ประจำวิชา

กิจกรรมที่ 6

การกำหนดเกณฑ์การประเมิน

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

หลักการ

ตัวบ่งชี้ (indicator) คือ สิ่งที่ถูกประเมินซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น คุณภาพของผู้เรียน (ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คุณธรรมและจริยธรรม)

เกณฑ์ (criteria) คือ ระดับที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ถือว่าอยู่ในระดับดี กำหนดเกณฑ์การตัดสินว่าต้องสอบได้คะแนน 80% จึงจะได้เกรด A ถ้าได้น้อยกว่า 50% ถือว่าสอบตก

เกณฑ์มาตรฐาน (standard criteria) คือ ระดับที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เช่น ถ้ากำหนดเกณฑ์การตัดสินว่าผู้ได้เกรด A ต้องได้ 60% ขึ้นไปใครได้คะแนนตามเกณฑ์นี้ก็จะได้เกรด A แต่คนทั่วไปอาจจะรู้สึกว่าการกำหนดเพียง 60% อาจจะต่ำเกินไป ยอมรับไม่ได้ ก็ถือว่าเกณฑ์ที่กำหนดนี้ยังไม่ได้มาตรฐาน

การกำหนดเกณฑ์การตัดสินจึงขึ้นอยู่กับสถานศึกษาที่จะตัดสินว่าเกณฑ์ระดับใดที่เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงานของตน ในช่วงแรกอาจกำหนดเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ แล้วค่อยปรับให้สูงขึ้นเรื่อยๆ ก็ได้ หรืออาจกำหนดเกณฑ์ครั้งแรกให้อยู่ในมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับเลยก็ได้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินเป็นปัญหาหนึ่งของการทำการประเมินเนื่องจากการปฏิบัติโดยทั่วไปยังมีข้อมูลไม่เพียงพอว่าสภาพที่ถือว่าเหมาะสมหรือได้ตามเกณฑ์มาตรฐานนั้นอยู่ที่ระดับใด ค่าปกติวิสัย (norm) ที่ระดับความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาจใช้เกณฑ์การตัดสินที่ระดับท้องถิ่น (local norm) หรือระดับชาติ (national norm) ก็ได้

ประเภทของเกณฑ์

นอกจากนี้การตัดสินผลว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานได้มาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ยังขึ้นอยู่กับประเภทของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินด้วย โดยทั่วไปเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินผลการปฏิบัติงานมี 2 ประเภท คือ

1. **เกณฑ์สัมบูรณ์** (absolute criteria) เป็นระดับที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่เหมาะสมและยอมรับได้ เช่น นักเรียนร้อยละ 90 มีภาวะโภชนาการอยู่ในเกณฑ์ปกติ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ย 80% ครูมีการผลิต

สื่อการสอนโดยเฉลี่ย 2 ชั้นต่อภาคการศึกษา ผู้ปกครองร้อยละ 75 มีความพอใจในการเรียน การสอนของครูในโรงเรียน การใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการประเมินมีข้อดีที่ทำให้ผลการประเมินในแต่ละช่วงเวลาอยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในบางตัวบ่งชี้สถานศึกษาอาจมี ปัญหาในการกำหนดระดับการตัดสินที่เหมาะสม เช่น ไม่ทราบว่าจะภาวะผู้นำของผู้บริหารจากการ ประเมินด้วยแบบประเมินที่สร้างขึ้นควรมีค่าเท่าใดจึงจะถือว่าได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับว่ามี ภาวะผู้นำจริง ดังนั้น ในบางครั้งเกณฑ์การประเมินที่กำหนดอาจสูงหรือต่ำเกินไป ซึ่งมีผลต่อ การตรวจสอบตนเองได้

2. เกณฑ์สัมพัทธ์ (relative criteria) เป็นระดับที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของ การปฏิบัติงานโดยเทียบกับผลการดำเนินงานที่เคยผ่านมาแล้ว หรือเทียบกับเกณฑ์ปกติวิสัย (norm) ที่โครงการหรือสถานศึกษาทั่วไปสามารถทำได้ หรือเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษาอื่น เช่น คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนน เฉลี่ยของจังหวัด คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนใน ปีการศึกษานี้สูงกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนในโรงเรียนนี้ได้รับการประเมินจากชุมชน ว่ามีคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนอื่น การกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยใช้ เกณฑ์สัมพัทธ์อาจมีปัญหาดังตรงที่มาตรฐานการตัดสินอาจไม่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เช่น ตั้งเกณฑ์สูงหรือต่ำเกินไปจนทำให้ผลการประเมินไม่สะท้อนสภาพที่เป็นจริง การที่ผลการ ปฏิบัติงานดีกว่าที่อื่นนั้น โดยความเป็นจริงแล้วอาจจะยังไม่ได้มาตรฐานก็ได้ หรือในบางเรื่อง สถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่เมื่อเทียบกับสถานศึกษาอื่นแล้วดูเหมือนว่าจะด้อยกว่า แต่ความ จริงผลการปฏิบัติงานอาจถึงขั้นได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับก็ได้

อย่างไรก็ตาม การใช้เกณฑ์สัมพัทธ์จะเหมาะกับการประเมินตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษา ยังไม่มีข้อมูลหรือประสบการณ์ในการดำเนินงานมาก่อนว่าผลการดำเนินงานที่ทำได้อยู่ใน ระดับใด การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับอดีตที่ผ่านมาสามารถบ่งบอกได้ว่าสถานศึกษา มีผลการดำเนินงานดีขึ้นหรือต่ำกว่าเดิม

แนวทางการกำหนดเกณฑ์การตัดสิน

1. การพิจารณาการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน

เกณฑ์การตัดสินมีทั้งระดับบุคคล ระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียน ระดับหมวดวิชา ระดับฝ่าย หรือระดับโรงเรียน การตัดสินระดับบุคคลทำให้ได้ข้อมูลช่วยปรับปรุงผู้เรียนเป็น รายบุคคล แต่หากประเมินระดับห้องเรียนก็จะให้ผลการประเมินที่ใช้ในการปรับปรุงนักเรียนทั้ง ชั้นเรียน ไม่ใช่รายบุคคล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. กำหนดเกณฑ์ตัดสินในระดับบุคคล เช่น กำหนดว่านักเรียนที่มีน้ำหนักผ่านเกณฑ์ ต้องหนัก 25 กิโลกรัมขึ้นไป ครูต้องมีผลงานวิจัยปีละ 1 เรื่อง นักเรียนหรือครูคนใดไม่เป็นไป ตามเกณฑ์ ก็สามารถมีข้อมูลที่ช่วยพัฒนาตนเองได้

2. เกณฑ์ระดับชั้นเรียนหรือระดับห้องเรียนหรือระดับหมวดวิชา เช่น นักเรียนชั้น ป. 3 โดยเฉลี่ยมีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 26.5 กิโลกรัม หรือนักเรียนร้อยละ 80 มีน้ำหนักอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

3. เกณฑ์ระดับโรงเรียน เช่น นักเรียนในโรงเรียนมีน้ำหนักผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

2. การกำหนดประเภทของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน

ถ้ามีเกณฑ์การตัดสินที่เป็นที่ยอมรับ ได้มาตรฐาน ก็สามารถใช้เกณฑ์สมบูรณ์ได้ เช่น กำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีต้องได้คะแนน 80% แต่ถ้ายังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน คือสถานศึกษาไม่ทราบว่าควรกำหนดระดับความสำเร็จที่ค่าใด ก็อาจใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์ของภาคเรียนที่ 2 สูงกว่าภาคเรียนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยของนักเรียนชั้น ม. 3 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด หรือสูงกว่าโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน

3. การพิจารณาเรื่องการแปลความหมายของผลการประเมินจากเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวอย่างที่ 1 การกำหนดปริมาณของผู้ที่ผ่านเกณฑ์เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ระดับบุคคล เช่น การกำหนดเกณฑ์การตัดสินว่านักเรียนร้อยละ 80 มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน จะให้ข้อมูลว่านักเรียนทั้งโรงเรียนมีใครผ่านเกณฑ์ก็คน แต่ไม่ทราบว่านักเรียนโรงเรียนนั้นมีน้ำหนักและส่วนสูงโดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับใด เพราะผลการประเมินที่บอกว่าสูงกว่าเกณฑ์ ไม่ได้บอกว่าสูงกว่าเท่าใด หรือการกำหนดว่าครูร้อยละ 60 มีผลงานวิจัยปีละ 1 เรื่อง ผลการประเมินนี้จะให้ข้อมูลว่าครูทั้งโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มีเท่าใด แต่จะไม่ทราบว่าผลงานวิจัยของอาจารย์โดยเฉลี่ยมีกี่เรื่องต่อคนต่อปี

ตัวอย่างที่ 2 การกำหนดระดับความสำเร็จโดยรวม โดยไม่คำนึงถึงความสำเร็จระดับบุคคล เช่น การใช้ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักและส่วนสูงในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินสุขภาพกายของนักเรียน ก็จะได้ข้อมูลว่าระดับน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียนโดยเฉลี่ยในโรงเรียนนี้อยู่ในระดับใด แต่จะมีข้อจำกัดหากนักเรียนบางกลุ่มมีน้ำหนักและส่วนสูงสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานมากๆ ก็จะมีอิทธิพลต่อการคำนวณค่าเฉลี่ย ซึ่งทำให้ค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนอาจดูสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งที่ยังมีนักเรียนบางกลุ่มยังไม่ได้มาตรฐาน

การกำหนดประเภทของเกณฑ์การตัดสินนั้นเป็นเรื่องที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องทำความเข้าใจ และหาข้อสรุปที่เหมาะสม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนั้น ๆ เท่านั้น ที่จะรู้ดีที่สุดว่าควรกำหนดเกณฑ์อย่างไร

ในการกำหนดเกณฑ์สามารถจัดกลุ่มประเภทของวิธีการกำหนดได้ดังนี้

1. การกำหนดเกณฑ์ระดับบุคคล เช่น
 - นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 - ครูมีผลงานวิจัยปีละ 1 เรื่อง
 - ผู้บริหารมีการประชุมบุคลากรในโรงเรียนเดือนละ 1 ครั้ง
2. การกำหนดเกณฑ์ระดับโรงเรียน เช่น
 - นักเรียนที่ทำผิดวินัยไม่ควรเกินร้อยละ 10 ของนักเรียนทั้งหมด
 - โรงเรียนมีการจัดแข่งกีฬาปีละ 1 ครั้ง
 - ผลงานวิจัยในโรงเรียนควรมีปีละ 10 เรื่อง
 - โดยเฉลี่ยครูมีผลงานวิจัยปีละ 1 เรื่องขึ้นไป (ค่าเฉลี่ยมากกว่า 1)
3. การกำหนดเกณฑ์ระดับบุคคลและโรงเรียนผสมกัน เช่น
 - นักเรียนร้อยละ 90 มีการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 - ครูร้อยละ 60 มีผลงานวิจัยปีละ 1 เรื่อง
 - ครูร้อยละ 80 เห็นว่าผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในระดับสูง (ได้ค่าเฉลี่ยจากการประเมิน 4.5 จากมาตรวัด 5 ระดับ)

วิธีดำเนินการ

1. หลังจากกำหนดตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินได้แล้ว ให้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการตัดสิน
2. เสนอเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินให้กับกลุ่มบุคลากรในสถานศึกษารับทราบ แล้วขอข้อคิดเห็นเพื่อปรับเกณฑ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้

กิจกรรมที่ 6.1 การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินตัวบ่งชี้

ตัวอย่าง

การกำหนดเกณฑ์การตัดสินสำหรับตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน

มาตรฐานการศึกษา	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การตัดสิน
1. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	ความสามารถในการใช้ห้องสมุดของนักเรียน	- ความสามารถในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (มีค่าเฉลี่ย 4.5 จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ) <i>หรือ</i> - นักเรียนมีความสามารถในการใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ยสูงกว่าภาคการศึกษาต้น <i>หรือ</i> - นักเรียนร้อยละ 70 มีความสามารถในการใช้ห้องสมุดอยู่ในระดับดีมาก
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	ร้อยละของนักเรียนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ	นักเรียนร้อยละ 75 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ
3. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา	การเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา	- โดยเฉลี่ยนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งต่อประเภทของกิจกรรม <i>หรือ</i> - นักเรียนร้อยละ 60 เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ หรือ ดนตรี หรือกีฬาภาคเรียนละ 1 ครั้ง
4. สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	จำนวนวิชาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนทุกวิชา (โดยคิดจากจำนวนนักเรียน ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่ตอบว่าเนื้อหาหรือ กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ ความต้องการของตนเอง)
5. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	ความสามารถของครูในการประเมินผลผู้เรียน	ครูทั้งหมดในสถานศึกษามีความสามารถในการประเมินผลการเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (จากการประเมินของหัวหน้าหมวดวิชา)

6. ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	ร้อยละของครูที่มีความสามารถในการวิจัย	ครูร้อยละ 40 มีความสามารถด้านการวิจัย (ประเมินจากผลงานวิจัย)
	หรือจำนวนงานวิจัยที่ผลิตโดยครูในโรงเรียน	จำนวนงานวิจัยของครูในโรงเรียนมีจำนวน 10% ของจำนวนครูในโรงเรียนต่อปีการศึกษา (เช่น มีงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง จากครูทั้งหมด 50 คน) หรือ จำนวนงานวิจัยที่ครูผลิตมีจำนวนสูงกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา
7. สถานศึกษามีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับท้องถิ่น มีสื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	จำนวนหลักสูตรท้องถิ่น	สถานศึกษามีหลักสูตรท้องถิ่นจำนวน 3 หลักสูตรต่อภาคการศึกษา
	จำนวนสื่อการเรียนการสอนที่ครูผลิต	ครูร้อยละ 80 มีการผลิตสื่อการสอนคนละ 2 ชิ้นต่อภาคการศึกษา
8. ชุมชนผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษา	ความเอาใจใส่ในการส่งสอนบุตรหลาน	ร้อยละ 80 ของผู้ปกครองมีความเอาใจใส่ต่อการส่งสอนบุตรหลานในระดับดี
	จำนวนแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ใช้ในการจัดการศึกษา	ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการศึกษาอย่างน้อย 3 แหล่ง

กิจกรรมที่ 6.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินตัวบ่งชี้

หลังจากคณะกรรมการประเมินผลภายในกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานแล้ว ควรได้มีการเผยแพร่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยอาจจัดทำเอกสารแจกให้ทราบตามหมวดต่าง ๆ อาจให้หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้รวบรวมส่งคณะกรรมการประเมิน หรือให้บุคลากรส่งตรงที่คณะกรรมการประเมินผลภายใน กรณีที่มีความคิดเห็นหลากหลายอาจต้องเรียกประชุมหารือกันอีก

ชื่อ

หมวดวิชา

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินตัวบ่งชี้นี้อย่างไร

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผล
1. น้ำหนักส่วนสูง	ร้อยละ 80 ของนักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน			
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์สูงกว่าของจังหวัด			
3. ผลงานวิจัยของครู	ครูมีผลงานวิจัยปีละ 1 เรื่อง			
4. คุณภาพการสอนของครู	ผลการประเมินคุณภาพการสอนของครูจากนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4 ขึ้นไปจากมาตรวัด 5 ระดับ)			
5. คุณธรรมของผู้บริหาร	ผลการประเมินผู้บริหารจากครูอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4 ขึ้นไปจากมาตรวัด 5 ระดับ)			

กิจกรรมที่ 7

การกำหนดวิธีการที่ใช้ในการประเมิน

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

หลักการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษามีหลายประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ส่วนมากเป็นแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกต ปัญหาหนึ่งในการทำการประเมินผลภายในสำหรับผู้ไม่คุ้นเคยหรือไม่มีความรู้ในการวิจัยและประเมิน คือการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

ในการสร้างเครื่องมือขึ้น ขั้นตอนสำคัญคือ การกำหนดรูปแบบของคำถามและเนื้อหาสาระที่ปรากฏในเครื่องมือ เครื่องมือที่ดีต้องมีความตรง (validity) คือ วัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของสิ่งที่ต้องการวัด และมีความเที่ยง (reliability) คือมีความคงเส้นคงวาในการวัด คณะผู้ประเมินควรได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง เครื่องมือที่สร้างขึ้นควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและเก็บข้อมูลครบถ้วนในครั้งเดียวเพื่อมิให้รบกวนผู้ให้ข้อมูลมากเกินไป

วิธีดำเนินการ

1. ผู้รับผิดชอบในการสร้างเครื่องมือกำหนดตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน
2. กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล รูปแบบของคำถาม และโครงสร้างของคำถาม
3. สร้างข้อคำถามที่ต้องการถาม
4. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงและความเที่ยง วิธีที่ง่ายและสะดวก อาจให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญในตัวบ่งชี้ที่นั้นตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองใช้
5. ปรับปรุงเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

กิจกรรมการออกแบบวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เนื่องจากสถานศึกษานำร่องบางแห่งอาจยังไม่พร้อมที่จะประเมินมาตรฐานการศึกษาครบทุกมาตรฐาน ดังนั้น จึงควรเลือกมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่จำเป็นและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินมาตรฐานการศึกษามีดังนี้

1. เลือกมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาต้องการประเมิน
2. เลือกตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการประเมิน
3. ในแต่ละตัวบ่งชี้ เลือกแหล่งผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสมที่สุด
4. กำหนดรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลแต่ละแหล่ง
5. สรุปเนื้อหาสาระที่ต้องการวัดจากแต่ละแหล่งข้อมูล แล้วจัดทำเป็นเครื่องมือที่ใช้เวลาในการเก็บเพียงครั้งเดียวเพื่อไม่ให้เสียเวลา และรบกวนผู้ให้ข้อมูลมากเกินไป

กิจกรรมที่ 7.1 การกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมินของสถานศึกษานำร่อง
ตัวอย่าง (มาตรฐานด้านผู้เรียน)

ตัวบ่งชี้ที่ มาตรฐานที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ตัวบ่งชี้ที่ จะประเมิน
1. สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต	น้ำหนัก ส่วนสูง	สมรรถภาพ ทางกาย	ร่าเริง เข้ากับ คนทั่วไปได้	พฤติกรรม บริโภค	ปฐมพยาบาล	ดูแลสุขภาพ				1, 4
2. ปลอดภัยเสพยาเสพติด	รู้และเข้าใจใน โทษยาเสพติด	ไม่เสพยา สิ่งเสพติด								
3. มีคุณธรรม จริยธรรม	วินัย	ซื่อสัตย์	เมตตากรุณา	ประหยัด	กตัญญู					
4. คิดวิเคราะห์ วิจัยรณญาณ	คิดรวบยอด	แก้ปัญหาได้	ริเริ่ม จินตนาการ							
5. ความรู้และทักษะการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์	การสื่อสาร								1
6. ทักษะแสวงหาความรู้	สนใจการ เรียนรู้	รักการอ่าน	สรุปประเด็น							1-3
7. เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาไทย	รักและร่วม พัฒนาท้องถิ่น	เข้าใจ ภูมิปัญญาไทย	สืบสานงาน ศิลปะ	ร่วมกิจกรรม กับชุมชน						
8. รู้จักตนเอง ฟังตนเองได้	รู้ความถนัด ตนเอง	กล้าแสดงออก	รู้จักละเทศะ มีมารยาท	แก้ปัญหาได้						4
9. มีสุนทรียภาพ ศิลปะ ดนตรี กีฬา	ชื่นชม ร่วมงานศิลปะ									
10. มีทักษะการทำงาน	ทำงานตาม ขั้นตอน	ขยัน อดทน	ทำงานเป็นทีม	สามารถ จัดการได้	มีเจตคติต่อ อาชีพสุจริต					
11. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	เชื่อฟังพ่อแม่	ช่วยงานบ้าน	เคารพสิทธิ ผู้อื่น	ปฏิบัติตาม กฎระเบียบ	ร่วมพัฒนา ท้องถิ่น	ใช้เวลาว่าง เป็นประโยชน์				
12. มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวม	รู้คุณค่า สิ่งแวดล้อม	อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	ใช้ทรัพยากร อย่างประหยัด							1-3

ตัวอย่าง (มาตรฐานด้านกระบวนการ)

ตัวบ่งชี้ที่ มาตรฐานที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ตัวบ่งชี้ที่ จะประเมิน
1. จัดองค์กร/การบริหารเป็นระบบ	จัดองค์กรชัดเจน	มีนโยบายแผนงาน และธรรมเนียมโรงเรียน	นำแผนไปปฏิบัติ	นิเทศติดตามผล	บันทึกรายงานผลการประเมิน	นำผลประเมินไปปรับปรุง				
2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน/ชุมชน	ครู/ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	มีการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน	มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ	ชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาสถานศึกษา	ให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียน	แลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน				
3. จัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้	สะอาด ร่มรื่น	ปลอดภัยเสียยัดดีและอบายมุข	ระบบสาธารณูปโภคดี	บรรยากาศห้องเรียนดี	สิ่งอำนวยความสะดวกการสอน	จัดสภาพแวดล้อมหลากหลาย				4,5
4. ส่งเสริมพัฒนาบุคลากร/ครู	ครูสอนตรงวิชา	ครูได้รับการพัฒนา	ส่งเสริมทำงานเป็นทีม	มีการนิเทศติดตาม	สร้างขวัญกำลังใจ					1-5
5. จัดการเรียนการสอนสนองผู้เรียน	ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องท้องถิ่น	จัดการเรียนการสอนสนองผู้เรียน								
6. จัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	การสอนหลากหลาย	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ได้	แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ส่งเสริมคุณธรรม	พัฒนาสุนทรียภาพ	ส่งเสริมประชาธิปไตย	รู้จักประเมินผู้เรียน	ผู้เรียนรักโรงเรียน	1-3

ตัวอย่าง (มาตรฐานด้านปัจจัย)

ตัวบ่งชี้ที่ มาตรฐานที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ตัวบ่งชี้ที่ จะประเมิน
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม	ครูเข้าใจผู้เรียน	เคารพศักดิ์ศรี ผู้เรียน	มีมนุษยสัมพันธ์ ซื่อสัตย์ รับฟังผู้อื่น	รับผิดชอบ	วางตน เหมาะสม	ทัศนคติต่อ อาชีพครูดี				1,4,5,6
2. ครูจัดการสอนที่มีประสิทธิภาพ	รู้เป้าหมาย หลักสูตร	รู้หลักสูตร ทำแผนการสอน เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง	สามารถผลิตสื่อ ได้	ใช้ทรัพยากร คุ้มค่า	ประเมิน ผู้เรียนเป็น					2, 3
3. ครูแสวงหาความรู้ พัฒนาการ สอน	รักการแสวงหา ความรู้	วิจัย สร้างผลงาน	คิดแก้ปัญหาได้							
4. ครูมีวุฒิ ความรู้ตรงกับงาน	มีวุฒิปริญญาตรี	เชี่ยวชาญตรง กับงาน	จำนวนครูตาม เกณฑ์ ก.ค.							
5. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ	มีวิสัยทัศน์ใน การจัดการศึกษา	เป็นผู้นำ เป็นที่ยอมรับ ของผู้เกี่ยวข้อง	ใช้ข้อมูลในการ บริหาร	ทำงานเป็น ทีม	รู้หลักสูตร และนิเทศได้	แสวงหาความรู้ ปรับปรุงตนเอง	สร้างระบบให้ ผลผลิตมี คุณภาพ			
6. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม	อุทิศตน	เมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เป็นที่ยอมรับ	ไม่เกี่ยวข้องกับ อบายมุข							1-3
7. สถานศึกษามีหลักสูตรท้องถิ่น	มีหลักสูตร สอดคล้องกับ ท้องถิ่น	มีสื่อการสอน เพียงพอ	มีแหล่งการ- เรียนรู้	มีข้อมูลเพื่อ การเรียน การสอน						
8. สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ สะดวก	มีอาคารตาม เกณฑ์									
9. ชุมชนสนับสนุนการพัฒนาการ ศึกษา	ผู้ปกครอง เอาใจใส่บุตร	ชุมชนรู้สึกเป็น เจ้าของโรงเรียน	ชุมชนมีแหล่ง การเรียนรู้							1-3

(ตัวอย่าง)

สรุปมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษานำร่องต้องการประเมิน

ตัวบ่งชี้ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9
มาตรฐานที่									
มาตรฐานด้านผู้เรียน									
1. สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต	น้ำหนัก ส่วนสูง			พฤติกรรม บริโภค					
5. ความรู้และทักษะการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์								
6. ทักษะแสวงหาความรู้	สนใจเรียนรู้	รักการอ่าน	สรุปประเด็น						
8. รู้จักตนเอง ฟังตนเองได้				แก้ปัญหาได้					
12. มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวม	รู้คุณค่า สิ่งแวดล้อม	อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	ใช้ทรัพยากร ประหยัด						
มาตรฐานด้านกระบวนการ									
3. จัดสภาพแวดล้อมเอื้อการเรียนรู้				บรรยากาศ ห้องเรียน	สิ่งอำนวยความสะดวก เอื้อการสอน				
4. ส่งเสริมพัฒนาบุคลากร/ครู	ครูสอนตรงวิชา	ครูได้รับการพัฒนา	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	มีการนิเทศ ติดตาม	สร้างขวัญ กำลังใจ				
6. จัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	การสอน หลากหลาย	ผู้เรียนรู้จัก ค้นคว้า	แสวงหา ความรู้ด้วย ตนเอง						

สรุปมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษานำร่องต้องการประเมิน (ต่อ)

ตัวบ่งชี้ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9
มาตรฐานที่									
มาตรฐานด้านปัจจัย									
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม	ครูเข้าใจ ผู้เรียน			รับผิดชอบ	วางตน เหมาะสม	ทัศนคติต่อ อาชีพครูดี			
2. ครูจัดการสอนที่มีประสิทธิภาพ		พัฒนาหลักสูตร แผนการสอนได้	สามารถผลิตสื่อ ได้						
6. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม	อุทิศตน	มีคุณธรรม	ไม่เกี่ยวข้องกับ อบายมุข						
9. ชุมชนสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา	ผู้ปกครอง เอาใจใส่บุตร	ชุมชนรู้สึกเป็น เจ้าของโรงเรียน	ชุมชนมีแหล่ง การเรียนรู้						

กิจกรรมที่ 7.2 การกำหนดแหล่งผู้ให้ข้อมูลสำหรับตัวบ่งชี้ที่ต้องการประเมิน

ตัวอย่างแหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล

(เครื่องหมาย ✓ ในตารางนี้ เป็นเพียงตัวอย่างการกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาควรพิจารณาปรับให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น)

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	นักเรียน	ครู	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	ชุมชน	อื่นๆ
มาตรฐานด้านผู้เรียน						
1. สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต						
1.1 น้ำหนัก ส่วนสูง	✓					
1.4 รู้หลักโภชนาการ			✓			
5. ความรู้และทักษะการเรียนรู้						
5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		✓				
6. ทักษะแสวงหาความรู้						
6.1 สนใจการเรียนรู้		✓				
6.2 รักการอ่าน	✓					
6.3 สรุปประเด็น		✓				
8. รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง						
8.4 แก้ปัญหาได้	✓					
12. มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวม						
12.1 รู้คุณค่าสิ่งแวดล้อม	✓					
12.2 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	✓					
12.3 ใช้ทรัพยากรประหยัด			✓			
มาตรฐานด้านกระบวนการ						
3. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน						
3.4 จัดบรรยากาศการเรียนการสอน		✓				
3.5 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนการสอน		✓				
4. ส่งเสริมพัฒนาบุคลากร/ครู						
4.1 ครูเข้าสอนตรงตามสาขาวิชา		✓				
4.2 ครูได้รับการพัฒนาด้านวิจัย		✓				
4.3 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม		✓				
4.4 มีการนิเทศ ติดตามการทำงานของครู		✓				
4.5 สร้างขวัญกำลังใจ		✓				

มาตรฐาน/ตัวบ่งชี้	นักเรียน	ครู	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	ชุมชน	อื่นๆ
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง						
6.1 มีการสอนหลากหลาย	✓					
6.2 สอนให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า		✓				
6.3 สอนให้ผู้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็น						✓ ผู้ให้เทศก์
มาตรฐานด้านปัจจัย						
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม						
1.1 เข้าใจผู้เรียน	✓					
1.4 รับผิดชอบ		✓				
1.5 วางตนเหมาะสม			✓			
1.6 มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู		✓				
2. ครูจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ						
2.2 รู้และพัฒนาหลักสูตรและแผนการสอน				✓		
2.3 สามารถผลิตสื่อการสอนได้				✓		
6. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม						
6.1 อุดมคติ			✓			
6.2 มีคุณธรรม			✓			
6.3 ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข			✓			
9. ชุมชนสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา						
9.1 ผู้ปกครองเอาใจใส่บุตรหลาน			✓			
9.2 ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน			✓			
9.3 ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้				✓		

**กิจกรรมที่ 7.3 การสรุปตัวบ่งชี้ที่จะเก็บข้อมูลจากแต่ละแหล่งข้อมูลและเนื้อหาสาระ
ในเครื่องมือวัดและประเมินผล**

ตัวบ่งชี้และเนื้อหาสาระที่จะเก็บจากนักเรียน (ตัวอย่าง)

ข้อมูลที่เก็บจากนักเรียนมีเนื้อหาสาระที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เนื้อหา
ด้านผู้เรียน		
1. สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต	1.1 นำหนัก ส่วนสูง	ข้อมูลส่วนบุคคล
6. ทักษะการแสวงหาความรู้	6.2 รักการอ่าน	ตอนที่ 1 หน้า 92
8. รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง	8.4 สามารถแก้ปัญหาได้	แบบทดสอบ
12. มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวม	12.1 รู้คุณค่าสิ่งแวดล้อม	ตอนที่ 2 หน้า 93
	12.2 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ตอนที่ 3 หน้า 93
ด้านกระบวนการ		
6. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	6.1 มีการสอนที่หลากหลาย	ตอนที่ 4 หน้า 94
ด้านปัจจัย		
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม	1.1 ครูเข้าใจผู้เรียน	ตอนที่ 5 หน้า 94

ตัวอย่าง

แบบสอบถามข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

คำชี้แจงในการตอบ

โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนสัญญาว่าจะเก็บรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมของโรงเรียน

ชื่อ ชั้น ห้อง

ภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา

ชื่อครูประจำชั้น

อายุ ปี น้หนัก กก. ส่วนสูง ซม.

ตอนที่ 1 โปรดให้ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสืออ่านนอกเวลาที่ท่านได้ศึกษาในภาคการศึกษานี้

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	วันที่เริ่มอ่าน	วันที่อ่านจบ

ตอนที่ 2 ท่านเห็นด้วยกับข้อความตามรายการต่อไปนี้ในระดับใด

รายการ	มาก 2	ปานกลาง 1	น้อย 0
1. สิ่งแวดล้อมกำลังถูกทำลาย			
2. ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีผลต่อทุกคนในสังคม			
3. ถ้าเราไม่ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะเกิดปัญหามากมาย			
4. เราต้องช่วยกันรณรงค์ให้ทุกคนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
5. การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต้องเริ่มจากตัวเองก่อน			
6. ไม่ควรใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง			
7. ควรช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป			
8. หากสิ่งแวดล้อมเปลี่ยน คุณภาพชีวิตของทุกคนย่อมเปลี่ยนด้วย			
9. เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันทุกคน			
10. ไม่มีใครอยากให้มีปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในโลก			
11. อื่นๆ (ระบุ)			

ตอนที่ 3 ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมต่อไปนี้หรือไม่

รายการ	ใช่	ไม่ใช่
1. เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในหรือนอกสถานศึกษา		
2. ร่วมทำความสะอาดสถานที่สาธารณะต่างๆ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง สวนสาธารณะ โรงเรียน ในวันสำคัญต่างๆ		
3. ประกวดวาดภาพ / คำขวัญ ฯลฯ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		
4. ร่วมรณรงค์ให้ทุกคนร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม		
5. อื่นๆ (ระบุ)		

ตอนที่ 4 ในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ท่านคิดว่ารูปแบบ/วิธีการจัดการเรียนการสอนที่
ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือข้อใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) โดยวงกลมล้อมรอบ
ตัวเลข

1. การอธิบาย	11. คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	21. อริยสัจ 4
2. การสาธิต/ทดลอง	12. โครงการ	22. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. การใช้เกมประกอบ	13. การถาม-ตอบ	23. การทัศนศึกษานอกสถานที่
4. สถานการณ์จำลอง	14. การอภิปรายกลุ่มย่อย	24. การเรียนรู้จากห้องสมุด
5. กรณีตัวอย่าง	15. การแก้ปัญหา	25. การพัฒนากระบวนการคิด
6. บทบาทสมมุติ	16. การสืบสวนสอบสวน	26. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. การแก้ไขสถานการณ์	17. กลุ่มสืบค้นความรู้	27. อื่นๆ โปรดระบุ.....
8. โปรแกรมสำเร็จรูป	18. กลุ่มสัมพันธ์	
9. ศูนย์การเรียนรู้	19. การเรียนรู้แบบร่วมมือ	
10. ชุดการสอน	20. ความคิดรวบยอด	

สรุป จำนวนรูปแบบ/วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูใช้.....วิธี

ตอนที่ 5 ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่านมีพฤติกรรมตามรายการต่อไปนี้หรือไม่

1. อธิบายเนื้อหาวิชาด้วยความเต็มใจเมื่อผู้เรียนซักถาม	☐ เคย	☐ ไม่เคย
2. ให้อภัยเมื่อผู้เรียนทำผิด	☐ เคย	☐ ไม่เคย
3. ใตถามทุกข์สุขและแก้ปัญหาข้อข้องใจให้ผู้เรียนเสมอ	☐ เคย	☐ ไม่เคย
4. ให้กำลังใจเมื่อผู้เรียนสอบได้คะแนนไม่ดี	☐ เคย	☐ ไม่เคย
5. ให้ผู้เรียนซักถามปัญหานอกเวลาเรียนได้	☐ เคย	☐ ไม่เคย
6. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแต่งกายและมารยาทต่าง ๆ	☐ เคย	☐ ไม่เคย
7. อื่นๆ ระบุ.....		

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน

ชื่อผู้เรียน
ชั้น ห้อง.....
ภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา

1. สิ่งที่คุณต้องการจะทำมากที่สุดในเดือนนี้คือ
.....
2. นักเรียนจะอย่างไรเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการในข้อ 1
.....
3. ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดในการทำตามข้อ 1 คือ
.....
.....
4. ฉันคิดว่าจะใช้วิธีแก้ไขดังนี้
.....
.....
5. ฉันคิดว่าวิธีการแก้ไขปัญหามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมากหากมีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้น
.....
.....
6. ฉันคิดว่าวิธีการแก้ไขปัญหามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จน้อยหากมีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้น
.....
.....
7. หากวิธีแก้ปัญหาที่ใช้ไม่ประสบความสำเร็จ ฉันจะดำเนินการดังนี้
.....
.....

ตัวบ่งชี้และเนื้อหาสาระที่จะเก็บจากครู (ตัวอย่าง)

ข้อมูลที่เก็บจากครูมีเนื้อหาสาระที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เนื้อหา
ด้านผู้เรียน		
5. ความรู้และทักษะการเรียนรู้	5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	แบบบันทึกข้อมูล
6. ทักษะการแสวงหาความรู้	6.1 ความสนใจใฝ่รู้	แบบบันทึกข้อมูล
	6.3 ความสามารถในการสรุปประเด็น	แบบบันทึกข้อมูล
ด้านกระบวนการ		
3. สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.4 จัดบรรยากาศการเรียนการสอน	ตอนที่ 1 หน้า 97
	3.5 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการสอน	ตอนที่ 2 หน้า 98
4. ส่งเสริมพัฒนาบุคลากร/ครู	4.1 ครูสอนตรงตามสาขาวิชา	ตอนที่ 3 หน้า 98
	4.2 ครูได้รับการพัฒนาด้านการศึกษาวิจัย	ตอนที่ 4 หน้า 99
	4.3 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	ตอนที่ 5 หน้า 99
	4.4 มีการนิเทศ ติดตามการทำงาน of ครู	ตอนที่ 6 หน้า 100
	4.5 สร้างขวัญกำลังใจ	ตอนที่ 7 หน้า 100
6. ครู/สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	6.2 สอนให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า	ตอนที่ 8 หน้า 101
ด้านปัจจัย		
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม	1.4 รับผิดชอบ	ตอนที่ 9 หน้า 102
	1.6 มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู	ตอนที่ 10 หน้า 102

ตัวอย่าง

ครูอาจารย์

แบบสอบถามข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

คำชี้แจงในการตอบ

โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะมีส่วนช่วยในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนสัญญาว่าจะเก็บรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมของโรงเรียน

ชื่อ..... สอนระดับชั้น.....
 สอนวิชา หมวดวิชา.....
 ภาคการศึกษาที่..... ปีการศึกษา.....

ตอนที่ 1 โปรดให้ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศของห้องเรียน อาคารเรียนภายในสถานศึกษา ตามสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน โดยทำเครื่องหมาย ✓ หากมีสภาพตรงตามรายการ และทำเครื่องหมาย X หากมีสภาพไม่ตรงตามรายการ

รายการ	การปฏิบัติ	เหตุผล
1. สะอาด		
2. มีอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ป้ายนิเทศ ป้ายผลงานของผู้เรียน หนังสือเรียน		
3. จัดอุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม เช่น มุม/กลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ถังขยะ ตารางเรียน ตารางเวรทำความสะอาด จัดโต๊ะเรียนยืดหยุ่นได้		
4. สภาพห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ		
5. ไม่มีความแออัด		
6. มีการตกแต่งที่สวยงาม		
7. อากาศไม่อบอ้าว อากาศถ่ายเทได้ดี		
8. ปราศจากเสียงรบกวน		
9. ปราศจากกลิ่นรบกวน		
10. แสงสว่างพอเหมาะ		
11. อื่นๆ (ระบุ)		
รวมคะแนน		

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการตามสภาพความเป็นจริง

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. สถานศึกษามีการดูแลสภาพโต๊ะ เก้าอี้ให้ใช้งานได้เหมาะสม					
2. สถานศึกษามีการจัดห้องพิเศษหรือมุมในการจัดกิจกรรมที่เป็นสัดส่วน					
3. สถานศึกษาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ					
4. สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็น ได้แก่ วิทยุ เทป โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์					
5. ในแต่ละห้องเรียนมีไฟฟ้าอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี					
6. สถานศึกษามีการดูแลสภาพสนามที่ใช้จัดกิจกรรมกลางแจ้งที่เหมาะสม					
7. สถานศึกษามีการจัดทำป้ายชื่อ ป้ายประกาศ ป้ายสถิติ ทุกชั้นเรียน					
8. สถานศึกษามีการจัดหาอุปกรณ์กีฬาเพียงพอ					
9. สถานศึกษามีการจัดหาและซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีอย่างเหมาะสม					
10. อื่นๆ (ระบุ)					
รวมคะแนนความคิดเห็น					
	คะแนนรวม.....คะแนน				

ตอนที่ 3 ท่านปฏิบัติงานสอนในลักษณะใดตามรายการต่อไปนี้

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ตรงตามวุฒิ/สาขาวิชาที่จบการศึกษา					
2. ตรงตามความถนัดของท่าน					
3. ตรงตามประสบการณ์การสอนของท่าน					
4. ตรงกับความรู้ความสามารถของท่าน					
5. ตรงกับความต้องการ/ความสนใจของท่าน					
6. เต็มกำลังความรู้ความสามารถของท่าน					
7. อื่นๆ (ระบุ)					
รวม					

ตอนที่ 4 การพัฒนาครูของสถานศึกษาของท่านอยู่ในลักษณะใด

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านมีโอกาสเข้าร่วมประชุมทางวิชาการที่สถานศึกษาจัดขึ้น					
2. ท่านมีโอกาสเข้าร่วมประชุมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น					
3. ใช้วิธีการหลากหลายในการพัฒนา					
4. เนื้อหาสาระในการพัฒนาเหมาะสมกับสมัย					
5. การพัฒนาช่วยให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สอน					
6. การพัฒนาช่วยให้ท่านมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน					
7. กิจกรรมการพัฒนาเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน					
8. อื่นๆ (ระบุ)					
รวม					

ตอนที่ 5 ท่านคิดว่าสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยให้ท่านมีโอกาสปฏิบัติงานในลักษณะใด

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. มีส่วนร่วมคิด/วางแผนในระดับมหาวิทยาลัย					
2. มีส่วนร่วมคิด/วางแผนในระดับโรงเรียน					
3. มีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับมหาวิทยาลัย					
4. มีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับโรงเรียน					
5. ทำงานร่วมกับเพื่อนครูในมหาวิทยาลัยเดียวกัน					
6. ทำงานร่วมกับเพื่อนครูต่างมหาวิทยาลัย					
7. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานในระดับมหาวิทยาลัย					
8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานในระดับโรงเรียน					
9. ท่านได้การยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน					
10. อื่นๆ (ระบุ)					
รวม					

**ตอนที่ 6 ท่านมีความคิดเห็นต่อการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของสถานศึกษา
ในระดับใด**

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่ สุด (1)
1. ท่านได้รับการนิเทศ แนะนำ ช่วยเหลือ ในการปฏิบัติงาน					
2. มีแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่ชัดเจน					
3. มีผู้รับผิดชอบการนิเทศ ติดตามและประเมินผล					
4. มีการดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลตาม แผน อย่างต่อเนื่อง					
5. ใช้วิธีการหลากหลายในการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล					
6. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ช่วยให้ท่านปฏิบัติงาน ดีขึ้น					
7. อื่นๆ (ระบุ)					
รวม					

**ตอนที่ 7 ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกของ
สถานศึกษาอยู่ในระดับใด**

รายการ	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่ สุด (1)
1. จัดได้ตรงกับความต้องการ					
2. มีความเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงาน					
3. จัดบริการได้ทั่วถึงทุกหมวดวิชา/หน่วยงาน					
4. สิ่งจัดให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน					
5. ช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน					
6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน					
7. ช่วยให้ครู/บุคลากรมีขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน					
8. อื่นๆ (ระบุ)					
รวม					

ตอนที่ 8 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูได้ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเหล่านี้หรือไม่

กิจกรรม	ความคิดเห็น	
1. ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
2. ฝึกการสังเกต	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
3. ค้นหาข้อมูล จัดทำข้อมูล สรุปข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
4. ฝึกการคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
5. ฝึกระบุปัญหา กำหนดทางเลือก และเลือกวิธีแก้ปัญหา	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
6. ฝึกตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
7. สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
8. เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
9. สร้างสรรค์ผลงานชิ้นใหม่ได้	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
10. สร้างสรรค์วิธีการทำงาน/แก้ปัญหาของตนเองได้	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
11. สร้างและพัฒนาโครงงานของตนเองได้	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
12. นำเสนอผลความรู้ที่ได้	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
13. อื่นๆ (ระบุ)	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ 9 ท่านมีพฤติกรรมตามข้อรายการต่อไปนี้อยู่ในระดับใด

รายการพฤติกรรม	ปฏิบัติเป็นประจำ (2)	ปฏิบัติเป็นครั้งคราว (1)	ไม่เคยปฏิบัติ (0)
1. กล้ารับผิดชอบเมื่อกระทำสิ่งที่ผิดพลาด			
2. เข้าสอนตรงเวลา			
3. ไม่สบายใจถ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ			
4. อุทิศเวลาในการทำกิจกรรมส่วนรวมของสถานศึกษา			
5. ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนแม้ว่าจะเสียเวลาหรือสิ่งของ			
6. นำอุปกรณ์การสอนชิ้นใหม่เข้าไปใช้ในห้องเรียนเสมอ			
7. เข้าฝึกอบรมทุกครั้งที่มีโอกาส			
8. ตรวจสอบที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำด้วยตัวเองทุกครั้ง			
9. ไม่ทิ้งห้องเรียนเพื่อธุระส่วนตัว			
10. วางแผนการสอนทั้งระยะสั้นและยาว			
11. อื่นๆ (ระบุ)			
รวม			

ตอนที่ 10 โปรดเขียนเครื่องหมาย ล้อมรอบตัวเลขที่ใกล้เคียงกับข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ท่านคิดว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่							
1.	มีเกียรติ	5	4	3	2	1	ต่ำต้อย
2.	เสียสละ	5	4	3	2	1	เห็นแก่ตัว
3.	สำคัญ	5	4	3	2	1	ไม่สำคัญ
4.	มีประโยชน์	5	4	3	2	1	ไร้ประโยชน์
5.	ก้าวหน้า	5	4	3	2	1	ไม่ก้าวหน้า
6.	มีความสุข	5	4	3	2	1	มีความสุขทุกข

ตัวอย่าง แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนโดยครูอาจารย์

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน

ส่วนที่ 3 แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการจดบันทึกจากสมุดจดงานของนักเรียน

ส่วนที่ 1

แบบบันทึกระดับผลการเรียนรายวิชาของผู้เรียนโดยครู

ชั้น..... ห้อง.....ภาคการศึกษาที่..... ปีการศึกษา.....

ชื่อครูประจำชั้น.....

ชื่อ-สกุลของนักเรียน	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	สังคมศาสตร์	คอมพิวเตอร์	ผลการประเมินโดยรวม
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
%ของผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์							

แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

ชื่อนักเรียน.....

ชั้น วิชา

ภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา

วันที่สังเกต

ความรับผิดชอบในการทำงาน

.....
.....

ความสนใจในการเรียนรู้

.....
.....

การแสวงหาความรู้

.....
.....

ความสามารถในการซักถามในห้องเรียน

.....
.....

การรู้จักเรียนด้วยตนเอง

.....
.....

ความชอบทำงานท้าทาย

.....
.....

ความคิดเห็นของครูโดยรวมต่อนักเรียน

.....
.....
.....

ผู้บันทึกการสังเกต

ตัวอย่าง

ส่วนที่ 2

แบบรายงานผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยครู

ชั้น ห้อง

ภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา

ชื่อครูให้ข้อมูลที่ วิชา

โปรดกาเครื่องหมาย / ในช่องที่นักเรียนมีพฤติกรรมตามที่ระบุ

ชื่อ-สกุลของผู้เรียน	ตรงเวลา รับผิดชอบ ส่งงานครบ	สนใจ ใฝ่รู้ ในการเรียน	รู้จักค้นคว้า หาความรู้ นอกห้อง	ช่างซักถาม ช่วยสร้าง บรรยากาศ ห้องเรียน	สามารถ เรียนได้ ด้วยตนเอง	ชอบทำงาน ที่ท้าทาย ความ สามารถ	ผลการ ประเมิน โดยรวม
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
รวม							
ร้อยละของผู้ผ่านเกณฑ์							

ตัวอย่าง

ส่วนที่ 3

แบบประเมินคุณภาพการจดบันทึกจากสมุดจดงานของผู้เรียนโดยครู

ชื่อผู้เรียน

ชั้น ห้อง วิชา

ภาคการศึกษา ปีการศึกษา

ท่านคิดว่าสมุดจดงานของผู้เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด

รายการ	มาก 2	ปานกลาง 1	น้อย 0	หมายเหตุ
1. ความถูกต้องของเนื้อหา				
2. ความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา				
3. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย				

ตัวบ่งชี้และเนื้อหาสาระที่จะเก็บจากผู้ปกครอง (ตัวอย่าง)

ข้อมูลที่เก็บจากผู้ปกครองมีเนื้อหาสาระที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานการศึกษาและ
ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เนื้อหา
ด้านผู้เรียน		
1. สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต	1.4 ผู้เรียนรู้หลักโภชนาการ	ตอนที่ 1 หน้า 108
12. มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวม	12.3 ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด	ตอนที่ 2 หน้า 108
ด้านปัจจัย		
1. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม	1.5 ครูวางตนเหมาะสม	ตอนที่ 3 หน้า 109
6. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม	6.1 อุทิศตน	ตอนที่ 4 หน้า 109
	6.2 มีคุณธรรม	ตอนที่ 5 หน้า 110
	6.3 ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข	ตอนที่ 6 หน้า 110
9. ชุมชนสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา	9.1 ผู้ปกครองเอาใจใส่บุตรหลาน	ตอนที่ 7 หน้า 111
	9.2 ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน	ตอนที่ 8 หน้า 111

ตัวอย่าง
แบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุตรหลาน
ครู ผู้บริหาร และชุมชน

ชื่อผู้เรียน

ชั้น

ภาคการศึกษาที่

ห้อง

ปีการศึกษา

ตอนที่ 1 บุตรหลานของท่านประพฤติและปฏิบัติตนตามข้อความต่อไปนี้
อย่างน้อยเพียงใด

การปฏิบัติตน	ประจำ 2	ปานกลาง 1	ไม่เคย 0
1. รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ในแต่ละวัน			
2. หลีกเลี่ยงการรับประทานลูกอมและน้ำอัดลม			
3. ดื่มนม			
4. ออกกำลังกายสม่ำเสมอ			
5. ดูแลรักษาสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย			
6. อื่นๆ			

ตอนที่ 2 บุตรหลานของท่านมีพฤติกรรมตามรายการต่อไปนี้อยู่ในระดับใด

รายการพฤติกรรม	ประจำ 2	ปานกลาง 1	ไม่ค่อยทำ 0
1. ไม่เปิดน้ำทิ้งขณะแปรงฟัน			
2. นำกระดาษสมุดที่เหลือใช้มาทำเป็นสมุดเล่มใหม่			
3. ปิดไฟทุกครั้งเมื่อเลิกใช้			
4. ล้างจานหลายๆ ใบพร้อมกัน			
5. รีดผ้าครึ่งละหลาย ๆ ตัว			
6. ไม่เปิดโทรทัศน์ทิ้งไว้			
7. รับประทานอาหารหมดจาน (ไม่มีเศษอาหารเหลือทิ้ง)			
8. ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะอาบน้ำ			
9. นำวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์อย่างอื่น			
10. ชื่อของแต่ละเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น			
11. อื่นๆ (ระบุ)			
รวม			

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตนของครู

ท่านเคยได้ยืมบุตรหลานของท่านพูดคุยถึงการกระทำของครูในสถานศึกษา
ตามข้อรายการต่อไปนี้หรือไม่

1. แต่งกายไม่สุภาพ	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
2. ใช้วาจาไม่สุภาพ	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
3. ลงโทษผู้เรียนรุนแรงเกินความจำเป็น	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
4. สูบบุหรี่ กินเหล้า เล่นการพนัน หรือติดสิ่งเสพติดอื่น ๆ	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
5. ไม่ตักเตือนเมื่อเห็นผู้เรียนทำลายทรัพย์สินของสถานศึกษา	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
6. นำงานส่วนตัวมาทำในเวลาสอน	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่

ท่านพอใจเกี่ยวกับการวางตนเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในระดับใด

- พอใจมาก พอใจ ไม่พอใจ

ตอนที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามรายการต่อไปนี้อย่างไร

รายการ	เป็นประจำ (2 คะแนน)	เป็นบางครั้ง (1 คะแนน)	ไม่เคยเลย (0 คะแนน)
1. มีการพัฒนาสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลา			
2. มีการปฏิบัติงานที่สามารถมองเห็นผลได้ว่าเป็นรูปธรรม			
3. พยายามหาวิธีการใหม่มาพัฒนางานที่ทำอยู่เสมอ			
4. มีการพัฒนาในด้านวิทยาการใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา			
5. อื่น ๆ (ระบุ)			
รวม			

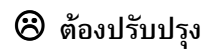
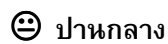
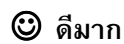
ท่านคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความทุ่มเทการทำงานในสถานศึกษาในระดับใด

- มาก ปานกลาง น้อย

ตอนที่ 5 กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านคิดว่าเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

-1. ไม่โกงกิน หรือเบียดบังเงินของทางราชการ
- 2. ทำได้ตามที่พูดไว้
- 3. ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างสุภาพ
- 4. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของทุกคน
- 5. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น
- 6. ไม่เคยมีข้อกล่าวหาในเรื่องเงินสินบน

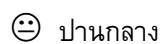
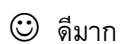
ท่านคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความเมตตา กรุณา ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเป็นที่ยอมรับของทุกคนในระดับ

ตอนที่ 6 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับพฤติกรรมที่ท่านคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษาของบุตรหลานท่านมีพฤติกรรมเหล่านี้อยู่

	มาก	ปานกลาง	
ไม่มี			
1. ดื่มสุราอย่างเมามายเป็นประจำ			
2. ดัดการพนัน			
3. ใช้จ่ายอย่างประหยัด เหมาะสม			
4. สร้างหนี้สินอย่างสม่ำเสมอ			
5. ประพฤติผิดในกาม			
6. หลงไหลในสิ่งบันเทิงเริงรมย์			
7. ถูกร้องเรียนในเรื่องการพนัน			
8. ถูกร้องเรียนในเรื่องชู้สาว			

ท่านคิดว่าผู้บริหารมีความประพฤติการครองตนที่ดีอยู่ในระดับ

ตอนที่ 7 โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

1. ท่านมีเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานมากน้อยเพียงใด
.....
2. เรื่องที่ท่านกวดขันผู้เรียนเป็นพิเศษได้แก่เรื่องอะไร
.....
3. ท่านได้จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้แก่ผู้เรียนครบถ้วน มากน้อยเพียงใด
.....
4. ท่านได้ติดตามข่าวสารของทางสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร
.....
5. ท่านได้ให้คำแนะนำด้านการเรียนของบุตรหลานมากน้อยเพียงใด อย่างไร
.....
6. ท่านได้เอาใจใส่ดูแลสุขภาพของบุตรหลานมากน้อยเพียงใด อย่างไร
.....
7. ท่านประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลานของท่าน
.....
8. ท่านมีการส่งเสริมความสามารถพิเศษ หรือความถนัดของผู้เรียนในด้านต่างๆ หรือไม่ อย่างไร
.....

ตอนที่ 8 ท่านมีพฤติกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

1.4	รายการประเมิน	ความถี่		
		ทุกครั้ง(2)	บางครั้ง(1)	ไม่เคย(0)
1	เข้าร่วมประชุมกับทางสถานศึกษาเมื่อสถานศึกษาจัดประชุม			
2	เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น			
3	ให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาหรือบำเพ็ญสาธารณะ- ประโยชน์			
4	ให้ความร่วมมือในการจัดกองทุนเพื่อการศึกษาประจำชุมชน			
5	ให้ความสำคัญกับการศึกษาของบุตรหลาน			
6	ร่วมบริจาคเงินหรือสิ่งของให้แก่สถานศึกษา			
7	สนับสนุนให้บุตรหลานมีการศึกษาที่ดี			
8	ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาและจัดการศึกษา อย่างเต็มความสามารถ			
9	ให้ความร่วมมือเมื่อสถานศึกษาเชิญท่านไปให้คำแนะนำ สั่งสอน หรือเป็นวิทยากรในเรื่องที่ท่านมีความรู้ให้แก่ครูหรือผู้เรียน			
10	อื่นๆ (ระบุ)			
รวมคะแนน				

ตัวบ่งชี้และเนื้อหาสาระที่จะเก็บข้อมูลจากหัวหน้าหมวดวิชา (ตัวอย่าง)
 ข้อมูลที่เก็บจากหัวหน้าหมวดวิชามีเนื้อหาสาระที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เนื้อหา
ด้านปัจจัย 2. ครูจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	2.2 พัฒนาหลักสูตรและแผนการ- สอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	แบบประเมิน
	2.3 สามารถผลิตสื่อการสอนได้	แบบประเมิน

หัวหน้าหมวด

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการสอน

ชื่อวิชา ชั้น.....
 ภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา.....
 ชื่อครูผู้ถูกประเมิน

รายการ	มาก (3)	ปานกลาง (2)	ห ้อ ย (1)
1. ความเหมาะสมของแผนการสอน 1.1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการสอน 1.2 เนื้อหาสาระของกิจกรรมในแผนการสอน 1.3 สื่อสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ 1.4 วิธีการและเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 1.5 วิธีการประเมินผล 1.6 อื่นๆ (ระบุ)			
2. วิธีการให้ความรู้ / การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.1 ให้ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง 2.2 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน 2.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้หรือเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ด้วย ตนเอง 2.4 ใช้วิธีการสอนที่เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.5 สามารถนำผลงานและความคิดเห็นของผู้เรียนมาสัมพันธ์กับการเรียนได้ 2.6 อื่นๆ (ระบุ)			
รวมคะแนนที่ได้ทั้งหมด (เต็ม 30 คะแนน)			

สรุปผลการประเมิน แผนการสอนมีความเหมาะสมในระดับ

มาก (25-30 คะแนน) ปานกลาง (21-24 คะแนน) น้อย (<= 20 คะแนน)

ผู้ประเมิน (หัวหน้ากลุ่ม/
 หมวด/คณะ)

วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบสังเกตการใช้สื่อการสอนของครูโดยหัวหน้ากลุ่ม/หมวด/คณะ

ชื่อวิชา ชั้น

ครูผู้สอนชื่อ..... นามสกุล.....

ภาคการศึกษาที่ ปีการศึกษา

หมวดวิชา.....

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริง

รายการ	ม าก (3)	ปานกลาง (2)	น ้อย (1)
1. ครูผลิตสื่อได้เหมาะสมกับเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอน			
2. ครูเลือกสื่อที่เหมาะสมกับผู้ร่วมงาน องค์กร และกิจกรรม การบริหาร			
3. ครูเลือกสื่อที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัญหา และข้อจำกัดของ องค์กร			
4. ครูมีส่วนร่วมในการคิดค้น ผลิตสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการสอน			
5. ครูมีการประเมินผลการใช้นวัตกรรมและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ สูงสุด			
6. อื่นๆ (ระบุ)			

สรุปผลการประเมิน ครูมีการใช้สื่อการเรียนการสอนในระดับเหมาะสม

มาก (12-15 คะแนน) ปานกลาง (9-11 คะแนน) น้อย (< = 8 คะแนน)

ผู้ประเมิน (หัวหน้าหมวดวิชา)

วันที่ เดือน พ.ศ.

แบบบันทึกข้อมูลโดยผู้บริหาร (ตัวอย่าง)

ข้อมูลที่เก็บจากผู้บริหารมีเนื้อหาสาระที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เนื้อหา
ด้านปัจจัย		
9. ชุมชนสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา	9.1 ชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้	แบบบันทึกข้อมูล

ผู้บริหาร

แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ชื่อผู้บริหาร.....

ภาคการศึกษาที่.....ปีการศึกษา.....

1. สถานประกอบการในชุมชนมีอะไรบ้าง
.....
2. สถานประกอบการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษามากน้อยเพียงใด
.....
3. สถานประกอบการมีความพร้อมในการเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์แก่ผู้เรียนมากน้อยเพียงใด
.....
4. วัดหรือศาสนสถานมีความพร้อม และเป็นศูนย์รวมของชุมชนได้มากน้อยเพียงใด
.....
5. ในชุมชนมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านใดบ้าง
.....
6. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมีความพร้อมและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษามากน้อยเพียงใด
.....

ผลการประเมินในภาพรวม ท่านคิดว่าชุมชนมีความพร้อมด้านแหล่งการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

มาก ปานกลาง น้อย

แบบบันทึกข้อมูลโดยผู้สังเกต (ตัวอย่าง)

ข้อมูลที่เก็บจากผู้สังเกตมีเนื้อหาสาระที่ใช้ในการประเมินมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่อไปนี้

มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เนื้อหา
ด้านกระบวนการ 6. จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	6.3 ครูสอนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง	แบบประเมิน

ผู้สังเกต

แบบประเมินการจัดการเรียนการสอนโดยผู้สังเกต

ครูผู้สอน..... วิชา.....
 หมวดวิชา..... ชั้น..... ห้อง.....
 ภาคการศึกษาที่..... ปีการศึกษา.....

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของครูผู้สอน

ลักษณะกิจกรรม	ใช่	ไม่ใช่
1. ใช้การบอกเล่า อธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนอยากหาคำตอบเอง		
2. ใช้สื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้		
3. จัดสภาพและสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้		
4. ใช้คำถามที่ยั่วๆ ทำทนายให้คิดและจินตนาการ		
5. ใช้กรณีตัวอย่างหรือสถานการณ์ที่กระตุ้นให้ใช้ความคิด		
6. สร้างและตอบคำถามที่ทำทนาย		
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเอง		
8. สร้างกำลังใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นขึ้นอีก		
9. อื่นๆ (ระบุ)		
รวม		

ผู้ประเมิน

วันที่เดือน พ.ศ.

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการจัดเก็บจากแต่ละแหล่งข้อมูล

หลักการ

ข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บสามารถแทนคุณลักษณะด้วยค่าหรือตัวเลข ลักษณะของค่าเหล่านี้สามารถจัดประเภทของมาตรวัดได้ 4 ระดับ คือ

1. **มาตรานามบัญญัติ (nominal scale)** เป็นการใช้ตัวเลขจัดพวกหรือประเภทของสิ่งที่ถูกวัด เช่น เพศ แบ่งได้เป็น 2 ค่า คือ เพศชาย (1) หรือเพศหญิง (0) ศาสนาอาจแบ่งได้เป็น 3 ศาสนา เช่น พุทธ (1) คริสต์ (2) อิสลาม (3) ตัวเลขที่แทนลักษณะ ไม่มีความหมายทางคณิตศาสตร์ ไม่สามารถบอกได้ว่าลักษณะใดมีค่ามากกว่าหรือน้อยกว่าลักษณะใด

2. **มาตราจัดอันดับ (ordinal scale)** แทนค่าสำหรับคุณลักษณะที่สามารถจัดอันดับได้ เช่น เจตคติต่ออาชีพในระดับสูง (3) กลาง (2) ต่ำ (1) ค่าตัวเลขเหล่านี้บอกอันดับมากกว่าน้อยกว่า แต่ไม่สามารถบอกความแตกต่างว่าแต่ละค่ามีปริมาณความแตกต่างเท่าใด

3. **มาตราอันตรภาค (interval scale)** เป็นการกำหนดลักษณะของสิ่งที่สามารถบอกปริมาณความแตกต่างได้จากตัวเลขที่กำหนด เช่น คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนแต่ละคน บางคนได้ 20 คะแนน บางคนได้ 40 คะแนน ความแตกต่างของคะแนนเท่ากับ 20 คะแนน แต่ค่าที่แทนคุณลักษณะในมาตรวัดนี้ไม่มีศูนย์แท้ (non-absolute zero) เนื่องจากคะแนนที่มีค่า 0 ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนไม่มีความรู้ ดังนั้นมาตรวัดนี้จึงไม่สามารถจัดกระทำตัวเลขในเชิงอัตราส่วนได้ กล่าวคือ ไม่สามารถตีความว่านักเรียนคนหนึ่งมีความรู้เป็น 2 เท่าของคนแรก

4. **มาตราอัตราส่วน (ratio scale)** เป็นการกำหนดลักษณะของสิ่งที่ถูกวัดด้วยตัวเลขที่บอกปริมาณความแตกต่างและจัดกระทำในเชิงอัตราส่วนได้ เช่น น้ำหนัก 50 กิโลกรัม มีค่ามากกว่าน้ำหนัก 25 กิโลกรัม เท่ากับ 2 เท่า หรือมีน้ำหนักคิดเป็น 2 เท่า ค่าตัวเลข 0 ในมาตรวัดมีความหมายเป็นศูนย์แท้ เช่น รายได้ 0 บาท คือ ไม่มีรายได้เลย

การจัดประเภทของข้อมูลอาจแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทำได้โดยใช้วิธีการทางสถิติ อาจใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เช่น ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมกรรมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ อาจใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในบางตัวบ่งชี้ เช่น การบรรยายสภาพของแหล่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ฐานนิยม	นักเรียนมีอาการปวดท้องมากที่สุด (15 คน)					
ร้อยละ	เป็นไข้หวัด	ร้อยละ	10.0	ปวดศีรษะ	ร้อยละ	26.7
	ปวดท้อง	ร้อยละ	50.0	ท้องเสีย	ร้อยละ	10.0
	เป็นลม	ร้อยละ	3.3			

ตัวอย่างที่ 2 ข้อมูลที่เป็นมาตราจัดอันดับ

ผลการตรวจแฟ้มผลงาน (Portfolio) ของนักเรียนในวิชาภาษาไทย ชั้น ป. 6/1
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

ชื่อนักเรียน	คุณภาพของผลงาน	คะแนนที่ได้ (1-4)
ด.ช. ธนวัฒน์	พอใช้	2
ด.ญ. คมจรัส	ดี	3
ด.ญ. รวีวรรณ	ดีมาก	4
ด.ญ. ธนพร	ดี	3
ด.ญ. จันทร์ฉาย	พอใช้	2
ด.ช. ธนพล	ดี	3
ด.ช. สุภาวิชัย	ยังต้องปรับปรุง	1
ด.ญ. สมจิตร	ยังต้องปรับปรุง	1
ด.ช. กมล	ดี	3

มาตราการวัด คุณภาพของผลงานของนักเรียนจัดอยู่ในมาตราจัดอันดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แจกแจงคะแนน	เมื่อเรียงคะแนนของนักเรียนจากน้อยไปมากพบว่าเป็นดังนี้						
	1	1	2	3	3	3	4
ฐานนิยม	คุณภาพของผลงานของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับ "ดี" (มีนักเรียนได้ "ดี" จำนวน 4 คนจาก 9 คน)						
มัธยฐาน	ค่ากลางของคุณภาพของผลงานของนักเรียนอยู่ในระดับ "ดี" (ตำแหน่งซึ่งนักเรียนในห้องครึ่งหนึ่งอยู่ต่ำกว่า ณ จุดนั้น) คะแนนที่อยู่ตรงกลาง คือ 3 เนื่องจากเป็นตำแหน่งซึ่งมีผู้ได้ต่ำกว่า 3 จำนวนครึ่งหนึ่ง และสูงกว่า 3 ก็มีจำนวนครึ่งหนึ่ง						
ร้อยละ	ผลงานที่อยู่ในระดับ "ยังต้องปรับปรุง" คิดเป็นร้อยละ	22.2					
	ผลงานที่อยู่ในระดับ "พอใช้ " คิดเป็นร้อยละ	22.2					
	ผลงานที่อยู่ในระดับ "ดี" คิดเป็นร้อยละ	44.5					
	ผลงานที่อยู่ในระดับ "ดีมาก" คิดเป็นร้อยละ	11.1					

หมายเหตุ ในตัวอย่างนี้ผลงานนักเรียนมีการจัดอันดับคุณภาพของผลงาน เป็น 4 ระดับ คือ "ยังต้องปรับปรุง" "พอใช้" "ดี" และ "ดีมาก" แล้วใช้ตัวเลข 1, 2, 3, 4 แทนคุณภาพของผลงาน ในกรณีนี้ไม่ได้ต้องการบอกปริมาณความต่างของคุณภาพของงาน กล่าวคือบอกไม่ได้ว่าผลงาน "ดีมาก" ต่างจากผลงานระดับ "ดี" กี่คะแนน แต่จะอธิบายได้ว่ามีลักษณะต่างกันอย่างไร ในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงไม่หาค่าเฉลี่ยของคะแนน อย่างไรก็ตาม บางครั้งอาจมีการสร้างข้อตกลงว่าคุณภาพของผลงานแทนด้วยคะแนนซึ่งอยู่ในมาตราอันตรภาค ในกรณีนั้นจะหาค่าเฉลี่ยก็ได้

**ตัวอย่างที่ 3 ข้อมูลที่เป็นมาตราอันตรภาคหรืออัตราส่วนคะแนนวิชาภาษาไทย
ชั้น ป. 6/1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2542**

ชื่อนักเรียน	คะแนนเต็ม (10)
ด.ช. ธนวัฒน์	9
ด.ญ. คมจรัส	6
ด.ญ. รวีวรรณ	9
ด.ญ. ธนพร	8
ด.ญ. จันทร์ฉาย	8
ด.ช. ธนพล	7
ด.ช. สุภาวิชัย	6
ด.ญ. สมจิตร	6
ด.ช. กมล	5
ด.ช. ชื่นจิต	5

มาตราการวัด คุณภาพของผลงานของนักเรียนจัดอยู่ในมาตราอันตรภาค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แจกแจงคะแนน	เมื่อเรียงคะแนนของนักเรียนจากน้อยไปมากพบว่าเป็นดังนี้ 5 5 6 6 6 7 8 8 9 9
ฐานนิยม	นักเรียนส่วนใหญ่ ได้ 6 คะแนน (มีนักเรียนได้ "6" จำนวน 3 คนจาก 10 คน)
มัธยฐาน	ค่ากลางของคุณภาพของผลงานของนักเรียนอยู่ในระดับ "6.5" (ตำแหน่งซึ่งนักเรียนในห้องครึ่งหนึ่งอยู่ต่ำกว่า ณ จุดนั้น) คะแนนที่อยู่ตรงกลาง คือ 6 และ 7 เนื่องจากเป็นตำแหน่งซึ่งมีผู้ได้ต่ำกว่า ประมาณครึ่งหนึ่งในห้อง และสูงกว่าก็มีประมาณครึ่งหนึ่ง แล้วหาค่าเฉลี่ยของ 6 และ 7 ได้เท่ากับ 6.5
ร้อยละ	ผู้ได้ 5 คะแนน มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ผู้ได้ 6 คะแนน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30

ผู้ได้	7 คะแนน	มีจำนวน 1 คน	คิดเป็นร้อยละ	10
ผู้ได้	8 คะแนน	มีจำนวน 2 คน	คิดเป็นร้อยละ	20
ผู้ได้	9 คะแนน	มีจำนวน 2 คน	คิดเป็นร้อยละ	20

$$\text{ค่าเฉลี่ย} = \frac{5+5+6+6+6+7+8+8+9+9}{10} = 6.9$$

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$= \sqrt{[(5-6.9)^2 + (5-6.9)^2 + (6-6.9)^2 + (6-6.9)^2 + (6-6.9)^2 + (7-6.9)^2 + (8-6.9)^2 + (8-6.9)^2 + (9-6.9)^2 + (9-6.9)^2] / 10}$$

$$= 1.45$$

กิจกรรมที่ 8.1 การเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์

หลังจากที่มีการจัดเก็บข้อมูล ผู้รับผิดชอบด้านการวิเคราะห์ข้อมูลจัดเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ โดยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หลังจากตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ให้ศึกษาลักษณะข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถทำได้ 2 แนว คือ วิเคราะห์ด้วยมือ และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น SPSS PC, EXCEL เป็นต้น

ตัวอย่าง การเตรียมข้อมูลระดับห้องเรียน (แบบบันทึกข้อมูลคะแนนรายวิชาของนักเรียน)

เลขที่	ชื่อนักเรียน	ไทย 20	คณิต 40	สปช. 50	สสน. 20	พละ 20	กพอ. 20	อังกฤษ 40
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								

ตัวอย่าง การเตรียมข้อมูลระดับชั้น (แบบบันทึกข้อมูลคะแนนเฉลี่ยรายวิชาของนักเรียน)

เลขที่	ระดับชั้น	ไทย	คณิต	สพช.	สสน.	พละ	กพอ.	อังกฤษ
1	ป. 1							
2	ป. 2							
3	ป. 3							
4	ป. 4							
5	ป. 5							
6	ป. 6							

ตัวอย่าง การเตรียมข้อมูลระดับมหาวิทยาลัย

(แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินพฤติกรรมของครู)

เลขที่	ชื่อครู	การวางตัว เป็นแบบอย่าง	ความรับผิดชอบ	คุณภาพของ แผนการสอน	คุณภาพของ สื่อการสอน	ความสามารถ ในการสอน
1						
2						
3						
4						
5						

กิจกรรมที่ 8.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่าง การเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวบ่งชี้	ระดับของการวัด	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	ตัวอย่าง
ประเภทของการเจ็บป่วย	มาตรานามบัญญัติ	ความถี่	- จำนวนนักเรียนที่เป็นไข้หวัด - จำนวนนักเรียนที่มีอาการท้องเสีย
		ฐานนิยม	อาการเจ็บป่วยที่นักเรียนเป็นมากที่สุด (เช่น ปวดท้อง)
		ร้อยละ	ร้อยละของนักเรียนที่เป็นหวัด
เจตคติต่ออาชีพสุจริต	มาตราจัดอันดับ	ความถี่	จำนวนนักเรียนที่มีเจตคติต่ออาชีพสุจริตระดับดี ปานกลาง ต่ำ
คะแนนวิชาภาษาไทย	มาตราอันตรภาค	ความถี่	จำนวนนักเรียนที่ได้เกรด 4
		ร้อยละ	ร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนนวิชาภาษาไทยเกรด 3 และเกรด 4
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยของคะแนนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้น ป. 5
น้ำหนัก	มาตราอัตราส่วน	ความถี่	จำนวนนักเรียนที่มีน้ำหนักอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
		ร้อยละ	ร้อยละของนักเรียนที่มีน้ำหนักผ่านเกณฑ์
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักของนักเรียนชั้น ป. 6

กิจกรรมที่ 8.3 การกำหนดวิธีการนำเสนอข้อมูล

ตัวอย่างการนำเสนอในรูปตารางสถิติ

ตัวอย่างที่ 1

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน

ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

วิชา	คะแนนเฉลี่ยที่ได้	คะแนนเฉลี่ยของ จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยของ ประเทศ
1. ภาษาไทย	72.7	62.5	71.1
2. คณิตศาสตร์	59.7	57.3	60.4
3. สปช.	63.5	66.9	65.3
4. ภาษาอังกฤษ	57.2	55.4	54.9

ตัวอย่างที่ 2

คุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน

อัตราส่วนร้อยละของนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ระดับชั้น	ความมีระเบียบวินัย	การแสวงหาความรู้ (รักการอ่าน)	การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม
มัธยมศึกษาปีที่ 1	70.2	71.1	50.7
มัธยมศึกษาปีที่ 2	68.7	69.3	58.4
มัธยมศึกษาปีที่ 3	69.4	80.2	57.3
มัธยมศึกษาปีที่ 4	71.5	81.4	54.9
มัธยมศึกษาปีที่ 5	76.3	82.6	55.1
มัธยมศึกษาปีที่ 6	77.5	90.5	49.7

ตัวอย่างที่ 3

พฤติกรรมและลักษณะของอาจารย์ในโรงเรียน

หมวดวิชา	จำนวนอาจารย์	ร้อยละของอาจารย์ที่มีคุณภาพการสอนในระดับดี	ร้อยละของอาจารย์ที่มีแผนการสอนดี	จำนวนสื่อที่ผลิตต่อคนต่อภาคเรียน	จำนวนผลงานวิจัยต่อภาคเรียน
ภาษาไทย	10	78.4	85.9	2.4	2
คณิตศาสตร์	12	80.0	92.4	3.6	1
สังคมศึกษา	8	79.3	91.6	4.7	2
วิทยาศาสตร์	11	67.5	88.7	5.9	1
พลศึกษา	3	72.9	85.7	0.7	1

ตัวอย่างที่ 4

ลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน

ร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารในด้านต่างๆ

แหล่งผู้ให้ข้อมูล	ความ ว่ าม รับ ผิด ชอบ	ความเป็นผู้นำ	ความสามารถในการบริหารงาน	มนุษยสัมพันธ์
นักเรียน	81.4	-	-	91.2
ครูอาจารย์	81.2	75.4	81.3	87.6
บุคลากรอื่นๆ	85.4	79.2	84.7	84.6
ผู้ปกครองนักเรียน	80.3	79.1	85.9	92.5

ตัวอย่างที่ 5

ลักษณะและพฤติกรรมของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียน

พฤติกรรม	ผลการประเมิน	หมายเหตุ
1. การเอาใจใส่นักเรียน	82% เอาใจใส่นักเรียนดี	
2. การให้ความร่วมมือกับโรงเรียน	59.4% ให้ความร่วมมือ	มาประชุมน้อยเวลาโรงเรียนจัดประชุม
3. การสนับสนุนกิจการของโรงเรียน	ดี	- ปรึกษาสิ่งของเวลาโรงเรียนจัดกิจกรรม - ร่วมแรงในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ตัวอย่าง การนำเสนอในลักษณะการบรรยาย

ตัวอย่าง

สภาพดำเนินงานในโรงเรียน ปีการศึกษา 2541

สภาพการดำเนินงานของโรงเรียน

จากการศึกษารายงานการประชุม เอกสารแสดงผลการดำเนินงานของโรงเรียนในปีการศึกษา 2541 การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง ปรากฏผลดังนี้

1. ระบบการบริหารงาน

อาจารย์ร้อยละ 90 รับทราบว่าโรงเรียนมีแผนพัฒนาโรงเรียนด้านใดบ้าง ระบบการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียน และกลุ่มผู้ปกครอง ผู้บริหารมีแผนการดำเนินงานชัดเจน มีการกำกับและติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

2. การพัฒนาครูด้านวิชาการ

มีการพัฒนาอบรมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในภาคการศึกษาต้นและปลาย ภาคละ 1 ครั้ง ผลการอบรมพบว่าครูอาจารย์มีความพอใจมาก และเห็นว่ามีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน แต่ปัญหายังอยู่ที่การนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติซึ่งพบว่าครูยังมีเวลาน้อย และยังต้องการการนิเทศอีกมาก

ในด้านสื่อการสอนนั้น พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่คือร้อยละ 90 ยังใช้สื่อการสอนที่เป็นแผ่นใส การสร้างหุ่นจำลองยังมีอยู่น้อยมาก จำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาให้ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย

3. การจัดหลักสูตร

โรงเรียนมีหลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่น ในภาคต้นมีวิทยากรที่เป็นผู้ปกครองมาสอนให้นักเรียนรู้จักกรีดยาง การทำจักสาน และงานไม้

4. การพัฒนาผู้เรียน

มีการทดลองใช้การประเมินแฟ้มผลงานกับนักเรียนในทุกระดับชั้นและทุกวิชา วิชาที่ดำเนินการได้ผลคือ วิชาภาษาไทย และสังคมศึกษา นักเรียนมีความพอใจในการประเมินผลแบบนี้มาก

5. ความร่วมมือของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา

ผู้ปกครองให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนดีมาก ผู้ปกครองร้อยละ 70 มาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ร้อยละ 50 มาร่วมพัฒนาโรงเรียนด้านสิ่งแวดล้อมเมื่อโรงเรียนขอความร่วมมือ

ตัวอย่าง แบบสรุปผลการประเมินภายในโรงเรียนคันทนาเยาว

มาตรฐานด้านปัจจัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

คำอธิบาย ผู้บริหารทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละเวลาส่วนตัวให้กับงาน ให้ความสำคัญกับงานเป็นอันดับแรก มีความกระตือรือร้นกับงาน และมีความตั้งใจในการพัฒนางานให้ดียิ่งๆ ขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
1. ผู้บริหาร จำนวนที่ส่งแบบสอบถามจำนวน 4 ท่าน คืนกลับ 4 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 100	แบบ ป. 6.1 (ผู้บริหาร) แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในแบบสอบถามประกอบด้วย 1. ข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ 2. พฤติกรรมที่ต้องการประเมินจากข้อรายการ คือ ดี ปานกลาง ต้องปรับปรุง 3. เกณฑ์การประเมินโดยภาพรวมของพฤติกรรมที่ปฏิบัติดี และปานกลาง	1. จากการสรุปแบบสอบถามระดับคุณภาพ 3 เกณฑ์ ดังนี้ 1. ดี 2. ปานกลาง 3. ต้องปรับปรุง 2. เกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของระดับคุณภาพดี และปานกลาง	จากการสรุปผลการประเมินปรากฏว่าอยู่ในระดับดีทั้งหมด 4 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ทำให้ผ่านเกณฑ์ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100 ด้วย
2. ครู โดยการส่งแบบสอบถามจำนวน 20 ชุด คืนกลับ 19 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.00	แบบ ป. 6.1 (ครู) แบบประเมินการอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในแบบสอบถามประกอบด้วย 1. ข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ 2. พฤติกรรมที่ต้องการประเมินจากข้อรายการ คือ ดี ปานกลาง ต้องปรับปรุง 3. เกณฑ์การประเมินโดยภาพรวมของพฤติกรรมที่ปฏิบัติดี และปานกลาง	เช่นเดียวกับแบบ ป. 6.1 (ผู้บริหาร)	จากการสรุปผลการประเมินปรากฏว่าอยู่ในระดับดีทั้งหมด 10 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 และระดับปานกลาง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 47.37 และผลการประเมินโดยภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 100

ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
3. นักเรียน ส่งแบบสอบถาม จำนวน 160 ชุด ตอบ กลับมาจำนวน 157 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.13	แบบ ป. 6.1 (ผู้เรียน) ค. ลักษณะของคำถามแบบนี้จะมี ลักษณะเนื้อหาสาระคล้ายกับของ แบบ ป.6.1(ครู) ข.	เกณฑ์การประเมินเช่นเดียวกับ แบบ ป. 6.1 (ผู้บริหาร) ก.	จากการสรุปผลการประเมิน ปรากฏว่าอยู่ในระดับดี 104 คน คิดเป็นร้อยละ 66.24 และระดับปานกลาง 35 คน คิดเป็นร้อยละ 22.29 และผลการประเมินโดย ภาพรวม ผ่านเกณฑ์การ ประเมินคิดเป็นร้อยละ 88.53
4. ผู้ปกครอง ส่งแบบสอบถาม จำนวน 160 ชุด ตอบ กลับมาจำนวน 121 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.63	แบบ ป. 6.1 (ผู้ปกครอง) ง. แบบประเมินการอุทิศตนให้กับ การปฏิบัติงานในสถานศึกษาใน แบบประเมินประกอบด้วย 1. ข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ 2 . พฤติกรรมที่ต้องการ ประเมินจากข้อรายการ คือ ดี ปานกลาง ต้องปรับปรุง 3. เกณฑ์การประเมินโดย ภาพรวม	เกณฑ์การประเมินเช่นเดียวกับ แบบ ป. 6.1 (ผู้บริหาร) ก.	จากการสรุปผลการประเมิน ปรากฏว่าอยู่ในระดับดี 60 คน คิดเป็นร้อยละ 49.59 และระดับปานกลาง 61 คน คิดเป็นร้อยละ 50.41 และ ผลการประเมินโดยภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมินคิด เป็นร้อยละ 100

* หมายเหตุ แบบสรุปการประเมินชุดนี้ นำมาจาก Self Study Report (SSR) ของ
โรงเรียนคันทนา

ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลในรูปกราฟหรือแผนภูมิ

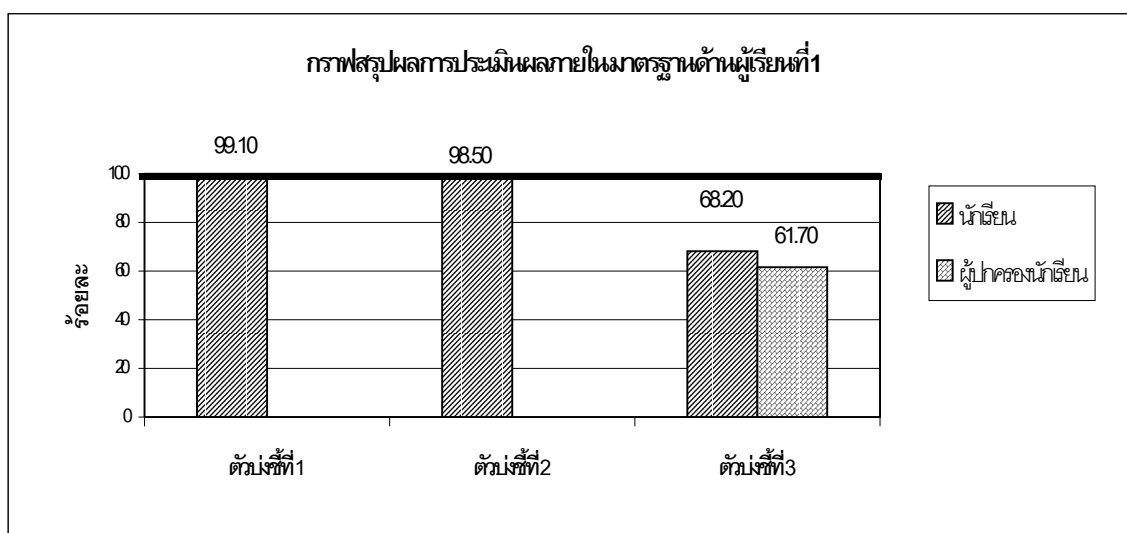
ตัวอย่าง สรุปผลการประเมินภายในโรงเรียนวิถีศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและจิตใจดี

ร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่มีความคิดเห็นต่อนักเรียนด้านต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้	1.มีน้ำหนักร่างกาย ส่วนสูง ตามเกณฑ์ มาตรฐาน			2.ร่างกายแข็งแรง มีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีกับครูเพื่อนและบุคคลทั่วไป			3.รู้จักรับประทานอาหาร ตามหลักโภชนาการ		
	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน
แหล่งข้อมูล									
นักเรียน	3,288	99.10	0.90	3,300	98.50	1.50	1,000	68.20	31.80
ผู้ปกครอง นักเรียน							500	61.70	38.30

หมายเหตุ ตัวบ่งชี้ที่ 1 และ 2 ไม่ได้เก็บข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน

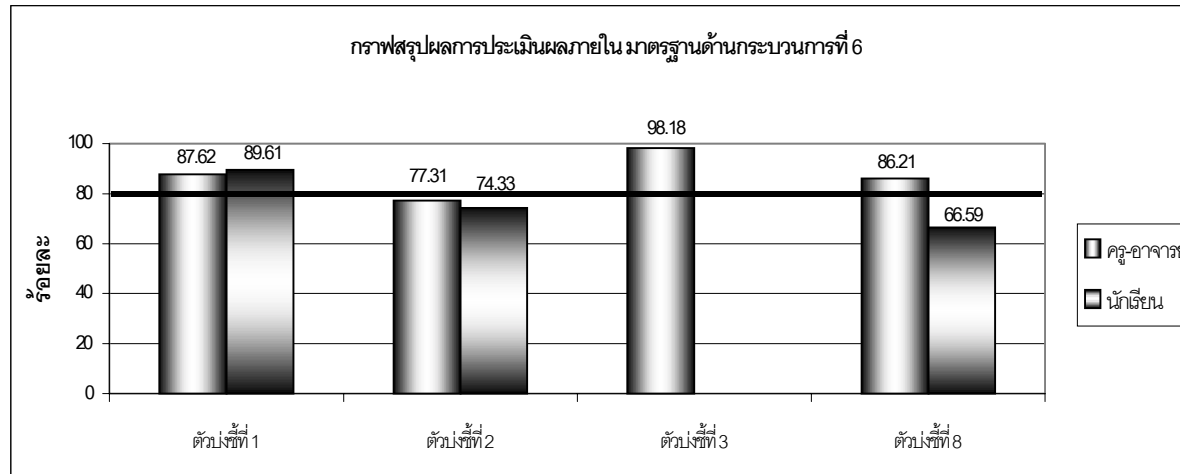
ตัวอย่าง สรุปผลการประเมินภายในโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

ร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่มีความคิดเห็นต่อครู - อาจารย์ ในด้านต่างๆ

ตัวบ่งชี้	1.การสอนหลากหลาย			2.จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ห้องศความรู้ได้			3.แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง			8.รู้จักประเมินผู้เรียน		
	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ครู - อาจารย์	105	87.62	12.38	119	77.31	22.69	108	98.18	1.82	116	86.21	13.79
นักเรียน	491	89.61	10.39	491	74.33	25.67				491	66.59	33.41

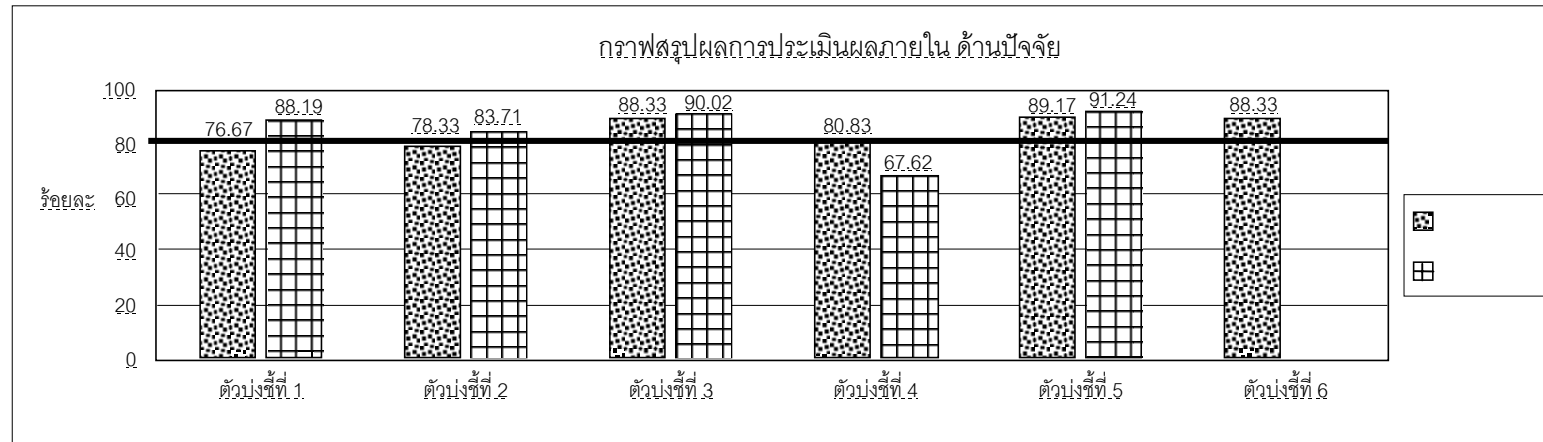
หมายเหตุ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ไม่ได้เก็บข้อมูลจากนักเรียน

ตัวอย่าง สรุปผลการประเมินภายในโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ
มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 1 ครูมีวิถึญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม

ร้อยละของผู้ให้ข้อมูลที่มีความคิดเห็นต่อครู-อาจารย์ในด้านต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้	1. ครูเข้าใจผู้เรียน			2. เคารพศักดิ์ศรีผู้เรียน		3. มีมนุษยสัมพันธ์ ซื่อสัตย์ รับฟังผู้อื่น		4. รับผิดชอบ		5. วางตนเหมาะสม		6. ทักษะติดต่ออาชีพครู		
	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	กลุ่มตัวอย่าง	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ครู - อาจารย์	120	76.67	23.33	78.33	21.67	88.33	11.67	80.83	19.17	89.17	10.83	120	88.33	11.67
นักเรียน	491	88.19	11.81	83.71	16.29	90.02	9.98	67.62	32.38	91.24	8.76			

หมายเหตุ

- ตัวบ่งชี้ที่ 6 ไม่ได้เก็บข้อมูลจากนักเรียน
- แบบสรุปการประเมินชุดนี้ นำมาจาก Self Study Report (SSR) ของโรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ

กิจกรรมที่ 9

การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาจากผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จะมีส่วนช่วยในการกำหนดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาต่อไป

หลักการ

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์จะทำให้ทราบว่าสถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ และทำให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา

วิธีการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยการเปรียบเทียบเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการบรรลุ และผลการปฏิบัติงานจริง ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนความต้องการจำเป็น (needs) ที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาอาจมีความต้องการจำเป็นหรือปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้น และไม่สามารถแก้ไขได้พร้อมกันในขณะเดียวกัน ดังนั้น จึงควรมีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเหล่านั้น เพื่อจะได้วางแผนการแก้ไขปัญหาในจุดที่มีความจำเป็นเร่งด่วนก่อน

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาเป้าหมายและเกณฑ์การประเมินที่กำหนดในแต่ละตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในกรอบการประเมิน
2. จัดทำสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแต่ละตัวบ่งชี้
3. เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์ที่กำหนด แล้วสรุปผลการประเมินตามแต่ละตัวบ่งชี้
4. ประมวลผลการประเมินจากแต่ละตัวบ่งชี้ที่อยู่ภายใต้มาตรฐานการศึกษาเดียวกัน
5. สรุปมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ ซึ่งสะท้อนถึงจุดแข็งของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษายังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ซึ่งสะท้อนจุดอ่อนของสถานศึกษา
6. จัดลำดับความสำคัญของจุดอ่อนของสถานศึกษาที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุง

กิจกรรมที่ 9.1 การสรุปผลการประเมิน

ตัวอย่าง ผลการประเมิน

เป้าหมายในแต่ละตัวบ่งชี้	เกณฑ์การตัดสิน	ผลการดำเนินงาน	สรุปผลการประเมิน	หมายเหตุ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนอยู่ในระดับดี	คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนใน ทุกวิชา (5 วิชา) จากแบบสอบ มาตรฐาน สูงกว่าค่าเฉลี่ย ของจังหวัด	คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนสูง กว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด 3 วิชา ยกเว้นวิชาคณิตศาสตร์และ ภาษาอังกฤษที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของจังหวัด	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยัง ไม่บรรลุเป้าหมาย 3 วิชา	
สุขภาพกายของนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ปกติ	นักเรียนร้อยละ 90 มีน้ำหนัก และส่วนสูงในเกณฑ์ปกติ	นักเรียนร้อยละ 82 มีน้ำหนัก และส่วนสูงตามเกณฑ์ปกติ	สุขภาพกายของนักเรียนใน โรงเรียนยังไม่เป็นไปตาม เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์การประเมินกำหนดไว้ ค่อนข้างสูงเนื่องจากสุขภาพ- กายของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น พื้นฐานที่สำคัญ
การสอนของครูที่เน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลาง	ครูร้อยละ 60 มีการจัด กิจกรรม การเรียนการสอนที่ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	ครูประมาณร้อยละ 70 มีการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูสูง กว่าเกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์การประเมินกำหนดอยู่ ในระดับปานกลาง เนื่องจาก สถานศึกษา อยู่ระหว่างการพัฒนา กิจกรรมการเรียน การสอนแนวนี้

ตัวอย่าง ผลการประเมิน (ต่อ)

เป้าหมายในแต่ละตัวบ่งชี้	เกณฑ์การตัดสิน	ผลการดำเนินงาน	สรุปผลการประเมิน	หมายเหตุ
ผู้บริหารมีคุณธรรมและจริยธรรม	ผู้บริหารได้รับการประเมินจากชุมชนว่าเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินมีค่ามากกว่า 4.5 จากมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ)	ผู้บริหารได้รับการประเมินจากชุมชนด้านคุณธรรม จริยธรรมในระดับปานกลาง	คุณธรรม และจริยธรรมของผู้บริหารที่ได้จากการประเมินของชุมชนยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน	
การเอาใจใส่ต่อการสั่งสอนบุตรหลานของผู้ปกครองอยู่ในระดับดี	ผู้ปกครองร้อยละ 75 มีการเอาใจใส่ต่อการสั่งสอนบุตรหลานในระดับดี	ผู้ปกครองร้อยละ 45 มีการเอาใจใส่ต่อการสั่งสอนบุตรหลานในระดับดี	ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการสั่งสอนบุตรหลานยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์การประเมินตั้งไว้ไม่ค่อนสูงเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของชุมชนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

กิจกรรมที่ 9.2 การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา

เพื่อให้เห็นจุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาได้ชัดเจนอาจใช้วิธีการวิเคราะห์เมตริกซ์ (metric analysis) ซึ่งจะทำให้เห็นภาพว่าผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้แต่ละตัวอยู่ในระดับใด โดยการแบ่งตารางออกเป็น 4 ส่วน (อาจแบ่งเป็น 16 ส่วนก็ได้ถ้าต้องการให้ละเอียดขึ้น) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่มุ่งหวัง (หรือเรียกว่า เกณฑ์ที่ควรจะเป็น) และสภาพที่เกิดขึ้นจริง จุดที่ใช้ในการแบ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ย หรือเกณฑ์ที่ผู้ประเมินจะเห็นว่าเหมาะสม คะแนนสูง-ต่ำอาจเป็นร้อยละ (%) หรือคะแนนเฉลี่ยจากมาตรฐานค่า (เช่น สูง=5, ปานกลาง=3, ต่ำ=1) การแบ่งตารางออกเป็น 4 ส่วนมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง เกณฑ์ที่ต้องการมีระดับต่ำ แต่ผลการดำเนินงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานมีคุณภาพเกินมาตรฐานที่กำหนด
- 2 หมายถึง เกณฑ์ที่ต้องการมีระดับสูง และผลการดำเนินงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จในระดับดี
- 3 หมายถึง เกณฑ์ที่ต้องการมีระดับสูง แต่ผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จต้องทำการแก้ไขปรับปรุงอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เกณฑ์ที่ต้องการมีระดับต่ำ และผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า ผลการดำเนินงานยังอยู่ในสภาพที่ไม่ดีนัก แต่ยังไม่น่าวิตกมาก เนื่องจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ นั้นไม่สูงมาก

สภาพที่เป็นจริง

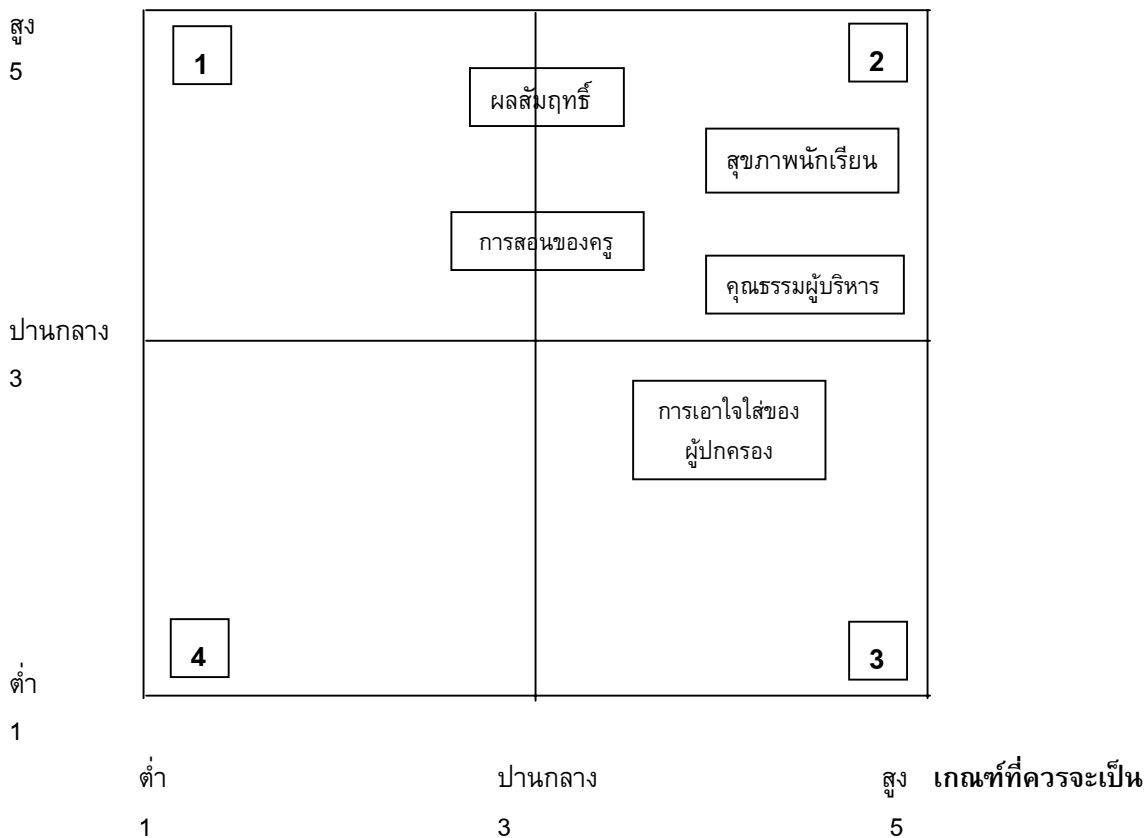
ผลการดำเนินงานในช่อง 1 และ 2 เป็นจุดแข็งของสถานศึกษา

ผลการดำเนินงานในช่อง 3 และ 4 เป็นจุดอ่อนของสถานศึกษา

ตัวอย่าง สรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้

ตัวอย่างนี้กำหนดคุณภาพของการดำเนินงานด้วยมาตรประเมินค่า 5 ระดับ

สภาพที่เป็นจริง

จากตัวอย่างข้างต้น สรุปได้ดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (กำหนดเกณฑ์ที่ระดับปานกลาง)

คุณภาพนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสอนของครู คุณธรรมผู้บริหาร

ตัวบ่งชี้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (กำหนดเกณฑ์ที่ระดับปานกลาง)

การเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าในกลุ่มที่ **2** เองก็มีระดับของความสำเร็จไม่เท่ากัน สภาพ
ของนักเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจมากที่สุด (เกณฑ์สูงและผลที่เกิดขึ้นก็อยู่ในระดับสูง) คุณธรรมของ
ผู้บริหารอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดในกลุ่มนี้ (เกณฑ์สูงแต่ผลที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง)

ตัวอย่าง สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา

(สมมติข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่เกี่ยวกับตัวอย่างข้างต้น)

จุดแข็งของสถานศึกษา	จุดอ่อนของสถานศึกษา
ผู้เรียน นักเรียนในโรงเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับ น่าพอใจ เป็นที่ยอมรับของชุมชน	- สุขภาพของนักเรียนโดยรวมยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังต้องปรับปรุงวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ
ผู้บริหาร ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ	คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารได้รับการยอมรับจาก ชุมชนในระดับปานกลาง
ครูอาจารย์ ครูมีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ มีความ เอื้ออาทรต่อศิษย์	ครูที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียน เป็นศูนย์กลางแม้จะสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน แต่ก็ยังมี เพียงร้อยละ 70 จึงควรมีการพัฒนาหรือกระตุ้นให้ครู อาจารย์ทั้งหมดใช้วิธีการสอนแนวนี้
ผู้ปกครอง -	ผู้ปกครองส่วนใหญ่คือเกือบ 60% ในชุมชนที่โรงเรียน ตั้งอยู่ ยังให้การดูแลเอาใจใส่บุตรหลานน้อยกว่าที่ควร จะเป็น
ความพร้อมเพียงของทรัพยากรที่ใช้ในการ ดำเนินงาน	- งบประมาณของสถานศึกษามีไม่เพียงพอ - จำนวนครูต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด 2 คน

จากผลการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา คณะกรรมการประเมินผลภายในจะต้องนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะจุดอ่อนของการดำเนินงาน ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า ในบางสถานศึกษาอาจพบจุดอ่อนมากมาย เป็นหน้าที่ของคณะทำงานที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญของจุดอ่อนที่เป็นปัญหาดังกล่าวเพื่อจะได้วางแผนการแก้ไขปัญหาที่มีความจำเป็นสูงสุดก่อน

กิจกรรมที่ 9.3 การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment)

การใช้วิธีการให้น้ำหนักคะแนนเป็นคู่ (Paired-Weighting Procedure) ในการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ที่สำคัญ มีขั้นตอนดังนี้

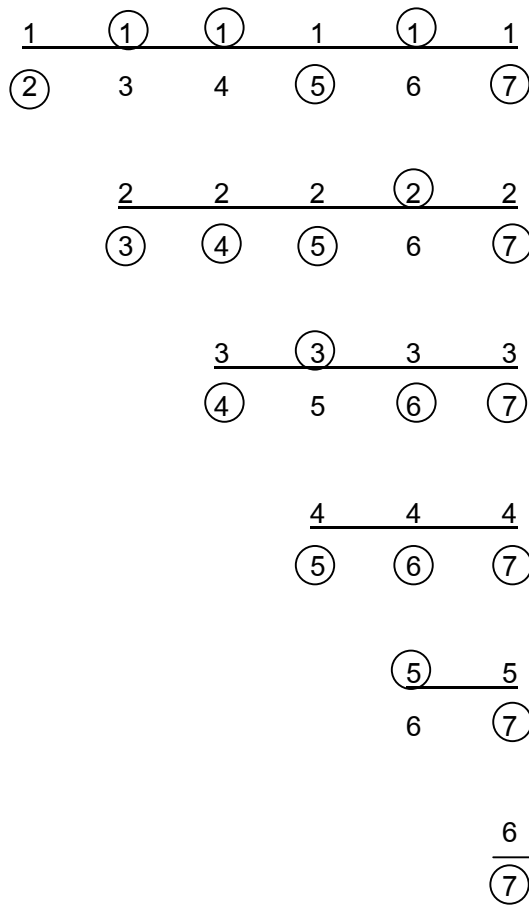
1. เตรียมแบบฟอร์มสำหรับการทำ Paired-Weighting Procedure เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นให้คณะกรรมการประเมินผลภายในหรือกลุ่มครูอาจารย์ในสถานศึกษา
2. สมาชิกพิจารณาความสำคัญของตัวบ่งชี้ที่ยังไม่บรรลุผลที่ละคู่ แล้ววงกลมล้อมรอบตัวเลขที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นตัวที่สำคัญกว่า
3. นับความถี่ของตัวบ่งชี้ที่ได้รับการวงกลม ตัวที่มีความถี่มากที่สุด ถือว่ามีความต้องการจำเป็นสูงสุด
4. รวมคะแนนของสมาชิกแต่ละคนตามแต่ละตัวบ่งชี้

ตัวอย่าง สมมติว่าตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญมากที่สุดจากการประเมินมี 7 ข้อ (หมายถึง มีความต้องการจำเป็นที่ต้องจัดลำดับ 7 ข้อ)

ในที่นี้ให้	1	หมายถึง	ความต้องการจำเป็นด้านสุขภาพของผู้เรียน
	2	หมายถึง	ความต้องการจำเป็นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
	3	หมายถึง	ความต้องการจำเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรมผู้บริหาร
	4	หมายถึง	ความต้องการจำเป็นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
	5	หมายถึง	ความต้องการจำเป็นด้านการจัดหาทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา
	6	หมายถึง	ความต้องการจำเป็นด้านการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
	7	หมายถึง	ความต้องการจำเป็นด้านการเอาใจใส่ของชุมชนต่อสถานศึกษา

ให้กรรมการแต่ละท่านพิจารณาความสำคัญของตัวบ่งชี้ที่ละคู่ ทุกคู่ โดยวงกลมล้อมรอบตัวเลขที่แสดงถึงความต้องการจำเป็นตัวที่สำคัญกว่า

นี่คือตัวอย่างการพิจารณาความสำคัญของตัวบ่งชี้ของกรรมการท่านหนึ่ง

1 = 3 หมายถึง ตั๋วบงชีที่ 1 ได้ 3 คะแนน

2 = 2 หมายถึง ตั๋วบงชีที่ 2 ได้ 2 คะแนน

3 = 2 หมายถึง ตั๋วบงชีที่ 3 ได้ 2 คะแนน

4 = 2 หมายถึง ตั๋วบงชีที่ 4 ได้ 2 คะแนน

5 = 4 หมายถึง ตั๋วบงชีที่ 5 ได้ 4 คะแนน

6 = 2 หมายถึง ตั๋วบงชีที่ 6 ได้ 2 คะแนน

7 = 6 หมายถึง ตั๋วบงชีที่ 7 ได้ 6 คะแนน

สรุปว่าคณะกรรมการท่านนี้ให้ความสำคัญกับตั๋วบงชีที่ 7 คือ การเอาใจใส่ของชุมชนต่อสถานศึกษาเป็นอันดับแรก (6 คะแนน) รองลงมาคือ การจัดหาทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา (4 คะแนน) สุขภาพของผู้เรียน (3 คะแนน) นอกนั้นก็มีความต้องการจำเป็นเท่าๆ กัน (2 คะแนน)

จากนั้นคณะทำงานรวมคะแนนในตั๋วบงชีที่กรรมการแต่ละท่านให้ ตั๋วบงชีที่มีคะแนนสูงสุดแสดงว่ามีความต้องการจำเป็นสูงสุดที่จะต้องได้รับการพิจารณาแก้ไข สำหรับตั๋วบงชีใดที่มีคะแนนเท่ากัน สมาชิกในกลุ่มอาจอภิปราย และลงคะแนนใหม่ก็ได้สำหรับตัวที่มีคะแนนเท่ากันนั้นๆ ผลที่ได้จากการจัดอันดับความสำคัญจะถูกนำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

กิจกรรมที่ 10

แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาจุดอ่อนของสถานศึกษา โดยนำผลการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมาพิจารณา
2. เพื่อศึกษาสาเหตุที่นำไปสู่การเกิดปัญหาหรือจุดอ่อนดังกล่าว
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา

หลักการ

จากจุดอ่อนของสถานศึกษาที่ค้นพบจะต้องนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปรับปรุง การวิเคราะห์หาสาเหตุสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้แผนภูมิแก๊งปลา (Fishboning) การวิเคราะห์แบบฟอลท์ทรี (Fault Tree Analysis) เมื่อทราบสาเหตุของปัญหา สถานศึกษาควรระดมความคิดจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันหาวิธีการแก้ไข

วิธีการหาแนวทางหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหอาจใช้เทคนิค MAUT (Multi-Attribute Utility) คือการวิเคราะห์ประโยชน์ที่จะได้รับจากแต่ละทางเลือก และโอกาสที่แต่ละทางเลือกจะส่งผลให้ได้ประโยชน์นั้นๆ

วิธีดำเนินการ

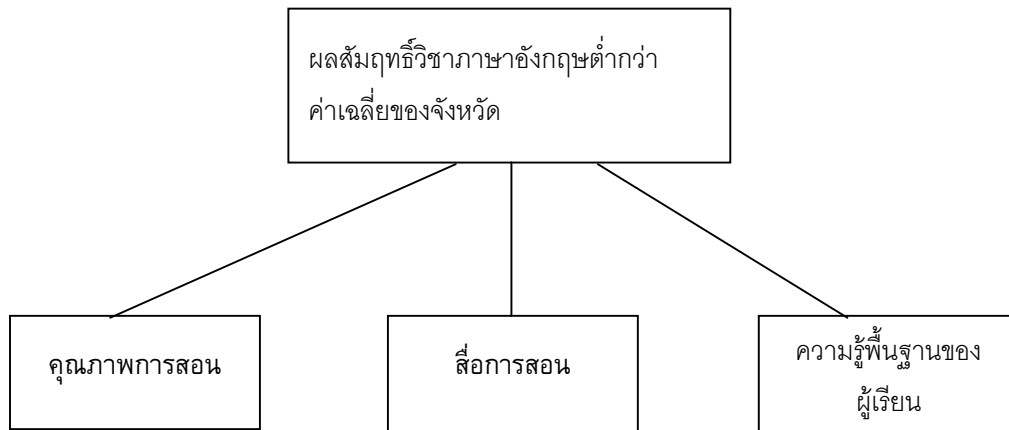
1. กำหนดผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่สะท้อนถึงจุดอ่อนในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. คณะกรรมการประเมินผลภายในจัดประชุมเพื่อระบุนสาเหตุที่นำไปสู่ปัญหาดังกล่าว
3. หาแนวทางการแก้ไขปัญหา

กิจกรรมที่ 10.1 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตาม

เกณฑ์มาตรฐาน

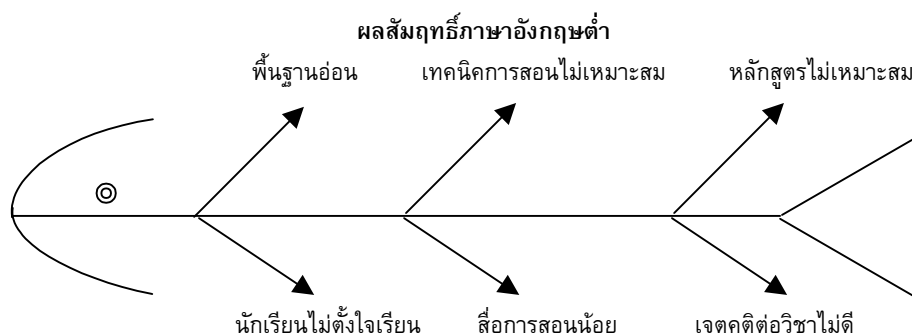
1. กำหนดปัญหาหรือตัวบ่งชี้ที่ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ตามตัวอย่างคือ ผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด
2. ระดมความคิดของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ว่าสาเหตุอะไรบ้างที่อาจทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว
3. ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไข

ตัวอย่าง วิธีการวิเคราะห์สาเหตุด้วย Fault Tree Analysis

สมมติมีสาเหตุที่เป็นไปได้ 3 ประการในการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของจังหวัด ผู้เกี่ยวข้องควรประเมินว่าสาเหตุใดมีโอกาสในการเกิดมากที่สุด และเป็นสาเหตุหลักในการนำไปสู่ปัญหาดังกล่าว

ตัวอย่าง วิธีการวิเคราะห์โดยการใช้แผนภูมิแก๊งปลา

ผลการวิเคราะห์สาเหตุ

สมมติจากการระดมความคิดของผู้เกี่ยวข้องมีข้อสรุปดังนี้

1. สาเหตุของการเกิดปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ มีหลายสาเหตุแต่มีระดับความสำคัญไม่เท่ากัน เฉลี่ยความคิดเห็นแล้วได้ผลดังปรากฏในตาราง
2. โอกาสในการเกิดสาเหตุดังกล่าวไม่เท่ากัน เฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้วได้ผลดังปรากฏในตาราง

สาเหตุของปัญหา	(1) น้ำหนักความสำคัญของ สาเหตุที่นำไปสู่ปัญหา (100%)	(2) โอกาสในการเกิดสาเหตุ (100%)	(3) สรุปความสำคัญของสาเหตุ (1) x (2)
1. พื้นความรู้เดิมไม่พอ	70	90	63
2. เทคนิคการสอนไม่เหมาะสม	50	70	35
3. หลักสูตรไม่เหมาะสม	20	20	4
4. นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน	65	80	52
5. สื่อการสอนไม่เพียงพอ	65	40	26
6. นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาต่ำ	75	90	67.5

จากผลการวิเคราะห์ สรุปว่าผู้เกี่ยวข้องควรแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษในเรื่องเจตคติต่อวิชาก่อน (67.5) เพราะเป็นสาเหตุหลัก และมีโอกาสในการเกิดสูงมาก รองลงมาคือ สาเหตุที่มาจากพื้นความรู้เดิมไม่พอ (63) และนักเรียนไม่ตั้งใจเรียน เท่าที่ควร (52) สาเหตุที่น้อยที่สุด คือ หลักสูตรไม่เหมาะสม (4)

กิจกรรมที่ 10.2 การกำหนดวิธีการแก้ไข้ปัญหา

1. เมื่อนำผลการวิเคราะห์สาเหตุมาพิจารณา หลังจากจัดลำดับสาเหตุของปัญหาได้แล้ว ให้ทำการวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข โดยกำหนดวิธีการแก้ไขหลายวิธี เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม

2. เนื่องจากการแก้ไข้ปัญหามีหลายแนวทาง ควรมีการวิเคราะห์แนวทางที่ให้ผลดีที่สุด โดยการกำหนดคุณลักษณะหรือประโยชน์ที่ใช้ในการพิจารณา

3. สรุปคะแนนที่แต่ละวิธีได้รับ วิธีที่ได้คะแนนมากที่สุดควรใช้ในการแก้ไข้ปัญหามากที่สุด

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวิธีแก้ไข้ปัญหา

สมมติทางเลือกในการแก้ไข้ปัญหาที่กลุ่มครูอาจารย์เห็นว่าควรจะใช้ในการแก้ไข้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน มี 2 วิธี

วิธีที่ 1 การจ้างอาจารย์ชาวต่างประเทศ

วิธีที่ 2 การใช้สื่อวีดิทัศน์ โทรทัศน์ในการสอน

2. กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการพิจารณาเลือกวิธีแก้ไข้ปัญหา

สมมติกลุ่มครูอาจารย์กำหนดเกณฑ์การพิจารณาการแก้ไข้ปัญหาจากคุณลักษณะหรือประโยชน์ดังนี้

1. ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

2. ความเป็นไปได้ในการจัดทำหรือจัดหาหรือดำเนินการตามวิธีนั้น

3. ระยะเวลาในการเห็นผลจากวิธีนั้นๆ

3. กำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะที่ใช้ในการพิจารณา

กำหนดคะแนนเต็ม 10 คะแนน แล้วให้ผู้เกี่ยวข้องกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะแต่ละตัวที่ใช้ในการพิจารณาเลือกวิธีการที่เหมาะสม เช่น

	คะแนนเต็ม
1. ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	3
2. ความเป็นไปได้ในการจัดทำหรือจัดหาหรือดำเนินการตามวิธีนั้น	2
3. ระยะเวลาในการเห็นผลจากวิธีนั้นๆ	5

จากตัวอย่าง กลุ่มผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับระยะเวลาในการเห็นผลที่เกิดขึ้นมากที่สุด ในการเลือกวิธีการแก้้ปัญหาที่เหมาะสม

4. กำหนดโอกาสในการนำไปสู่การเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแต่ละวิธี
กำหนดคะแนนเต็ม 10 คะแนน และให้ผู้เกี่ยวข้องระบุโอกาสที่แต่ละวิธีจะนำไปสู่
การเกิดคุณลักษณะหรือประโยชน์ข้อนั้นๆ มากที่สุด
หมายเหตุ การทำกิจกรรมนี้ใช้วิธีการระดมความคิดและหาค่าเฉลี่ยจากคำตอบของทุกคน

ตัวอย่าง

ผลการเปรียบเทียบวิธีแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

คุณลักษณะที่ใช้ในการพิจารณา	น้ำหนักความสำคัญ (เต็ม 10 คะแนน)	วิธีที่ 1 (ข้อละ 10 คะแนน)	วิธีที่ 2 (ข้อละ 10 คะแนน)	คะแนนรวม	
				วิธีที่ 1	วิธีที่ 2
1. ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	3	6	7	6 x 3 18	7 x 3 21
2. ความเป็นไปได้ในการจัดทำ/จัดหา	2	4	7	4 x 2 8	7 x 2 14
3. ระยะเวลาในการเห็นผล	5	7	6	7 x 5 35	6 x 5 30
รวมคะแนน				61	65

หมายเหตุ

วิธีที่ 1 หมายถึง เชิญวิทยากรเจ้าของภาษามาสอนทุกสัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้ง
วิธีที่ 2 หมายถึง ใช้สื่อการสอนวีดิทัศน์ โทรทัศน์

ผลการวิเคราะห์

วิธีที่ควรเลือกใช้ในการแก้ไขปัญหาคือ วิธีที่ 2 เพราะมีคะแนน (65 คะแนน) มากกว่าวิธีที่ 1 (61 คะแนน)

กิจกรรมที่ 10.3 การพัฒนาสถานศึกษาตามวิธีการที่กำหนด

งานที่สถานศึกษาควรพิจารณาหลังจากที่ได้มีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ การดำเนินการแก้ไขปัญหาตามแนวทางที่กำหนด สิ่งที่เป็นปัญหาส่วนใหญ่ในชั้นตอนนี้ มีดังนี้

1. การเตรียมจัดทำโครงการหรือกิจกรรมการแก้ไขปัญหา และการจัดหาทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา

2. ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองได้ แม้จะรู้แนวทางการแก้ไข เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ หรือเป็นเรื่องที่เกินบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ เช่น การขาดสารอาหารของนักเรียนในพื้นที่ยากจน สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนไม่เหมาะสมเนื่องจาก ตั้งอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม ในกรณีนี้อาจเสนอหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

แนวทางการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

1. จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา
2. นำโครงการไปปฏิบัติ
3. ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ

รายละเอียดของสาระที่ควรปรากฏในการจัดทำข้อเสนอโครงการ

1. ชื่อโครงการ
2. ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ
.....
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ
.....
4. ระยะเวลาในการดำเนินงาน
.....
5. ผู้รับผิดชอบ
.....
6. วิธีการดำเนินโครงการ
.....
7. ทรัพยากรที่ต้องการ
.....
8. วิธีการประเมินผลโครงการ
.....
9. งบประมาณค่าใช้จ่าย
.....
10. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
.....

กิจกรรมที่ 11

การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report)

หลักการ

ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องนำมารายงานในรูปแบบรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ รายงานผลการประเมินตนเองมีประโยชน์ทั้งการใช้เพื่อพัฒนาปรับปรุงตนเองให้ดำเนินการได้ดีขึ้น และใช้เพื่อแสดงให้เห็นสาธารณชนหรือคณะกรรมการประเมินได้รับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมทั้งเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

วิธีดำเนินงาน

1. คณะกรรมการประเมินผลภายในรวบรวมผลการประเมินจากผู้รับผิดชอบฝ่ายต่างๆ
2. นำผลการประเมินมานำเสนอในรายงานผลการประเมินตนเอง
3. เผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ตัวอย่างโครงร่างรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา
(สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

ส่วนที่ 1

- หน้าปก
- ปกรอง

รายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report)	
ปีการศึกษา	
โรงเรียน	
สังกัด	
ที่ตั้ง	เลขที่ หมู่บ้าน..... ตำบล
	อำเภอ..... จังหวัด
โทรศัพท์.....	โทรสาร.....
ลงนาม	
(.....)	
ผู้บริหารสถานศึกษา	
วันที่.....	เดือน พ.ศ.....

- คำนำ
- สารบัญ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ประวัติสถานศึกษา (โดยสังเขป)
- 1.2 แผนที่ตั้งสถานศึกษา (แสดงให้เห็นชุมชนรอบสถานศึกษา วัด สถานที่สำคัญ ฯลฯ ด้วย)
- 1.3 ลักษณะของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ (สภาพโดยทั่วไป อาชีพ ปัญหา ฯลฯ)
- 1.4 แหล่งการเรียนรู้/สถานที่สำคัญในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (เช่น วัด/ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์/โบราณสถาน ห้องสมุด ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ)
- 1.5 อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง

อาชีพ	ร้อยละของอาชีพผู้ปกครอง	ร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนและอาชีพ				
		0-5,000	5,001-10,000	10,001-20,000	20,001-30,000	30,001 ขึ้นไป
1.						
2.						
3....						
รวม						

2. อาคาร สถานที่

2.1 แผนผังอาคาร สถานที่ของสถานศึกษา

2.2 จำนวนอาคาร สถานที่ จำแนกตามประเภท

อาคาร	จำนวน	
	หลัง	ห้อง
อาคารเรียน		
- อาคารถาวร		
- อาคารชั่วคราว		
อาคารประกอบ (รวม)		
- อาคารเอนกประสงค์		
- โรงอาหาร		
- หอประชุม		
- บ้านพักครู		
- บ้านพักคนงาน		
- หอพักนักเรียน/นักศึกษา		
- อาคารหอสมุด		
- ป้อมยาม		
- อาคารพัสดุ		
- ห้องน้ำ /ห้องส้วม (รวมห้องอาบน้ำ)		
- ที่بسวชาย		
- อื่นๆ (ระบุ) ...		

3. แผนภูมิโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา

4. บุคลากร

4.1 จำนวนบุคลากร จำแนกตามเพศ

ตำแหน่ง	รวม	ชาย	หญิง
1. ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร 2. ครูประจำ (ไม่รวมข้อ 1) -ผู้สอน -พี่เลี้ยงเด็ก -ปฏิบัติงานอื่น (ไม่ได้สอน) 3. ครูพิเศษ 4. บุคลากรอื่น			
รวม			

- หมายเหตุ 1) ครูประจำหมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนเป็นประจำ โดยปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนหรือปฏิบัติงานอื่น ทั้งที่ได้รับการบรรจุและยังไม่ได้รับการบรรจุ ครูอัตราจ้าง และพี่เลี้ยงเด็ก
- 2) ครูพิเศษ หมายถึง ครูที่เข้ามาทำการสอนในโรงเรียนเป็นครั้งคราว ไม่ได้อยู่ประจำที่โรงเรียน

4.2 จำนวนผู้บริหารและครูประจำ จำแนกตามอายุ (ปี)

ตำแหน่ง	รวม	ต่ำกว่า 21	21-25	26-30	31-40	41-50	51-60	61 ขึ้นไป
1. ผู้บริหาร								
2. ครูประจำ								
รวม								

4.3 จำนวนผู้บริหารและครูประจำ จำแนกตามวุฒิ

ตำแหน่ง	รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรีและเทียบเท่า	ปริญญาโทและประกาศนียบัตรบัณฑิต	ปริญญาเอก
ผู้บริหาร					
ครูประจำ					
รวม					

4.4 จำนวนผู้บริหารและครู จำแนกตามชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์

ตำแหน่ง	รวม	ไม่ได้สอน	น้อยกว่า 5 ช.ม.	5-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
1. ผู้บริหาร								
2. ครูประจำ (ไม่รวมข้อ 1)								
- ผู้สอน								
- พี่เลี้ยงเด็ก								
3. ครูพิเศษ								

5. นักเรียน

5.1 จำนวนนักเรียน และจำนวนห้องเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา...

ชั้น	จำนวนนักเรียน			จำนวนห้องเรียน
	รวม	ชาย	หญิง	
อนุบาล 1				
อนุบาล 2				
อนุบาล 3				
ป.1				
ป.2				
ป.3				
ป.4				
ป.5				
ป.6				
ม.1				
ม.2				
ม.3				
ม.4				
ม.5				
ม.6				
ปวช.1				
ปวช.2				
ปวช.3				
หลักสูตรอื่นๆ.....				
รวม				

5.2 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษาที่ผ่านมา จำแนกตามการ
เรียนต่อ/การประกอบอาชีพ

ระดับชั้นที่สำเร็จ	จำนวนผู้สำเร็จการ ศึกษาทั้งหมด	ศึกษาต่อ	ประกอบอาชีพ	อื่น ๆ
ป.6				
ม.3				
ม.6				
ปวช.				
.....				

6. งบประมาณ

รายรับ

เงินงบประมาณบาท
เงินบำรุงการศึกษา (ร.ร.รัฐ) / รายได้ (ร.ร.เอกชน)บาท
เงินบริจาคบาท
เงินอื่นๆ (ระบุ).....บาท

รายจ่าย

หน่วย :บาท

หมวดค่าใช้จ่าย	ใช้จ่ายจาก			
	เงินบ ประมาณ	เงินบำรุงการศึกษา/ รายได้	เงินบริจาค	เงินอื่น ๆ
เงินเดือน				
ค่าจ้าง				
ค่าตอบแทน				
ค่าใช้สอยและวัสดุ				
ค่าสาธารณูปโภค				
ค่าครุภัณฑ์				
ค่าที่ดิน/สิ่งก่อสร้าง				
เงินอุดหนุน				
รายจ่ายอื่นๆ				

7. วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

8. พันธกิจและแผนยุทธศาสตร์

ส่วนที่ 3 การประเมินคุณภาพภายใน

1. ผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละมาตรฐาน

มาตรฐานที่.....

ตัวบ่งชี้	เป้าหมายตามตัวบ่งชี้	การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย	ผลการดำเนินการ	ข้อมูล/หลักฐานสนับสนุน
ตัวบ่งชี้ที่1.....				
ตัวบ่งชี้ที่2.....				
ตัวบ่งชี้ที่3.....				

จุดเด่นของสถานศึกษาในมาตรฐานนี้

.....

จุดที่ต้องปรับปรุง.....

.....

แนวทางการแก้ไขและปรับปรุง.....

.....

2. สรุปผลการประเมินมาตรฐานแต่ละด้าน

ด้านผู้เรียน

จุดเด่น

.....

เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ.....

.....

จุดที่ควรปรับปรุง.....

.....

สาเหตุ.....

.....

แนวทางการแก้ไขและปรับปรุง.....

.....

ด้านกระบวนการ

จุดเด่น

เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ.....

จุดที่ควรปรับปรุง.....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไขและปรับปรุง.....

ด้านปัจจัย

จุดเด่น

เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ.....

จุดที่ควรปรับปรุง.....

สาเหตุ.....

แนวทางการแก้ไขและปรับปรุง.....

ภาคผนวก

- ผู้รับผิดชอบการประเมินคุณภาพภายใน
- วิธีการ กระบวนการที่ใช้ในการประเมิน : เครื่องมือ วิธีการเก็บข้อมูล ประชากร/
กลุ่มตัวอย่าง เกณฑ์
- อื่นๆ

กิจกรรมที่ 12

การใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อนำผลการประเมินตนเองไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง โดยการเสนอผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

หลักการ

ในการประเมินเมื่อได้ดำเนินการแล้วจะต้องนำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า แนวทางการใช้ประโยชน์จากการประเมินตนเองมี 2 ประการ

1. ใช้เพื่อพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
2. แสดงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการแสดงความรับผิดชอบของสถานศึกษาต่อการดำเนินงานให้การศึกษาตามที่ชุมชนคาดหวัง

เพื่อให้ผลการประเมินมีการนำไปใช้มากที่สุด สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดกลุ่มผู้ใช้ผลการประเมิน ได้แก่ สังกัดที่รับผิดชอบสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และดำเนินการประเมินเพื่อตอบคำถามที่กลุ่มคนเหล่านี้ต้องการรู้ให้มากที่สุด
2. ดำเนินการประเมินให้มีคุณภาพ ได้ผลการประเมินที่น่าเชื่อถือ มีกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
3. ดำเนินการประเมินให้เสร็จทันเวลา ทันท่วงทีการใช้ประโยชน์

ข้อที่พึงระวัง คือ การรายงานผลการประเมินตนเองต้องมีจรรยาบรรณ ไม่ควรใช้ผลการประเมินเพื่อหวังผลทางการเมือง โดยการบิดเบือนข้อค้นพบที่ทำให้ตนเองได้ผลประโยชน์แต่อย่างเดียว

กิจกรรมที่ 12.1 การรายงานผลการประเมิน

เสนอผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและปรับปรุงข้อบกพร่อง

นักเรียน

ครูนำผลการประเมินที่เกี่ยวกับนักเรียนมาปรับปรุง ผู้รับผิดชอบการประเมินอาจสรุป รายงานผลการประเมินให้ครูประจำชั้น หรือประจำวิชา อาจารย์ฝ่ายต่างๆ ได้ใช้ในการปรับปรุง

ครูอาจารย์

หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าระดับแจ้งผลการประเมินให้ครูอาจารย์ทราบเป็นรายคน ควรชี้แจงเป็นการส่วนตัว ไม่ก่อให้เกิดความอับอายแก่ผู้ถูกประเมิน

ผู้ปกครอง

ชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับผลการประเมินที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน อาจจัดประชุมชี้แจงหรือหาหรือเป็น รายบุคคล

ผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นผู้ที่รู้ผลการประเมินชัดเจนที่สุด เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำการ ประเมิน ควรนำข้อมูลมาปรับปรุงตนเองในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของตน สำหรับการบริหารสถานศึกษานั้น ควรนำปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดมาวางแผนแก้ไขปัญหา โดยต้องเปิดใจกว้าง

ชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่

ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา และชี้แจงเท่าที่โอกาสอำนวยเกี่ยวกับ แนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พยายามสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับ ชุมชน

กิจกรรมที่ 12.2 การปรับปรุงสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

การดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ใช่สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียว แล้วหยุด แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้ว ถือเป็นข้อมูลที่บอกถึง สภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งก็ต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าสอดคล้องกับแนวทางการ พัฒนาของสถานศึกษาต่อไปอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงเป็นการดำเนินงานที่ ดำเนินต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2541). **แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2541). **ความรู้ขยายแดนด้านการประเมินผลการศึกษา**. ใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). **รวมบทความวิธีวิทยาการวิจัย (เล่มที่ 1)**. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Airasian, P.W. & Gullickson, A.R. (1995). **Teacher Self-Evaluation Tool Kit**. CREATE. The Evaluation Center. Western Michigan University.
- Posavac, E.J. & Carey, R.G. (1985). **Program Evaluation: Methods and Case Studies**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.
- Sanders, J.R.; Horn, J.L.; Thomas, R.A.; Tuckett, D.M. & Yang, H. (1995). **A Model for School Evaluation**. CREATE. The Evaluation Center. Western Michigan University.
- Scriven, M. (1991). **Evaluation Thesaurus**. (Fourth ed.). Newbury Park, CA: Sage Publications, Inc.
- Stufflebeam, D.L. (1998). **The Evaluation Center**. Webpage:
<http://www.wmich.edu/evalctr>.
- Witkin, B.R. & Altschuld, J. W. (1995). **Planning and Conducting Needs Assessments: A Practical Guide**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

**แบบวัดความพร้อมของครู
ในการดำเนินการประเมินผลภายในของสถานศึกษา**

แบบวัดความพร้อมในการดำเนินการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการประเมินผลภายในของสถานศึกษา โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่ฝ่ายธุรการ ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการวิจัยนี้อย่างยิ่ง

ชื่อผู้ตอบ

ที่อยู่

(ขอความกรุณาระบุชื่อเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น)

การประเมินผลภายใน คือ การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งกระทำโดยความร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินจะทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

จากนิยามดังกล่าว ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โปรดวงกลม ล้อมรอบตัวเลขที่ใกล้เคียงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดย 1 = น้อยที่สุด จนถึง 5 = มากที่สุด

1. เมื่อนึกถึงงานประเมินผลภายในของสถานศึกษา ข้าพเจ้ามีความรู้สึกดังนี้

มาก <-----> น้อย

	5	4	3	2	1
สนุกอยากทำ	5	4	3	2	1
เป็นเรื่องใหม่ น่าเรียนรู้	5	4	3	2	1
ทำท่ายอยากลอง	5	4	3	2	1
ยากแต่น่าศึกษา	5	4	3	2	1
อยากรู้ว่าทำอย่างไร	5	4	3	2	1
ต้องการมีส่วนร่วมในการทำ	5	4	3	2	1
ต้องทำให้สำเร็จ	5	4	3	2	1

2. ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด)

มาก <-----> น้อย

ข้อ ที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินผลภายในเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา					
2	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานที่มีประสิทธิภาพต้องมีการตรวจสอบผลการทำงานกับเป้าหมาย					
3	ข้าพเจ้าไม่ยอมรับผิดชอบการทำงานด้านการประเมินผลภายใน					
4	ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินที่ทำโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาอาจให้ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ					
5	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นเรื่องที่คุ้มค่าหากสถานศึกษามีการประเมินผลภายใน					
6	ข้าพเจ้าอยากมีส่วนร่วมในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา					
7	ข้าพเจ้าคิดว่าสถานศึกษาต้องทำการตรวจสอบตนเองเพื่อจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด					
8	ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินผลภายในที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคน					
9	ข้าพเจ้าคิดว่าทุกคนสามารถร่วมกันทำการประเมินผลภายในได้แม้จะมีข้อจำกัดด้านความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมิน					
10	ข้าพเจ้าคิดว่าการประเมินผลภายในไม่ใช่อะไรที่จับผิดการทำงานของใคร แต่จะให้ข้อมูลที่ช่วยปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น					
11	ข้าพเจ้าคิดว่าผลจากการประเมินผลภายในจะทำให้สถานศึกษารู้จุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง					
12	ข้าพเจ้าคิดว่าถึงเวลาแล้วที่สถานศึกษาต้องตรวจสอบการทำงานของตนเอง					

3. ท่านมีคุณสมบัติตรงกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด
(โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด)

มาก ←-----→ น้อย

ข้อ ที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	มีความสามารถในการวางแผนการประเมิน					
2	มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการประเมิน					
3	มีความสามารถในการออกแบบการประเมิน					
4	มีความสามารถในการกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมิน					
5	มีความสามารถในการสร้างเครื่องมือประเมิน					
6	มีทักษะการสัมภาษณ์					
7	มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ					
8	มีความสามารถในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล					
9	มีความสามารถในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล					
10	มีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ					
11	มีความสามารถในการเขียนรายงานผลการประเมิน					
12	มีความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร					
13	มีจรรยาบรรณด้านการประเมิน					
14	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์					
15	มีความกล้าในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน					
16	มีความสามารถในการปรับบทบาทตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้					
17	มีความสามารถในการสอนหรืออธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจ					
18	มีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เร็ว					
19	มีความสามารถในการบริหารจัดการ					
20	มีความสามารถในการปฏิบัติตนในเชิงสร้างสรรค์กับผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน					

4. การปฏิบัติงานของสถานศึกษาด้านการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

ในรอบปี พ.ศ.2540-2541 สถานศึกษาของท่านได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาต่อไปนี้หรือไม่ ถ้าทำ ได้มีการทำอย่างไร ต่อเนื่องหรือไม่

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษา	ทำ		ไม่ได้ทำ
		ต่อเนื่อง	ครั้งคราว	
1	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี			
2	ผู้เรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา			
3	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์			
4	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์			
5	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร			
6	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง			
7	ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภูมิใจในภูมิปัญญาไทย ศิลปะและวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทย			
8	ผู้เรียนรู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ มีบุคลิกภาพที่ดี			
9	ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา			
10	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้			
11	ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตามตามระบอบประชาธิปไตย			
12	ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม			
13	สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา			
14	สถานศึกษามีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา			
15	สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน			
16	สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร/ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ			
17	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น			
18	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง			
19	ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม			
20	ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง			

ข้อที่	มาตรฐานการศึกษา	ทำ		ไม่ได้ทำ
		ต่อ ห้อง	ครั้ง คราว	
21	ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คัดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน			
22	ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ			
23	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ			
24	ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี			
25	สถานศึกษามีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับท้องถิ่น มีสื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน			
26	สถานศึกษามีอาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ			
27	ชุมชน/ผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษา			

5. ความสามารถด้านการประเมินผลของท่าน

ท่านคิดว่าผู้ที่ทำการประเมินผลภายในของสถานศึกษาควรมีความรู้ความสามารถต่อไปนี้อยู่ในระดับใด และความรู้ความเข้าใจของท่านในข้อนั้นๆ ขณะนี้อยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ทั้ง 2 ช่อง

มาก <-----> น้อยมาก <-----> น้อย

ข้อความ	ความรู้ที่ท่านควรมี					ความรู้ที่ท่านมีอยู่ขณะนี้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

โปรดระบุชื่อบุคลากรในสถานศึกษาของท่านที่มีความเหมาะสมในการทำหน้าที่
ที่เป็นผู้นำในการทำการประเมินผลภายในของสถานศึกษาของท่าน

1.....	3.....
2.....	4.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้

ที่ปรึกษาโครงการวิจัยและพัฒนากระบวนการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

ดร. วิชิต สุรพงษ์ชัย	ประธานคณะกรรมการอำนวยการส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
ศ. กิตติคุณ สุมน อมรวิวัฒน์	อนุกรรมการอำนวยการส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ
ดร. รุ่ง แก้วแดง	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ดร. นงราม เศรษฐพานิช	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา

การจัดทำคู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา :
การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน

ที่ปรึกษาการจัดทำคู่มือการประเมินผลภายใน

รศ. ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

ศ. กิตติคุณ สุมน อมรวิวัฒน์

ศ.ดร. สำเร็จ บุญเรืองรัตน์

ดร.วรภัทร์ ภูเจริญ

ผู้เขียนคู่มือ

รศ.ดร. สุวิมล ว่องวานิช ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ประสานงานโครงการวิจัย

นางโสภณา ตาแก้ว

นางเกื้อกุล ชั่งใจ

นางสาวสมปอง สมญาติ

คณะผู้ช่วยตรวจสอบต้นฉบับ (หลังการทดลองใช้)

ผศ.อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์

สมชัย อุ่นอนันต์ (โรงเรียนโคกสำโรง)

ไพรวลัย พิทักษ์สาลี

สุกัญญา สกุลลิ้ม (โรงเรียนวินิตศึกษา)

อัญชลี สิทธิกุลธร

สุภาวรรณ ด่านสกุล (โรงเรียนวินิตศึกษา)

ผู้ออกแบบปก

นายวิรัช ตาแก้ว

**รายนามคณะอนุกรรมการอำนวยการ
ส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ**

1. นายสีปพนนท์	เกตุทัต	ที่ปรึกษา
2. นายวิจิต	สุรพงษ์ชัย	ประธาน
3. นางสาวเจือจันทร์	จงสถิตอยู่	อนุกรรมการ
4. นายชัยณรงค์	มนเทียรวิเชียรฉาย	อนุกรรมการ
5. นายชัยณรงค์	อินทรมีทรัพย์	อนุกรรมการ
6. นางนงราม	เศรษฐพานิช	อนุกรรมการ
7. นายมนตรี	จุฬาววัฒนทล	อนุกรรมการ
8. นายรุ่ง	แก้วแดง	อนุกรรมการ
9. นางสาวศรีสว่าง	พัววงศ์แพทย์	อนุกรรมการ
10. นางสุนน	อมรวีวัฒน์	อนุกรรมการ
11. นายอภิรักษ์	โกษะโยธิน	อนุกรรมการ
12. นางอุทุมพร	จามรมาน	อนุกรรมการ
13. รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ		อนุกรรมการ
14. รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ		อนุกรรมการ
15. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ		อนุกรรมการ
16. รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย		อนุกรรมการ
17. อธิบดีกรมวิชาการ		อนุกรรมการ
18. ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก		อนุกรรมการ
19. ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร		อนุกรรมการ
20. ผู้อำนวยการสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น		อนุกรรมการ
21. ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ		อนุกรรมการและเลขานุการ
22. เจ้าหน้าที่สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คณะทำงานสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ		
นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	นางสาวสุจารี จันทรสุข	นางโสภณา ดาแก้ว
นางเกื้อกุล ชังใจ	นางสาวสมปอง สมญาติ	นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล
นางสาวบรรณารณณ์ อมรพรสิน	นางสาวธัญลักษณ์ ภู่กัน	

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป